

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zaključ nad Cerkljimi, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

CEZAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1300 LIR POSTNA PLACANA V GOTOVINI

SPEED IN ABB. POST. GR. 1/70

28 7096 AA 60090201
OSREDNJA KNJITNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

TOR

ITALIJA / ANKETA TEDNIKA ESPRESSO

Industrijci zelo cenijo Ciampija

Berlusconi šele na tretjem mestu - Jezna reakcija njegovih najožjih sodelavcev

RIM - Italijanski industrijci zelo pozitivno ocenjujejo delo Ciampijeve vlade in upajo, da bo nekdanji guverner Narodne banke nasledil samemu sebi. Anketa, ki jo je izvedel tednik Espresso, torej potrjuje, da je sedanja vlada zelo cenjena v gospodarskih in v finančnih krogih. Za novo Ciampijevo vlado se je opredelilo približno 53 odst. intervjuvancev, medtem ko se je na drugo mesto z 25 odstotki uvrstil poslanec Mario Segni. Voditelj Fininvesta Silvio Berlusconi je sele tretji. Zanj se je opredelilo manj kot 7 odst. anketirancev, ki izhajajo iz vrst Confindustrie in iz drugih stanovskih organizacij italijanskih industrijcev in delodajalcev.

Anketa rimskega dnevnika bo gotovo še dodatno razgibala italijansko politično življenje in priprave na spomladanske politične volitve. Ne smemo namreč pozabiti, da je Carlo Azeglio Ciampi eden od morebitnih kandidatov za predsednika vlade nastajajočega naprednega volilnega za-

vezništva. To hoče nočes potrjuje, da se vodilni gospodarski in industrijski krogi ne bojijo več volilne zmage italijanske leve. Ta usmeritev je pršla do izraza tudi na zadnjih upravnih volitvah, ko so italijanska in tudi mednarodna finančna tržišča umirjeno sprejela izvolitev naprednih zupanov.

Zelo nezadovoljen z anketo Espresso je seveda Berlusconi, ki vneto oblikuje svojo desno-sredinsko stranko. Eden od glavnih Berlusconijevih sodelavcev Gianni Pilo, ki je tudi med soustanovitelji gibanja »Forza Italia«, je prepričan, da je ta raziskava zlonamerna. Berlusconi in njegovi so mnenja, da sodi tudi ta anketa v kampanjo diskreditiranja gibanja »Forza Italia«.

Druge ankete nasprotno dokazujejo, poudarja Pilo, da je gospodar Fininvesta, potem ko je napovedal vstop v politiko, vse bolj priljubljen v javnem mnenju in tudi v gospodarskih krogih.

Gladina evropskih rek zlagoma upada, zdaj grozijo plazovi

PARIZ - Parizani sedaj le občudujejo naraslo Seno, ki jim je prizanesla, saj je gladina reke zaradi padca temperature začela upadati.

Obsirna območja na severu in vzhodu Francije pa so se vedno pod vodo, ki se le počasi umika. V severozahodni Evropi, ki so jo v prejšnjih dneh prizadele poplave, se je večina rek vrnila v svoje struge, ljudje pa se sedaj ubadajo z blatom in onesnaženjem. Po še nepopolnih podatkih je življenje izgubilo se-

dem ljudi, skode pa je za več milijonov dolarjev. Na zatozni klopi se je znašlo poseganje cloveka v naravo, saj je z regulacijo rek in neprimerno izrabo tal posredno odgovoren za najhujše poplave v tem stoletju.

V Alpah in Pirenejih vse skrbi novozapadli sneg, ki se se ni prijel in podel, tako da je izredna nevarnost snežnih plazov. V Franciji so plazovi že terjali pet življenj.

Več na 11. strani

BOSNA / SPOPADI ZA SARAJEVO

V srbsko-muslimanskih bojih je bilo ubitih šest oseb

Britanski zunanji minister Hurd opozarja sprte strani

SARAJEVO - Včerajšnji dan se je za prebivalce Sarajeva, kjer se vedno ni elektrike, začel s silovitimi srbsko-muslimanskimi spopadi, v katerih so vladne sile BiH osvobodile glavino zasedenega ozemlja okoli Sarajeva, in novimi žrtvami, saj je bilo ubitih šest oseb, 31 pa ranjenih.

Bosanska vladna vojska se se naprej uspešno

upira hrvaskim silam v osrednjem delu države, se posebej na območju Viteza in Busovace.

»Britanske mirovne sile v Bosni in Hercegovini ne bodo ostale za vedno in pozivale sprte strani k spravi,« je včeraj v intervjuju poudaril britanski zunanji minister Douglas Hurd, ki je ponovil že pred časom izrečeno grožnjo, da bo Lon-

don umaknil svojo vojsko iz BiH.

O nespustovanju bozičnega premirja - samo včeraj zjutraj je bilo v Sarajevu ranjenih 20 ljudi - so pisali številni evropski casniki. Londonski dnevnik The Guardian v uvodniku ugotavlja, da so Evropa in Združeni narodi za mir v Bosni naredili premalo.

(Agencije)

PO TRDITVAH AMERIŠKIH TAJNIH SLUŽB

Severna Koreja naj bi imela jedrsko orožje

WASHINGTON - Ameriške tajne službe, ki natančno spremljajo mednarodna dogajanja, so prepričane, da Severna Koreja v svojih arzenalih že ima eno ali dve jedrski bombi. Mednarodna jedrska agencija s sedežem na Dunaju v zadnjih nekaj mesecih ne more več nadzorovati severnokorejske proizvodnje plutonija, ker so se na obveznih kamerah v reaktorjih iztrosili filmi in baterije, zato so se vrstila ugibanja, ali je Pjongjangu uspelo preusmeriti v jedrsko bombo dovolj plutonija, ki bi ga lahko v skladu z mednarodnimi sporazumi uporabljal le za proizvodnjo električne energije. Obvešče-

valne službe zdaj trdijo, da poznajo odgovor: ostarelemu in nepredvidljivemu komunističnemu voditelju Kim Il Sungu naj bi se že uresničile sanje, ki jih je vse od ameriške korejske vojne sanjal o jedrski moci svoje države. Se več, Severna Koreja naj bi imela tudi rakete dolgega dometa, ki lahko jedrsko bombo ponesejo do Japonske. Kot poroča New York Times, samo raziskovalna služba ameriškega zunanjega ministrstva ni podpisala skupnega poročila tajnih služb predsedniku Clintonu, ki zahteva odločno akcijo proti že zdaj najbolj izolirani državi sveta.

Barbara Kramžar

RUSIJA / KONEC DRAME

Ruski specialci aretirali vse štiri ugrabitelje dijakov

Oblasti zaplenile skoraj vso odkupnino

MOSKVA - V noči na ponedeljek in včeraj dopoldne so ruske varnostne sile aretirale vse štiri ugrabitelje, ki so v cetrtek vdrli v gimnazijo v Rostovu na Donu in zajeli skupino dijakov ter njihovo profesorico Ljudmilo Selkovo.

Ob dveh ponoči po moskovskem času so ruski specialci aretirali prva dva ugrabitelja nedaleč od Mahackale, glavnega mesta Dagestanske avtonomne republike. Tam je namreč predsinocnjim pristal vojaški helikopter Mi-8 z ugrabitelji, potem ko so v Mineralnih Vodah iz-

pustili zadnje tri talce, dva dijaka in soferja avtobusa. Po pristanku pri Mahackali so se razbežali v dveh skupinah. Prvo so, kot receno, aretirali ob 2. ponoči, dvojica je imela pri sebi 6,5 milijona dolarjev, del odkupnine, ki so jo ruske oblasti placale za osvoboditev talcev. Druga dva ugrabitelja so aretirali v prvih dopoldanskih urah, pri sebi sta imela se 2,9 milijona dolarjev. Preostalih 600 tisoč dolarjev naj bi ugrabitelji vrgli s helikopterja, ko je ta letel nad Cecensko avtonomno republiko.

Več na 11. strani.

Pogajalka Valentina Petrenko tolazi 14-letnega dijaka (AP)

mirovna akcija

Tri mesta... en mir

Iz Trsta je včeraj krenil pohod v tri mesta nekdanje Jugoslavije - Zagreb, Beograd in Sarajevo. Konzorcij za sildamost, ki združuje več kot 180 organizacij in ustanov, želi s to novoletno mirovno akcijo neposredno opozoriti voditelje treh držav na potrebo po miru.

PREDNAROČNINA
NA
PRIMORSKI DNEVNIK

za prihodnje leto - 300.000 lir bo veljala, le če se naročite do 31. januarja 1994.

Presenečenje: lepa slovenska knjiga v dar.

Čestitke in mali oglasi - brezplačno.

Novoporočenci v letu 1994 prejmejo Primorski Dnevnik brezplačno.

Primorski dnevnik
Moj dnevnik.

»SURLJIVE« FINANČNE OPERACIJE / VPLETEN JE V ŠTEVILNE AFERE

Velikemu mojstru Liciu Gelliju bodo zasegli nad 16 milijard lir

Gelli je po presoji sodnikov izvajal številne finančne operacije, in sicer tako, da je gotovino pretvarjal v vrednotnice in jih »razporejal« družbam

AREZZO - Veliki mojster prostozidar-ske lože P2 Licio Gelli razpolaga s prevelikim premoženjem z ozirom na njegove (prijavljene) dohodke. Ugotovitev je bila izhodišče za vrsto preiskav na račun velikega mojstra (v zadnji prijavi davkov je izjavil, da njegovi letni dohodki znašajo skupno vsega 60 milijonov lir), ki so privedle do zahteve po zasegu 16 milijard in pol lir sredstev, do katerih se je dokopal po sumljivi poti. Ta zahteva sodnikov je istocasno tudi jamstveno obvestilo na račun Licia Gellija, do katerega naj bi bilo doslej sodstvo, kot je pred dnevi izjavil notranji minister Mancino, preveč popustljivo.

Licio Gelli je torej po presoji rimskih sodnikov, ki so vodili preiskavo, krsil določila zakona 306 iz leta '92, s katerimi so skušali preprečiti, da bi se se v nadalje »oprli« denar pridobljen z mafijskimi in drugimi kriminalnimi dejavnostmi. V praksi pa naj bi »castitljivi mojster« posloval kot nekakšen bančni zavod, ki posoja denar in v zameno, vendar posredno, dobiva delnice ali državne obveznice. Sodniki v nalogu govorijo

o »precejšnji gospodarski dejavnosti, izvajani preko finančnih operacij posredniškega tipa«. Na ta način je Gelli po eni strani izvajal »prave« finančne operacije (v končni fazi je bil on lastnik vrednotnic) ali pa je vrednotnice preprodal, v obeh primerih pa se je zabrisala sled za izvorom denarja. Ko je slo za prodajo vrednotnic, pa naj bi Gelli v zameno dobil delnice družb ali nepremičnin, vendar je glede tega dela preiskava še v teku.

Sodniki so začeli vse finančne premike Lucia Gellija natančneje preverjati, ko jih je spomladi lani sedež bančnega zavoda Banca nazionale del lavoro iz Arezza opozoril, da je Gellijev odvetnik položil položil zelo visoke vsote v gotovini. Izkazalo se je, da je Gelli položil in takoj pretvoril v državne obveznice in hranilna pisma 16 milijard in pol lir, od tega je kar 13 milijard in 200 milijonov takoj »zaslo« med prihodke dveh finančnih družb, in sicer družbe Compagnia generale finanziaria Giorgia Cerrutija, ki je lani bankrotiral, in se ene, ki naj bi pripadala znani rimski židovski družini.

Licio Gelli (na arhivskem posnetku) je vse zanikal (arhivski)

ŠTEVILNI USADI, POPLAVE

Slabo vreme pesti jug Italije Ladja v težavah

Pri Avellinu 24-letni mladenič izgubil življenje v deroči vodi

RIM - Medtem ko je slabo vreme na jugu Italije terjalo celo človeško žrtev, veliko družin pa so morali evakuirati, se pri Oristanu na Sardiniji mučijo z grško tovorno ladjo »Alpha Star«, ki jo je posadka že zapustila, potem ko je vanjo začela vdirati se voda. Zaenkrat ima sicer prizgane motorje, verjetno je tudi vključen avtomatski pilot, usmerjena pa je proti jugozahodni obali otoka. Vseh 42 članov posadke so v Toulouse odpeljali s francoskimi vojaškimi helikopterji. Zatem so se odločili, da komandanta in nekaj članov posake znova prepeljejo na ladjo, da bi jo skušali rešiti sku-

paj s tovorom zelesa.

Veliko huje pa se je koncalo za 24-letnega Arcangela Parenteja, ki je v kraju Grazzanise v prokrajini Caserta s svojim avtomobilom zavozil v deročo vodo. Truplo so našli gasilci. Nasploh so te dni okrepili gasilsko službo, ki sedaj steje okrog 800 mož in so jih razmestili v Kampaniji in Bazilikati, ki ju je ujma najbolj prizadela. Iz raznih rajev poročajo o poplavih, usadih, težavah v prometu. V Mercoglianu v pokrajini Avellino se je delno posula neka cerkev in pri tem poškodovala bližnjo stavbo, iz katere so morali izseliti stanovalce

NOVICE

Napolitano toži glede afere "Metronapoli"

RIM - Predsednik poslanske zbornice Giorgio Napolitano je prijavil sodnim oblastem inž. Vincenza Mario Greca glede nekaterih izjav, ki so jih nekateri časopisi objavili glede afere "Metronapoli". Tako piše v tiskovnem poročilu tiskovnega urada predsednika poslanske zbornice. Prejšnji petek je tednik Panorama objavil nekaj povzetkov iz zasliševanja, ki ga je posl. Paolo Cirino Pomicino podal pred sodnikom Antoniom Di Petrom. Posl. Pomicino je med tem zasliševanjem izjavil, da je družba "Metronapoli" podeljevala finančne "volilne prispevke" ne samo KD, ampak tudi vsem ostalim strankam in torej tudi KPI. Posl. Cirino Pomicino je tudi izjavil, da je KPI v razpravi o finančnem zakonu za leto 1.986 glasoval za amandma, ki je predvideval finansiranje v višini 500 milijard lir za neapeljsko podzemno železnico; Napolitano je bil takrat predsednik poslancev komunistične skupine.

Podkupnine Enimont: IOR odgovarja

RIM - Dnevnik "Espresso" bo objavil v prihodnji številki daljšo reportazo s pismom predsednika IOR Angela Caloie, ki jo je slednji pisal predsedniku vatikanskega sodišča Piu Ciprottiju. Vatikan je torej pripravljen nuditi vse informacije o podkupnini v višini 93 milijard lir v okviru operacije Enimont. Dnevnik "Espresso" navaja vrsto operacij, ki so bile izvršene v okviru celotne afere. Navaja tudi denarni znesek celotne afere in kam je "stekel" ves ta denar: shranili naj bi ga v bankah v Luksemburgu, Zenevi, Luganu in Chiassu. Največji del celotne vsote naj bi bil shranjen v Mednarodni banki v Luksemburgu na dveh računih na geslo.

Osumljena agenta

TURIN - Dva policijska agenta, ki sta aretirala z aidsom okuženega mamilara Antonia Morabita, sta osumljena umora; mamilar je namreč umrl v prostorih kvesture; v prihodnjih dneh ju bo zaslišal namestnik državnega pravdnika iz Turina Alessandro Prunas. Prve preiskave so dokaj dvoumne: ni jasno namreč, ali je mamilar umrl zaradi posledic udarcev ali pa zaradi padca, ko je skušal zbežati aretaciji, ali pa tudi zaradi stresa, ki naj bi mu ga povzročil poskus bega pred agenti.

Milan: prijavi 63 oseb

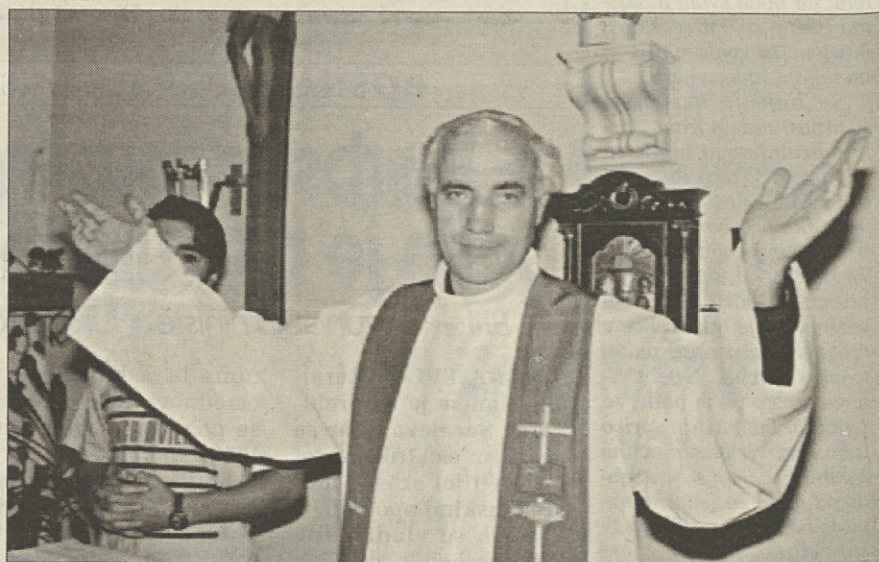
MILAN - V Milanu so prijavi sodnim oblastem 63 oseb zaradi poverebe javnega denarja; sodni nalog je podpisal sodnik za preliminarne prekrške Paolo Arbasino, ki s sodelavci preiskuje položaj nekaterih uslužbencev milanske občinske in pokrajinske uprave. Sodniki preiskujejo tudi položaj nekaterih podjetnikov, ki so skrbeli za vzdrževanje občinskih in pokrajinskih imov. Gre za vprašanje finančnih izdatkov, ki naj bi bili za razna dela znatno višji od realnih.

MED BOŽIČNICO / O POKOLIH V CAPACIJU IN UL. D'AMELIO

Vznemirljive patrove besede

CALTANISSETTA - Predstavniki državnega pravdnictva iz Caltanissette, ki vodijo preiskave o pokolih v Capaciju in v Ul. D'Amelio, bodo v prihodnjih dneh zaslišali duhovnika Paola Turturra (na sliki), zupnika v cerkvi Santa Lucia v Palermu, ki je med božično mašo v svoji pridigi povedal, da mu je neki mladenič zaupal, da je sam sodeloval v pokolu, v katerem sta 23. januarja lanskega leta umrli sodnik Giovanni Falcone, njegova žena in trije policijski agenti. Državni pravdnik iz Caltanissette Giovanni Tine-

bra je s tem v zvezi izjavil, da o zadevi ne zna nič in da preiskovalni organi preiskujejo vse te okoliščine. Paolu Torturi naj bi vse te "skrivnosti" v spovednici zaupal 22-letni mladenič. Dejal naj bi tudi, da so bili skoraj vsi "operativno" odgovorni za pokol ze poznani, mnogi od katerih naj bi ze tudi bili v jeci. Poleg tega pa se obstajajo številne senčne plati celotne zadeve, ki zadevajo tudi druge osebe, ki naj bi sodelovale pri atentatu. Turturro ni želel dati nobene druge izjave, saj ga veže spovedna molčečnost.

KAKOVOST ŽIVLJENJA / ITALIJANSKE POKRAJINE V RAZISKAVI DNEVNIKA IL SOLE - 24 ORE

Vse bližji povprečju

Gorica še vedno pri vrhu, za Trst pa vse več negativnih kazalcev

TRST - Gorica na 4. mestu, Trst na 14., Pordenon na 47., Videm pa na 67. mestu: tako so se stiri pokrajinska središča iz Furlanije-Juljske krajine uvrstila na letošnji lestvici splošne kakovosti življenja, ki jo za 95 italijanskih pokrajin ob koncu leta tradicionalno sestavlja milanski ekonomski dnevnik Il Sole-24 Ore. Tokratna uvrstitev je z ozirom na leto prej na splošno precej slabša, kar je tudi Furlanijo-Juljsko krajino v celoti z lanskega 4. mesta med 20 italijanskimi deželami potisnilo letos za tri mesta nižje, torej na 7. mesto. Našo deželo so poleg Doline Aosta, Emilije-Romagne, Tridentinske-Južne Tirolske, Toskane in Piemonta tokrat prehiteli tudi Marke.

Med pokrajinskimi središči se je glede na leto 1992 izboljšal samo položaj Pordenona, ki se je z lanskega 61. mesta prebil na

47. Gorica je, kot rečeno, prista-la na 4. mestu v splošni razvrstitvi po kakovosti življenja, medtem ko je bila lani na zavidljivem 2. mestu (podrobneje lahko o tem berete v goriški kroniki). Trst in Videm pa sta mesti, ki sta si najbolj »pokvarili« uvrstitvi: prvi je izgubil kar 10 pozicij in s 4. mesta zdrsnil na 14., furlanska prestolnica pa je s 46. padla na 67. mesto.

Preden pogledamo, kako so se stiri glavna mesta pokrajin v naši deželi uvrstila na posameznih preglednicah (o življenjski ravni, kriminaliteti, poslih in delu, prebivalstvu, storitvah in prostem času, od katerih vsaka sloni na nadaljnjih šestih specifičnih preglednicah), moramo opozoriti, da je statistični pregled tudi letos osnovan skoraj izključno na podatkih iz leta 1992, medtem ko se redki letošnji podatki ustavijo le pri pr-

vem polletju. Iz tega bi si upali sklepati, da tokratne uvrstitve v bistvu veljajo za razmere ob koncu leta 1992 in da je torej dejanski položaj po vsem sodeč še slabši od tistega, ki nam ga rise raziskava milanskega dnevnika.

Nekaj stalnic, za katere sicer vemo tudi brez pomoči števil, je dobilo novo potrditev: kot npr. sorazmerno visoki dohodki na prebivalca (vsa stiri pokrajinska središča so nad povprečjem, Trst pa na celu razpredelnice), nadpovprečno visoki prihranki (medtem ko smo po življenjskih zavarovanjih povsod pod državnim povprečjem), sorazmerno ugodni podatki o kulturnem življenju in prostem času, na drugi strani pa številke, ki govorijo o rastočem številu podjetij, ki gredo v stečaj (kjer sta Trst in Pordenon daleč nad državnim povprečjem), o sredinskih uvr-

stitvah po učinkovitosti javnih storitev, o nizkem naravnem prirastku in visoki umrljivosti (kjer je Trst na prvem mestu) in razmeroma nizki otroški umrljivosti (kjer pa je npr. Trst precej na slabšem kot ostala tri pokrajinska središča). Če so Gorica, Videm in Pordenon v celoti kar dobro ali sredinsko uvrščeni, se Trst »ponasa« z nekaj deželimi in celo državnimi rekordi, v glavnem nezavidljivimi: po številu umorov je na 68. mestu (Pordenon je 20., Videm 31. in Gorica 43.), po številu avtomobilskih krajev na 42. mestu (Pordenon je 6., Gorica 7., Videm 13.), po krajah v stanovanjih na 93. mestu (Gorica je 38., Pordenon 81., Videm 83.), po mikrokriminaliteti na 90. mestu (Gorica je 9., Pordenon 25., Videm 35.), po prometni intenzivnosti pa na 91. mestu med 95 pokrajinami.

DEŽELA / ZAHTEVA SINDIKATOV

Čimprej novo vlado

Jutri razprava o zahtevi
po odstavitvi Fontaninija

TRST - Dezelna skupščina bo jutri vzela v pretes zahtevo po odstavitvi manjšinskega odbora Severne lige, liberalcev in republikancev. Preklic mandata predsednika Pietra Fontaninija in deželnih odbornikov je podpisala natančno polovica članov skupščine (trideset svetovalcev), za odobritev resolucije pa je nujno potrebnih enaindeset glasov. V skupščinski dvorani se obeta polemico in zelo razgibano soočenje.

Za čimprejšnjo izvolitev nove deželne vlade so se spet zavzele sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL, ki so dokaj nezadovoljne z delom Fontaninija in sodelavcev. Sindikati

upajo in pričakujejo, da bo Furlanija-Juljska krajina že v prihodnjih dneh (takoj po novem letu) dobila večinsko in verodostojno vlado, ki bo postavila na prvo mesto v svojem programu koclivo problematiko hude gospodarske krize. Dezelna po mnenju sindikalnih predstavnikov nujno potrebuje odločne spremembe in učinkovite izbire na gospodarskem in socialnem področju, začeni z odobritvijo proračuna.

Dezelna vlada ima trenutnočasno finančno poslovanje, ki traja lahko največ stiri mesece. Če skupščina v tem roku ne bo odobrila proračuna, bo stekel postopek za predčasni razpust deželne sveta.

PREDLOG MANJŠINSKE ZAŠČITE

SKP: Gradimo za prihodnost

Poziv k napredni koaliciji za volitve

TRST - Senator Darko Bratina je sredi prejšnjega tedna vložil v parlamentu zakonski predlog za zaščito slovenske manjšine. Gre za zelo pomemben politični korak, ki je sad skupne akcije vseh manjšinskih komponent, sam predlog pa je v parlamentu žel široko podporo demokratičnih strank.

Stranka komunistične prenovе z zadovoljstvom sprejema v vednost, da je bilo mogoče se pred zaključkom zakonodajne dobe doseči enotnost ob dogovorjenem besedilu zaščitnega zakona za slovensko manjšino. Prav zato, ker v osnutku ni prislo do bistvenih vsebinskih sprememb, so se senatorju Bratini pridružili tudi podpisniki prvega osnutka, ki je bil predložen pred poldrugim mesecem na pobudo SKP in manjšinskih strank.

»Paleta zbranih podpisov predstavlja pretekla politično strankarska razvrščanja, večina podpisnikov iz vrst vladnih strank ve, da so jim vrata v novi parlament zaprta. Kljub temu pa ima to vendar neki politični pomen,« piše v izjavi SKP. Celo nekdanji nasprotniki sedaj priznavajo, da so bila desetletna

pričakovanja slovenske manjšine upravičena in da so bili njihovi predlogi omejevalni in pod vplivom nerazpoloženja tržaskih in drugih mejnih nestrepezev. Njihov poraz v Trstu in deželi je očitno dal poguma tudi ljudem, ki ga doslej niso imeli.

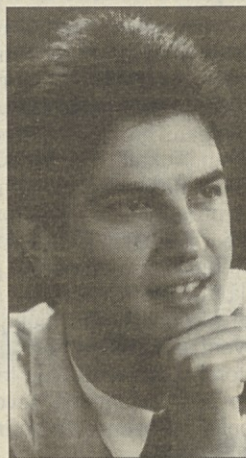
Sedaj je treba po mnenju SKP misliti na bodočnost. »Dogovorjeno skupno besedilo zaščitnega zakona naj bo osnova za programsko soocanje pri snovanju napredne koalicije, ki se bo potegovala za vladno krmilo na aprilskih predčasnih volitvah. Če bo napredna fronta nastala ob enotnosti vseh naprednih sil in sodelovanjem celotne slovenske manjšine, lahko tudi pričakujemo, da v novem parlamentu ne bo več zadržkov za odobritev takega zaščitnega paketa, da bo z njim zadoščeno doseženi stopnji evropske omike na tem področju.«

Odveč bi bila vsaka polemika o dobri veri tistih, zaključuje nota SKP, ki so ta osnutek predložili pred časom in obenem izjavili, da je to le prvi korak na poti k sirsi enotnosti. Sedaj je čas, da gradimo za prihodnost.

PIKANA K

Hvalnica izdajstvu

MIRAN KOSUTA

December je izcal iz zimskega cilindra nenavadno lep, sončen dan. Vstanem. Začne se ob kavi z dnevnikom, revijo, ki objavlja reportazo iz tistega pekla, nadaljuje kot je vsak dan tega iztekajočega se leta s televizijskimi poročili opoldne in zaključuje s preplasenim pogledom plavalnega dečka sredi Berlusconijevih reklam. Slike smrti... Iz Sarajeva, Bosne, Mostarja. Tudi v teh prazničnih božičnih dneh, ki so za prenekaterega dnevi rojstva: smrt, vojna, barbarstvo, negacija kulture. In v meni - kljub clankom, podpisom, nagovorom Karavani miru - tista atavistična, nemoc razumnika, razpetega med vittorinijevskim spoznanjem, da ni niti najcudovitejši besedi uspelo preusmeriti krogle in med Brechtovim vzklikom, da so knjiga, literatura, kultura orožje, ki ga moramo vzeti v roke. Naj sežem - zadnjič - triindevetdeset - po njem, ne zato, da bi bral nam vsem levite o preobloženih mizah in lacnih otrocih ali da bi s hinavskimi filipikami o evropski neprizadetosti do jugoslovanskih grozot zdramil nasotelevizijsko uspavano zavest, ampak za cisto preprost kulturni obracun ob koncu leta: kaj smo, kaj so storili srbski, bosanski, hrvaški intelektualci, da bi se norija zaključila, da bi tudi mali Sarajevčani spet uživali v igrah ob kristalno sončnem decembrskem dnevu?

Kakor luna ima tudi kultura svojo temno in svetlo stran, le da sta v nekdanji Judeleznj premajhne pozornosti za časa prejšnjega režima. Čeprav je navedena trditev sama po sebi sporna, ker predpostavlja, da so se gospodarske strukture, o katerih je govor, razvijale na račun nekakšnih dotacij, je predvsem nenavadno, da prihaja ta zahteva iz vrst neke stranke. In to celo potem ko se je v omenjenem pozdravu govorilo o potrebi po tem, da se razmejijo pristojnosti organizacij civilne družbe na eni strani in strank na drugi. Zelo jasna stališča o tem so zapisana v tajniškem poročilu, prebrnem na omenjenem obnem zboru zveze.

V tem smislu torej zavračamo vsakršno ingerenco oziroma poskuse vplivanja politike na gospodarstvo, saj bi bilo to slej ko prej tuje zgodovinski izkušnji primorskih Slovencev. Potrebe, da bi se prilagodili drugačnim modelom, pa ne vidimo.

pogubnost Miloševićevih in Tudjmanovih apetitov od zunaj, brez dejanskega vpliva na politično zaslepljene sonarodnjake. Svoja "pisma nikomur" so posiljali kulturniki kot Bogdanović, Drakulićeva, Karahasan, Kusturica, Matvejević, Marojević, Miocinovićeva, Osti, Stanišić, Ugrešićeva, Velikić in drugi. Pisma nikomur? V Italiji je kar nekaj knjig, časopisov, revij ozvociło njihov protestniški klic, slovenski center PEN je tudi letos večkrat otipljivo izkazal svojo solidarnost preganjanim kolegom, v Frankfurtu je bila namesto požgane sarajevske ustanovljen Bosanska biblioteka. Drobnj kulturniski odgovori nasilju, da ne bi bili z molkom, apatijo sokrivji. Saj pravo, resnično vprašanje ni kaj, koliko smo storiili, ampak ce smo storiili. Nekaj, karkoli, tudi neznatnega. Proti vojni se mora vsakdo boriti s sredstvom, ki ga pač premore: s prostovoljnim delom, ce je volonter, z denarjem, ce ga ima, pohodom, ce je mirovnik, koncertom, ce je glasbenik, besedo, ce je pisatelj. In najlepše je videti, ko takšna drobna kulturna zrna vzklijejo na zemlji, za katero so bila zasejana.

Iz Beograda prihaja posta, kartica. Pozdrav znanca, publicista in založnika Zorana Hamovića. V prestolnici "nebeskega carstva" je s pomočjo posastne inflacije, ki izničuje dohodke, a hkrati tudi dolgove, izdal Velikićevo knjigo Yu-tlantida, ostro esejistično obsodbo balkanskega brezumja. Mogoče - me prepričuje listanje po njej - ni vse zaman, da bi v Sarajevu spet posijalo sonce in na ekranu nasmesek preplasenega dečka. Ce le bo - tam kakor tukaj - se jutri takih besed: "Samo izdajice'mogu spasiti ove prostore..."

MNENJE

Gospodarstvo in politika

BRANKO JAZBEC

Gospodarstvo se razvija le v miru in stabilnih razmerah. To je bilo gotovo znano tistim, ki so v petdesetih in šestdesetih letih podpihovali casopisno kampanjo proti gospodarstvu Slovencev v Italiji. Cilj je bil jaseen: zaviranje in upocasnjevanje gospodarskega razvoja, s tem pa vzdrzevanje stanja gospodarske odvisnosti, v katerem se manjšina ne more uveljaviti kot polnopraven družbeni subjekt. Znano je namreč, da je gospodarska rast odvisna tako od notranjih silnic (financnih resursov, strokovnega znanja, organizacijskih sposobnosti in podjetnosti) kot od zunanjih okolišcin. Nedvomno je zaupanje v lastne moči pomembno, vendar v razmerah, v katerih živimo Slovenci v Italiji kot manjšinska in obmejna skupnost, ni zmeraj odločujoče. Zunanje okoliščine so včasih celo determinantne. Predvsem gre tu za italijansko okolje, katerega sestavni del smo. Seveda je pomembno tudi slovensko okolje kot neposredno gospodarsko in obenem narodno zaledje Slovencev v Italiji.

O povojni Italiji lahko trdimo, da je pomembnejše in zahtevnejše gospodarske pobude Slovencev ovirala, zato je bila gospodarska rast manjšine upocasnjena. To je veljalo npr. za banke, ki se niso mogle razvijati v skladu z željami in načrti, ker so italijanske oblasti zelo dolgo odlašale z izdajo ustreznih pooblastil in dovoljenj. Znanja je bila diskriminacija v zaposlovanju, se posebej v javnem sektorju ali pa v "prestižnih zaposlitvah" (npr. v zavarovalništvu). Kljub vsemu pa je v zadnjem času le prislo do pozitivnih premikov. Tako se je finančni potencial po zaslugi izpopolnitve bančne mreže in mednarodne uveljavitve le povečal. Nazadnje

se je ob tržaskih obcijskih volitvah Slovincem (in nasploh ljudem z znanjem slovenskega jezika) nakazal, ce uporabim rahlo bombastičen izraz, epohalni preobrat. Vendar pa ta ocena najbrž ni niti pretirana, ce pomislimo na izjavo predsednika trzaskе zavarovalniške družbe Lloyd Adriatico, ki je pozval uslužbence, večše slovensčine, naj stopijo na plan, ker bo njihovo znanje družba s pridom uporabila na razvijajočem se slovenskem zavarovalniškem tržišču.

V zadnjih dveh desetletjih se je gospodarstvo Slovencev v Italiji razvilo, ker je v času odpiranja slovenskega in jugoslovanskega gospodarstva znalo uveljaviti svoje prednosti in sprejeti vlogo povezovalca dveh ekonomij. Slovenske oblasti so tedaj doumele pomen razvoja obmejnih območij in prav zato so spodbujale obmejno gospodarsko sodelovanje. Zal daje Slovenija sedaj vtis, da se zapira vase. Povsem neprikrito se ustaria sovražen odnos do tujih investicij. Apriorno odklonilno stališče nekaterih vplivnih medijev občutijo tako tudi podjetja, ki so v lasti Slovencev iz zamejstva. Tako se je npr. finančna družba Safti znašla sredi političnega boja za oblast, ki ta čas pretresa Slovenijo. Razlog za napade na to družbo gre torej iskati v političnem merjenju moči v Sloveniji, kjer se odvija bitka za zasedbo realnih vzvodov družbene moči (lastninjenje uspešnih podjetij, sanacija bank, obvladovanje medijev). V teh procesih prisotnost tujcev, med katere sodimo tudi zamejci, ni zaželena. Da med Slovenci prevladuje restriktiven odnos do nepo-

srednjih tujih naložb se zlasti v omenjenih, občutljivih sektorjih, potrjuje raziskava javno mnenje '93. Poleg tega pa ne gre prezreti, da je v igri tudi nov odnos do manjšine: ce je bila prej manjšinam priznana avtonomija odločanja, sedaj naj ne bi več bilo tako, saj sta po novem slovenski manjšini v Italiji in Avstriji razvijajočemu se slovenskemu nacionalizmu potrebni kot instrument političnega boja in ne kot avtonomna subjekta, ki od zunaj utrjuje slovensko državnost. Razume se, da je močno in avtonomno gospodarstvo trn v peti, saj ovira uveljavljanje tega novega koncepta.

Ob tem ne gre zamolcati, da obstajajo poleg političnih, tudi gospodarski razlogi za napad na gospodarske strukture Slovencev v Italiji. Italijanska podjetja, katerih lastniki so Slovenci iz Italije, se pojavljajo na slovenskem trgu kot nevarna konkurenca zaradi znanja, poznavanja razmer, povezav in stikov. Dejansko gre torej pri tem napadu za splet političnih in gospodarskih okolišcin. Naj ob tej priložnosti opozorimo na razlike, ki so od nekdaj prisotne v doumevanju nacionalnega vprašanja na Slovenskem. Ocena uglednih zgodovinarjev je, da je bila v Ljubljani politika vedno pred gospodarstvom. Istega ne bi mogli trditi o Trstu ali pa o Gorici. Zgodovinski spomin namreč govori o tem, da so se Kranjci in Korošci od nekdaj strastno pripravili o kulturnopolitičnih vprašanjih. Za Primorčje in Stajerce pa velja, da so praktično neprenehoma od leta 1848 dalje opozarjali na gospodarsko ozadje slovenskega političnega boja. Skrb za gospodarski razvoj in pre-

sejanje gospodarske odvisnosti je torej stalnica, ki je ne gre omejiti na specifične razmere, v katerih je v tem povojnem obdobju živela naša narodna skupnost v Italiji.

Novodobni slovenski politik, ki mu uspeva rušiti vlado tako od zunaj kot od znotraj, trdi, da tisti, ki obvladuje preteklost, obvladuje tudi sedanjost in bo obvladoval se prihodnost. In, kot kaže, misli s tem resno. Slovenci v Italiji smo letos s proslavo petdesetletnice Partizanskega dnevnika pokazali, da ne bomo dopustili, da bi se na novo interpretirala poglavja zgodovine, ki so nam v ponos. Na letošnji proslavi petdesete obletnice vstaje in padca fašizma v Novi Gorici je tudi vesoljna Primorska pokazala, da ne namerava prevrednotiti svoje polpretekle zgodovine. Poskus prevrednotenja zgodovine NOB se torej na Primorskem ni prijel. Tudi zato je v teku poskus omalovaževanja in javnega blatenja gospodarstva na skrajnem robu slovenskega etničnega ozemlja z zaničkanjem bogate gospodarske preteklosti slovenskega Trsta in Gorice vred. Kot nismo dopustili, da bi nam na novo pisali zgodovine druge svetovne vojne, tako - menim - ne bomo dopustili, da bi omalovaževali gospodarske preteklosti slovenskega Trsta in Gorice, saj se je slovensko gospodarstvo prav na tem izpostavljenem etničnem obrobju odlikovalo po odprtosti, poslovnosti in podjetnosti. Ker smo na to naso dedišcino ponosni, mislim, da jo bomo znali ovrednotiti tudi v novih okolišcinah. Zavarovati pa jo bo treba tudi pred potvorbami, ki si jih privoščijo

nekateri mediji iz Ljubljane.

Zaradi aktualnosti želim opozoriti se na en aspekt spleta odnosov politika-gospodarstvo, ki pa je vezan bolj na trenutno "dialektiko znotraj manjšine" ter na željo nekaterih zamejskih krogov, ki bi na račun "ugodnejših okolišcin" svoji strani radi priborili boljše pozicije in tako nadoknadili zamujeni čas pretekli, ko so drugi, daljnovidnejši zaupali v lastne moči in z odrekkanjem vlagali v razvoj. Med pozdravi na 19. obnem zboru SKGZ smo tako slisali misel - izrekel jo je deželni tajnik SSK (Isto misel pa smo zasledili tudi v tiskovnem sporocilu SSK v Primorskem dnevniku, da naj bi - podobno kot velja za kulturne ustanove skupnega pomena - tudi o gospodarski osnovi in dnevnem tisku soodlocali tisti, ki se cutijo prikrajsane, ces da so bili deležni premajhne pozornosti za časa prejšnjega režima. Čeprav je navedena trditev sama po sebi sporna, ker predpostavlja, da so se gospodarske strukture, o katerih je govor, razvijale na račun nekakšnih dotacij, je predvsem nenavadno, da prihaja ta zahteva iz vrst neke stranke. In to celo potem ko se je v omenjenem pozdravu govorilo o potrebi po tem, da se razmejijo pristojnosti organizacij civilne družbe na eni strani in strank na drugi. Zelo jasna stališča o tem so zapisana v tajniškem poročilu, prebrnem na omenjenem obnem zboru zveze.

V tem smislu torej zavračamo vsakršno ingerenco oziroma poskuse vplivanja politike na gospodarstvo, saj bi bilo to slej ko prej tuje zgodovinski izkušnji primorskih Slovencev. Potrebe, da bi se prilagodili drugačnim modelom, pa ne vidimo.

NOVICE

Srečen prihod
na zimovanje

Organizatorji zimovanja v Kranjski gori sporočajo, da so srečno prispeli v Dom prijateljev mladine v Bezjah, Kranjska gora. Skupno je na zimovanju 77 otrok in mladincev ter dvanajst vzgojiteljev. Pričakujejo pa se nekatere udeležence. Sporočajo tudi, da je snega na pretek in vsa smučišča redno delujejo. Udeleženci in organizatorji vseh tople pozdravljajo in voščijo srečne praznike.

Novoletni TV Poper
skupine Karst Brothers

TV Poper, satirična oddaja v izvedbi zamejske kabaretne skupine Karst Brothers, bo na novo leto startala že ob 18. uri. Skoraj cela ura sveže satire bo nedvomno razveselila gledalce in gledalke, ki že od samega začetka sledijo tem svojevrstnim skecem. Tokrat se bodo »Kraški bratci« predstavili tudi z nekaterimi znanimi glasbenimi parodijami s humorističnim tekstom, kot na primer Jugoslavijo, Koprsko TV, Se torna l'Italia. Kabaretna skupina, ki je znana sirom po zamejstvu in že snemala in nastopala na Radiu Opcine, Radiu Trst A, Radiu Koper, Radiu Ljubljana, na TV Koper, TV Slovenija, TV Novi Sad in za italijansko RAI, se bo torej spet predstavila televizijskim gledalcem, in to prav 1. januarja, seveda z namenom, da bi popeljala Slovence vedro in zbadljivo v novo leto 1994.

Metanizacija
v Devinu-Nabrežini

Občina Devin-Nabrezina je na občinsko oglasno desko razobesila razpis o licitaciji za zakup del o izvedbi metanizacije - 10. del. Začetna cena: 260.987.400 lir. Razpis je mogoče dobiti na občinskem sedežu.

Predstava Spominov
iz del Carla Goldonija

Gledališki igralec Carlo Svetini bo nocoj ob 21. uri v gledališču Teatro dei Fabbri v Ul. Fabbri 2 predstavil delo Memorie, povzeto po delih Carla Goldonija. Predstavo prireja Institut za zgodovino, kulturo in dokumentacijo v počastitev 200-letnice Goldonijeve smrti.

Mednarodna glasbena
revija Cesare Barison

Tradicionalni koncert ob koncu leta bo jutri sklenil 7. mednarodno glasbeno revijo Cesare Barison. Koncert bo ob 18.30 v gledališču Rossetti, izvajal pa ga bo komorni orkester Furlanije-Juljske krajine, ki ga vodi Romolo Gessi. Na sporedu bodo 5. Schubertova simfonija in vrsta znanih Straussovih melodij.

G. Albertazzi v Cristallu

Drevi ob 20.30 bo v gledališču Cristallo nastopil znani italijanski igralec Giorgio Albertazzi. Predstavil bo izbor monologov, pesmi in krajših odlomkov iz številnih znanih in manj poznanih del. Zamišljal za predstavo, ki združuje dela od pesnice Sapfo do kantavtorja Lucia Dalle, je dal Gianfranco Gori.

ZAKON O KRASU

Vendarle
sporazum

Jutri dopoldne podpis
programskega dogovora

Na sedežu deželnega odborništa za prostorsko načrtovanje v Trstu bodo jutri podpisali programski sporazum za izvajanje tako imenovanega dezelnega zakona o Krasu. Slo bo za zelo pomembno upravno in politično dejanje na poti doslednega izvajanja zakona, ki ga je deželni svet pravzaprav odobril kot protivrednost za sinbrottron in za druge posege, ki so v marsičem spremenili podobo trzaskega Krasa, posebno njegovega vzhodnega dela. Sporazum bi morali podpisati že pred dvema letoma, zaradi politične obstrukcije Staffierjeve mestne uprave pa se je vse skupaj zavleklo do danes.

Sporazum bodo podpisali predsednik Kraške gorske skupnosti Ivo Sirca, trzaski župan Riccardo Illy, pokrajinski komisar Domenico Mazzurco in pristojni deželni odbornik Pietro Arduini. Slednji bo to naredil na osnovi pooblastila deželne vlade, ki je na četrtkovi seji sprejela tozadevni sklep. Postopek je v imenu Dezele od vsega začetka spremljal tedanji odbornik za načrtovanje Dario Tersar, ki pa junija ni bil več izvoljen v deželni svet, zato je »stafetno palico« predal Arduiniju. Veliko zaslug za jutrišnji podpis pa ima (nekdanji) občinski komisar Francesco Larosa, ki je se pred izvolitvijo novega župana pripravil sklep, ki obvezuje Obcino, da pristopi k temu dogovoru.

Omenjeni sporazum bo v bistvu odmrznil približno 15 milijard lir investicij in izrednih posegov na kraskem območju trzaskе uprave. Gre za pomembna javna dela in prispevke npr. za Združeno hišo v Bazovici, za gradnjo kontovelske telovadnice in že dosti let načrtovanega openskega veenamenskega centra. V njem bo med drugim sedež vzhodnokraškega rajonskega sveta. Celotni zakon za razvoj Krasa predvideva večletne investicije, posege in finančne podpore v višini 25 milijard lir.

Ta deželni zakon je predvsem sad boja domačega prebivalstva in njegovih predstavnikov za ustrezne družbene in gospodarske protivrednosti za bazovski sinbrottron. Sporazum je v začetku predvideval, da bo vsa sredstva v prvi osebi upravljala gorska skupnost, med razpravo v deželnem svetu pa so KD in socialisti klonili pritiskom Liste za Trst, ki je zahtevala, da se v zakon na nek način vključita tudi Pokrajina in trzaska občina.

Medtem ko je pokrajinska uprava od vsega začetka pokazala zanimanje za cimprenjski podpis vseh dogovorov, je Občina namerno ubrala pot politične obstrukcije, ki je privedla do znanega zavlačevanja. S komisarjem in z izvolitvijo novega župana pa so se sedaj razmere očitno bistveno spremenile, tako da bo jutri vendarle padla odločitev o tem zakonu.

SOLIDARNOST / 200 UDELEŽENCEV

Obisk treh mest
za mir v Bosni

Mirovniki v Zagreb, Beograd in Sarajevo

»Tri mesta - en sam mir«, to pomenljivo geslo so izbrali organizatorji za vodilo letošnje novoletne mirovne manifestacije v državah nekdanje Jugoslavije. Tri mesta, v katera bodo od danes pa vse do 3. januarja ponesli besede upanja, so Zagreb, Beograd in Sarajevo. Prvi dve sta prestolnici držav, iz katerih se je razplamtel vojni vihar, zadnje, Sarajevo, je tisto, ki že skoraj dve leti okusa na lastnih plecih unicujočo moč te nerazumljive morije.

Pohod v tri mesta bivše Jugoslavije je krenil včeraj na podvečer s trzaskega Trga Zedinjenja Italije. Organiziral ga je Konzorcij za solidarnost, ki združuje več kot 180 italijanskih organizacij in ustanov. Le-te so se pred dvema letoma združili v enotno organizacijo z namenom, da bi novo telo učinkovito koordiniralo solidarnostne in humanitarne akcije v pomoč prizadetemu prebivalstvu.

Ob letosnjem novem letu se je Konzorcij odločil za novo obliko solidarnostne prisotnosti na prizadetih območjih: obisk v treh mestih, v katerih se v marsičem posredno (v Zagrebu in Beogradu s političnimi sklepi) ali neposredno (v Sarajevu s granatami, lakoto in mrazom) odloča o usodi tisocev cloveskih življenj. Malo pred 17. uro so s trga pred trzasko občinsko palačo odpotovali stirje avtobusi z 200 mirovniki, ki so se zbrali tu iz

Mirovniki pred odhodom na Trgu Zedinjenja (f. KROMA)

vseh krajev Italije.

Medtem ko so na avtobuse natovarjali svoje velike nahrbtnike in spalne vreče, je bilo se nekaj časa za kratek pogovor z enim od organizatorjev, Giuliom Marconom.

»Z našo prisotnostjo v treh mestih bivše Jugoslavije ob novem letu hočemo ponovno opozoriti tamkajšnje voditelje na potrebo po miru, na nesmiselnost vojne in nacionalizmov, ki so zanetili vojni ogenj. Danes bomo to izpricali v Zagrebu, jutri v Beogradu. S tem hočemo podpreti prizadevanja tamkajšnjih mirovnikov in mirovnih organizacij, ki jih skusa uradna politika vse bolj potiskati ob stran družbenega dogajanja. Naša delegacija bo odšla tudi v Sarajevo. Obiskala bo bolniš-

nico, humanitarne organizacije pa bodo to prisotnost izkoristile za dobavo novih zdravil in sanitarnega materiala. Poleg tega bodo nasi predstavniki vzpostavili stike za organiziranje pomoči posameznim družinam s pošiljanjem paketov, srečali pa se bodo tudi s tamkajšnjimi mirovniki, da bi jim ob prehodu v novo leto vlili novega poguma in upanja in jim dali ponovno razumeti, da niso osamljeni. Nas odhod v mesta bivše Jugoslavije hoče torej biti konkreten doprinos k miru, ne pa le izlet za potesitev radovednosti posameznih udeležencev,« je povedal Giulio Marcon.

Karovana starih avtobusov pretežno mladih italijanskih mirovnikov se bo vrnila v Italijo 3. januarja 1994.

FOTOGRAFIJA / SINOČI V GALERIJ LE CAVEAU

Skrivnostni ledeni biseri
mladega Darka Bradassija

Razstava bo odprta samo do konca meseca

Biseri v ledu je naslov sugestivne razstave mladega fotografa Darka Bradassija, ki so jo ob prisotnosti množice prijateljev in kolegov fotografov odprli sinoci v galeriji Le Caveau. Blizinski posnetki sinjebelih prosojnih ledenih kristalov, skrivnostnih mlecnato be-

lih tvorbo, v led ujetih odpadlih drevesnih listov različnih oblik in barv, ki jih obkroža krona draguljev iz zračnih mehurčkov, res spominjajo na bajen zaklad, ki se svetlika v medli svetlobi Aladinove votline, obenem pa v gledalcu vzbujajo misli o vsem skriv-

nostnem, spreminjajočem, minljivem, ki preveva clovesko življenje.

Da fotografije Darka Bradassija niso le predstava predmeta pred kamero, temveč izražajo jasno avtorjevo idejo, sta v svoji predstavitvi poudarila predsednik fotografskega krožka Fincantieri Fulvio Merlak in predsednik Fotografske zveze Slovenije Rafael Podobnik. Slednji ugotavlja, da je fotograf dosegel ustvarjalni vrh v redko vidnih posnetkih nastajajočega ledu, vse razstavljene slike pa so prepričljiva likovna dela.

Razstavo je v galeriji Le Caveau, ki jo vodi Farida Bruschi, pripravil Foto Trst 80. V njegovem imenu je ob otvoritvi spregovoril Duilio Vecchiet, ki je s simpatijo omenil, da je »Darko dve leti zmrzoval« pri ustvarjanju teh fotografij. (bov)

Umrli novinar Roberto Spechar

V Rimu, kamor se je preselil pred približno letom dni, je umrl trzaski novinar Roberto Spechar. Pred dvema tednoma so ga sprejeli na zdravljenje na kliniko Gemelli, kjer je umrl zaradi komplikacij, ki so nastale pri boleznii jeter. Roberto Spechar, ki je bil star 38 let, se je začel posvečati novinarstvu v letih '70, ko je začel sodelovati z nekaterimi zasebnimi radijskimi postajami. Nato se je zaposlil pri Dezelnem institutu za poklicno usposabljanje, vendar pa je stalno sodeloval z videnskim dnevnikom Messaggero Veneto. Leta '88 se je zaposlil pri tem dnevniku, tri leta kasneje pa je tudi opravil novinarski poklicni izpit. Iz zdravstvenih razlogov se je pred letom upokojil in se preselil v Rim. Roberto Spechar zapusca hčerko.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715
Fotostavek: ZTT, Trst
Tisk: EDIGRAF, Trst
Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR
Redakciji: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publiet
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Italija: podružnice SPI
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1253244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.300 LIT - 50 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT za leto 1993
Poštni t.r. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.500 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

TRST / DREVI OBČINSKA SEJA

Kdo je pravzaprav
na Segniji strani?

Zmeda med trzaskimi podporniki
pobudnika volilnih referendumov

V Trstu to drevi spet zasedal trzaski občinski svet, ki ima na dnevnem redu tekoče upravne zadeve. Skupščina je v četrti ponovi odobrila program Illyjevega odbora, ki je po pričakovanju doživel podporo Krščanske demokracije, DSL in Zavezništva za Trst. Svetovalec Stranke komunistične prenove Stojan Spetic se je, kot napovedano, vzdržal glasovanja in ponovil, da bo novo upravo ocenjeval na osnovi njenih dejanj. Liga in desna opozicija sta glasovali proti, čeprav s precej različnimi utemeljitvami.

Illy je ob sklepu četrtkovnega soočanja napovedal, da se odreče županski placi in da bo ta sredstva namenil oskrbi manj premožnih prilet-

nih občanov. Občinska skupščina pa bo morda že na današnji seji zvišala plače odbornikom, kot so že naredile skoraj vse večje občinske uprave.

Svetovalec Marco Drabeni (LpT) je medtem napovedal, da je ustanovil mestni odbor v podporo Mariju Segniju in njegovi politiki za globoko preobrazbo italijanskega političnega sistema. Drabeni je povedal, da so (ali bodo) v ta odbor pristopile se druge politične osebnosti. Okrog Segnija in njegovih idej vlada vsekakor v mestu velika zmeda. Referendumski voditelj se je na občinskih volitvah opredelil za Illyja, Drabeni je bil na strani Staffierija, se prej pa se je za Segnija opredelil odvetnik Paolo Sardos Albertini...

DRAMSKA DEJAVNOST

Sneguljčica na trebenskem odru

Spevoigro pripravila Boža Hrvatič

V Ljudskem domu v Trebach je mladinska skupina domačega društva Primorec pripravila v četrtek zvečer domaćemu občinstvu čudovit večer. Slo je za pravljico »Sneguljčica«, to je spevoigro, ki jo je tako po režijski kot glasbeni plati pripravila Boža Hrvatič, ki ima za uspeh predstave, poleg mladih izvajalcev, tudi največje zasluge.

Vse se je začelo z željo mladih iz Trebc, da bi nekaj pokazali. Izvolitev novega društvenega odbora na zadnjem občnem zboru je pokazala, da želijo imeti tudi mladi svojo besedo in da se želijo vključiti v kulturno ustvarjalnost vasi. Tako je prišlo do zamisli, da postavi na oder Sneguljčico, kot sta si jo zamislili zborovodkinja in kulturna delavka Boža Hrvatič in njena hčerka Nika - na žalost pokojna - ki si je želela, da bi odigrala vlogo Sneguljčice, pa jo je smrt na žalost prehitela. Tokratna Sneguljčica je bila zato posvečena njenemu spominu. Izkupicek predstave pa so namenili žrtvam vojne in sirotam. Spominu Nike so bile posvečene tudi uvodne besede, ki jih je zapisala mama sama.

Tako pa je igra stekla na odru z že poznano pripovedjo o hudobni macehi, pridni Sneguljčici, dobrih palčkih, pa

se o številnih živalicah, srnah, zajčkih in seveda o lovcu in princu. Igra je bila izredno lepa. Glavni delež sta imela seveda glasba in petje. In ker je bila obnovljena dvorana Ljudskega doma prepolna, da bi lahko gostila vse, ki so si želeli predstavo ogledati, smo imeli, tik pred odrom veliko skupino domačih otrok, ki so doživeto spremljali dogajanje na odru. Veselili so se palčkov in Sneguljčice, bali pa hudobne macehe. Tako je bilo sozvočje med občinstvom in nastopajočimi res enkratno. Za glasbeno spremljavo je skrbela Tatjana Blokar, glasbo sta ustvarjala Boža in Aljoša Starec, za sceno je skrbelo kar sest, za kostume pa trije mladi ob sodelovanju mam in drugih vasčank.

»Pred cerkvijo smo se zbrali in zacakolali«. Te besede je v depliantu za predstavo Sneguljčice zapisala Mladinska skupina, ki si je »zavihala« rokave in pomagala izpeljati to bogato domačo prireditev. Družabnost po igri, čestitke vseh in vsem in navdušenje občinstva so najboljši porok, da se bo v Trebach, v obnovljenem Ljudskem domu, zopet začela kulturna dejavnost, ki se je vsi iz srca želimo.

Neva Lukes

DRUŠTVENA DEJAVNOST / OBČNI ZBOR SKD MAVHINJE-CEROVLJE

Po dobrem obračunu nov program delovanja

Izvolili so nov odbor, za predsednika so potrdili Paola Antoniča, za podpredsednika pa Aleksandra Antoniča

V sredo, 15. decembra je mlado slovensko kulturno društvo Cerovlje-Mavhinje sklicalo svoj tretji redni občni zbor v prenovljenem sedežu v Mavhinjah. Clani in ostali simpatizerji, ki so v polnem številu zapolnili mali društveni prostor, so prisluhnili pozdravu predsednika, kateremu sta sledili tajniško in blagajniško poročilo. Društvo je v minuli sezoni uspelo izvesti zastavljeni program.

Najpomembnejša točka je bila obnova seveda, ki je poleg finančnih sredstev terjala kar precej truda in poztrovalnosti. Poleg raznih izletov in gostovanj dramskih skupin je društvo ohranilo pustni običaj, praznovalo mednarodni dan žena in priredilo sve-toivansko kresovanje. Odborniki so konec aprila s pomočjo ostalih članov in drugih vasčanov uspešno organizirali spomladanski pohod, oktobra pa jesenski pohod. Sezono je društvo zaključilo z obiskom Miklavža, ki je osrečil kar 35 otrok iz okoliskih vasi.

Po blagajniškem poročilu so se odborniki posebej zahvalili vsem vasčanom, ki so ob raznih priložnostih priskočili na pomoč in s tem omogočili boljši potek delovanja.

Predstavniki JD Grmada Aljoša Gabrovec in predstavnica KD Vigred Elena Legisa sta v imenu svojih društev pozdravila in voscila nadaljne uspehe pri delu, istocasno pa izrazila željo po večjem sodelovanju med domačimi društvii.

Društvu bo v naslednji sezoni ponovno predsedoval Paolo Antonič, prav tako bo podpredsednik spet Aleksander Antonič. Ostali odborniki bodo Darja Gherlani, Katja Antonič, Elena Antonič, Tamara Antonini, Lara Peric, Mitja Tercon in Stefano Legisa. V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni Radivoj in Adriano Legisa in Franko Krmec. Treba je se povedati, da bo imel novi odbor veliko dela, saj bo med drugim društvo naslednje leto priredilo slovesnost ob 50-letnici poziga domaćih vasi. Ob zaključku so zbrani nazdravili novemu odboru z željo seveda, da bo dobro opravilo naloge, za katere so se obvezali na občnem zboru. (ANT)

Odborniki poročajo o opravljenem delu (Foto Ferrari)

PROSEK / NA ŠTEFANOVO

Domača godba na pihala s kakovostnim nastopom zaključila letošnjo sezono

V nabito polni dvorani Kulturnega doma na Proseku je bil v nedeljo popoldne tradicionalni koncert, ki ga na štefanovo že petnajstic zaporedoma prireja godbeno društvo Prosek. Godbo vodi že stri leta mladi dirigent Aljoša Starec. Prav vesča roka in temperamentni gla-

sbeni talent mladega dirigenta sta prisla do izraza pri izbiri kot tudi izvajanju posameznih skladb. V odmoru so za prijetno presenečenje poskrbeli gojenci Glasbene sole godbenega društva, ki so pod vodstvom Aljose Starca zaigrali dve božični skladbi. (B.R.)

DOLINA / V NEDELJO DOPOLDNE

Pihalni orkester Breg je z božičnim sporedom pozdravil obnovljeno cerkev

Po programu bi moral nastopiti na dvorišču, vendar so vremenske razmere nekoliko zamesale strene organizatorjem, ki so nastop prenesli v poslopje, kjer ima sedež dolinski Mladinski krožek. Gre seveda za nedeljski dopoldanski nastop Pihalnega

orkestra Breg (foto KROMA), ki je sodil v okvir kar dveh praznovanj: spored koncerta je bil seveda božično navdahnjen, istocasno pa se je Pihalni orkester, ki ga vodi Renzo Muscovi, radoval obnovitve glavne cerkve v Dolini.

PROSEK-KONTOVEL / NA GOSTOVANJU MEPZ PRIMORSKO IZ MAČKOLJ

Zborovski koncert ob koncu leta v dobrodelne namene

Moski pevski zbor Vasilij Mirk s Proseka-Kontovela je letos, po lanskem premoru, spet obudil plemenito pobudo, da organizira ob koncu leta koncert v dobrodelne namene, kot je potekalo po ustaljeni tradiciji že sedem sezon zaporedoma.

Prejšnjo nedeljo so tako prosekso-kontovelski pevci povabili v goste Mesani pevski zbor Primorsko iz Mackolj, ki se je predstavil občinstvu s celovečernim koncertom. Izkupicek večera pa so namenili Skupnosti - družina Opcine, ki ima svoj novi sedež na Bozjem Polju.

Za to hvalevredno pobudo je po nastopu domačega zbora Vasilij Mirk, ki je zapel pod vodstvom Mirana Žitka tri narodne pesmi, v

imeni Skupnosti - družina spregovoril Vinko Ozbič. Pevcem je izrekel iskreno in priscrno zahvalo za večletno gojenje solidarnosti, saj utrjuje občutke upanja med clani skupnosti, ki se s takimi pobudami ne cutijo tako osamljeni.

Glavno besedo je imel na nedeljski prireditvi Mesani pevski zbor Primorsko iz Mackolj s pisanim izborom umetnih in narodnih pesmi tujih in domačih avtorjev. Pod vodstvom Antona Baloha so mackoljanski pevci v prvem delu sporeda z dognanim pristopom in z vokalno lepo interpretacijo, ki je bila intonancno zelo čista, takoj pritegnili pozornost občinstva ob izvajanju pesmi velikih mojstrov cerkvene in posvetne

glasbe pejsnjih stoletij, kot so Arcadelt, Palestrina, Gastoldi, Brahms in Beethoven. V prvem delu so zapeli tudi pravoslavno liturgijo v prireditvi V. Sonca, ki je v težkem obdobju zgodovine našega narodna ravnateljaval na Glasbeni matici v Trstu in veliko storil za razmah glasbene in pevske kulture na Trzaskem. Zelo dobro pa je bila podana tudi prigodnica ob smrti prijatelja v gorah, sodobnega italijanskega avtorja Bebija De Marzija.

V drugem delu koncerta je zbor podal izbor pesmi slovenskih avtorjev, med katerimi tudi Otovo na besedilo Borisa Pangerca, ki je doživela krstno izvedbo letos februarja ob 10-letnici delovanja zbora. Poslušalce sta posebno

pritegnili Prešernova gazela »Kdo jih bere« v Mocnikovi priredbi, ter dve koroski narodni Jožeta Leskovarja, v katerih je prisla do izraza tipična otozna melodija slovenskega naroda, ki zivi preko Karavank.

Občinstvo je ob koncu nagradilo mackoljanske pevce s toplim aplavzom, tako da so morali dodati še priznano narodno »Lipa zelela je«. Čeprav v okrnjeni sestavi zaradi gripe nekaterih pevcev, je zbor pokazal lep predek in velik pevski smisel pri podajanju posameznih skladb ter s tem ogrel srca številnih poslušalcev, ki so z zadovoljstvom zapuščali dvorano. Ob občutljivoosti do socloveka so prisostvovali lepemu in kvalitetnemu koncertu.

Bruno Rupel

VČERAJ IZ GR LJANSKE CERKVE

Zadnja pot duhovnika Zupanciča

Ganjena množica, ki se je v grljanski cerkvi zelela se zadnjic pokloniti spominu slovenskega duhovnika Lojzeta Zupanciča in ga pospremiti na njegovi poslednji poti, je bila se zadnji dokaz, če ga je bilo treba, da je odšel resnično velik človek. Zbor duhovnikov, trzaski škof mons. Lorenzo Bellomi, predstavniki vseh krščanskih veroizpovedi, predvsem pa njegovi sedanj in bivši farani, njegovi sorodniki, sestra, profesorica Marica, ljubljena Tereza in Bartek, in vsi prijatelji, so poudarjali eno samo veliko resnico: odšel je človek, ki je sebe daroval drugim. Tisti, ki smo imeli privilegij, da smo ga poznali in mu bili prijatelji, je bil velik učitelj: učitelj strpnosti, radodarnosti, darovanja, spoštovanja, ljubezni. Ganjeni obrazi in prošnje v številnih jezikih, slovenska pesem, skavti, ki so mu bili za častno stražo, gregorijanski rekvijem in neizmerna žalost: besede vseh, od pridige škofa Bellomija do pozdravnih besed pred-

stavnikov vseh trzaskih krščanskih cerkva, so bile besede upanja, predvsem pa hvaležnosti.

Večni spomin, kakor pravi pravoslavna pogrebna liturgija, je bila tista cudna srebrna nit, ki je povezala med seboj vse, ki smo ga želeli se poslednjic objeti. Odslej bo grljanska cerkev zamenjati čaka nje govih misli, in mi zamenjati prijatelja, ki nas je razumel kar tako, brez besed. Božični prazniki ne bodo odslej več tako brezskrbni: z božičem se bo vračal grenak občutek, da je odšel nenadomestljivi, dragoceni prijatelj. Koliko večerov je poklonil nam vsem, koliko pozornosti in ljubezni smo bili deležni ob njegovi tako gostoljubni mizi, njegova vrata so bila odprta ljudem vsakršne narodnosti in vsakršne veroizpovedi, vsem, ki so bili blage volje. Po neutrudnem življenju, ki ga je daroval vsem nam, je odšel k večnemu počitku. Zbogom, dragi gospod Lojze, in nasvidenje med zvezdami.

Tatjana Rojc

NABREŽINA

Umrli je Janez »Martinčev«

V 95. letu starosti (okroglo obletnico bi praznoval prihodnjo pomlad) je v noči ob izteku Stefanovega premijal Janez Gruden, po domače Martinčev, najstarejša korenina v Nabrežini.

Pokojni Janez je posebej vse tri prvine, ki so značilne za rodno vas: kamnolome, v katerih je bil več let zaposlen, vinograd, ki ga je obdeloval takorekoč do zadnjega, in domačo obalo, oziroma morje. Prav morje, in vse tisto, kar je povezovalo z njim (ribištvo, lesene čupe in scife itd.), je bila njegova največja ljubezen.

Z njegovim imenom so povezani »romantični časi« ribištva v domačem naselju: tesanje se zadnjih starodavnih čup, boj z vremenskimi nevarnostmi na morju,

nenazadnje pa lov na tune. V Janezove mreže so se zadnjic ujele prelomnega leta 1956, po tleh jih v naših vodah do mala ni bilo več. Tudi ribičev je bilo vse manj, eden redkih, ki je trdozvo zahajal v Breg, kot pravijo domačini morski obali pod vasjo, je bil prav Janez.

Martinčev Janez pa ni bil zgolj to: bil je tudi zadnji se živeci avstrijski vojak v vasi in eden zadnjih se živecih aktivistov nekdanjega vaškega kulturnega jedra - Javne ljudske knjižnice. Za sabo je Janez Martinčev pustil zgodovinski spomin na določeno obdobje, ki je nepreklicno mimo, zato pa toliko bolj neponovljivo in edinstveno.

Njegovim najbližjim izrekamo iskreno sozallje.

DRUSTVO SLOVENSKEH UPOKOJENCEV - TRST, ZDRUŽENJE AKTIVISTOV IN INVALIDOV NOB NA TRZASKEM IN KRUT

sporocajo, da bo

Tradicionalna novoletna družabnost

jutri, 29. decembra, ob 17. uri v Gostilni Sardoc v Prečniku.

Nastopajo: MPZ Vasilij Mirk in ZPZ folklorne skupine Stu Ledi. Obenem sporočajo, da bo odhod avtobusov iz Trsta s Trga Oberdan (pred deželno palaco) ob 16.30, z Opčin (nasproti zadnje postaje openskega tramvaja) ob 16.45 in s Proseka ob 16.50.

Boris M. Gombac

Trst - Trieste. Dve imeni ena identiteta.

Delo govori o Trstu, o naši prisotnosti v tem mestu, ter o vlogi zgodovine in zgodovinskega pri reševanju bistvenih odnosov obeh narodov na tem zelo obcutenem geostrateškem prostoru. Knjigo lahko dobite v Trzaski knjigarni

VČERAJ-DANES

Danes, TOREK,

28. decembra 1993

ZLATKA

Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.28 - Dolzina dneva 8.43 - Luna vzide ob 16.19 in zatone ob 7.02.

Jutri, SREDA,

29. decembra 1993

DAVID

VREME VCERAJ: temperatura zraka 6,3 stopinje, zračni tlak 1004 mb narasla, veter vzhodnik 12 km na uro, vlaga 50-odstotna, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 11,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Marco Zugan, Maria Cristina Pauletich, Alessandra Kostic, Massimo Cannarella, Macri Bet, Alessandra Tognolli, Matteo Bonetti, Marco, Simone, Giuseppe in Antonino Scacco, Ester Bulli, Francesco Boscarol, Matias Poetto, Alessio Cristiano Rossi, Nicola Romano, Lisa Crepalidi.

UMRLI SO: 73-letni Giovanni Doglia, 82-letni Ovidio Degrassi, 88-letna Gemma Tosolini, 93-letna Rosa Zivec, 84-letni Antonio Piccinich, 65-letni Silvano Babilile, 66-letni Luigi Zupancich, 57-letna Rosina Borin, 87-letna narcisa Millo, 68-letni Vittorio Fasola, 95-letna Anita Batera, 65-letni Giuseppe Rando, 86-letni Arnaldo Brezzi, 96-letna Maria Trampus, 81-letni Giovanni Turchini, 57-letni Eugenio Feriatti, 97-letna Arcella Croci, 75-letni Danilo Polioz, 68-letna Aquilina Bonfanti, 76-letni Stanislao Trampus, 69-letni Tullio D'Amore, 81-letna Maria Orio, 86-letna Gisella Prunk, 79-letna Stefania Bukavec, 93-letni Giuseppe Vlach, 83-letna Lidia Giaschi, 98-letni Antonino De Maggio, 90-letna Pierina Burlon, 84-letna Vittoria Cevcar, 96-letna Maria Visintini, 92-letna Elena Benvenuti, 53-letna Lucia Poropat, 72-letni Walter Faoro, 89-letna Antonia Crivici, 70-letna Valnea Bitti, 89-letni Ferdinando Pecenko, 82-letni Giovanni Oliviero Borsi, 79-letna Olivia Petronio, 82-letna Anna Scignar, 91-letna Giustina Lonzar, 81-letna Maria Visintini, 85-letni Umberto

Bizzarro, 80-letni Giovanni Battista Sclaunich, 90-letna Rozalija Gerlanc, 78-letna Loretta Santerano, 63-letni Nazario Pecena, 74-letni Giordano De Angeli, 64-letna Vittoria Mejar, 74-letni Oreste Udovicci, 90-letni Valerio Sanzin, 96-letna Maria Corazza.

LEKARNE

Od ponedeljka, 27. decembra 1993 do nedelje, 2. januarja 1994

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Istrska ulica 18 (tel. 726865), Ul. Soncini 179 - Skedenj (tel. 816296).

BAZOVICA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Istrska ulica 18, Ul. Soncini 179 - Skedenj, Trg Libertà 6.

BAZOVICA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Libertà 6 (tel. 421125).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELE-VITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 17.00, 19.30, 22.00 »Un mondo perfetto«, r. - i. Clint Eastwood, i. Kevin Costner, Laura Dern.

EXCELSIOR - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Il figlio della Pantera rosa«, r. Blake Edwards, i. Roberto Benigni, Claudia Cardinale

EXCELSIOR AZZURRA - 16.15, 18.10, 20.05, 22.00 »M. Butterfly«, i. Jeremy Irons, John Lone.

NAZIONALE 1 - 15.00, 17.20, 19.40, 22.00 »Piccolo Buddha«, r. Bernardo Bertolucci, i. Keanu Reeves, Bridget Fonda.

NAZIONALE 2 - 16.30, 19.00, 21.45 »La casa degli spiriti«, i. Meryl Streep, Glenn Close, Jeremy Irons.

NAZIONALE 3 - 15.30, 17.45, 20.00, 22.15 »The Innocent«, i. Anthony Hopkins, Isabella Rossellini.

NAZIONALE 4 - 15.15, 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Fantomski in paradiso«, i. Paolo Villaggio.

GRATTACIELO - 16.30, 18.15, 20.10, 22.00 »Alad-

din«, risani film, prod. Walt Disney.

MIGNON - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Fantomski in paradiso«, i. Paolo Villaggio.

EDEN - 15.30 - 22.00 »Spingi di più, ancora di più«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Anni novanta - Parte II«, i. Massimo Boldi, Christian De Sica, Andrea Roncato.

ALCIONE - 18.00, 20.00, 22.00 »Misterioso omicidio a Manhattan«, r. - i. Woody Allen, i. Diane Keaton.

LUMIERE - 16.30, 18.20, 20.10, 22.15 »Caro diario«, r. Nanni Moretti.

RADIO - 15.30 - 21.30 »Sessualità totale«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom. Zadnji dan.

PIREDITVE

OTROSKI PEVSKI ZBOR »SLOVENSKI SOPEK« praznuje danes, 28. decembra, v Mackoljah TEPEZNICO s sledečim programom: ob 16.00 sv. masa z blagoslovom otrok, nato pesmi, recitacije in igrice »Ljubke Sorli«.

OBVESTILA

TRZASKA KNJIGARNA obvešča cenjene odjemalce, da bo v decembru poslovala po običajnem urniku od 8.30 do 13.00 in od 15.30 do 19.00.

FOTO TRST 80 prireja fotografsko razstavo Darka Bradassija »Biseri v ledu« v galeriji »Le Caveau« v Ul. sv. Franciska 51/a do 31. t. m. od 10.30 do 12.30 in od 17. do 20. ure.

ZSKD obvešča cenjene predstavnike društev in sodelavce, da bo od ponedeljka, 3., do četrka, 6. januarja, urad zaprt.

ŠOLSKE VESTI

GLASBENA MATICA TRST obvešča, da bo v času solskih počitnic tajništvo odprto samo v jutranjih urah.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE - tajništvo Trst - sporoča, da bo urad zaprt do ponedeljka, 3. januarja 1994.

ČESTITKE

Danes praznuje naš ALEKSIJ KRIZMAN svoj okrogli 40. rojstni dan. Vse najboljše mu iz srca želijo Rossana, Ilonka in Katja.

Danes praznuje svoj 80. rojstni dan VANKA SULCIC (KOSKEVA) iz Kriza. Se na mnoga leta in zdravja ji želita Pierina in Irma.

Odbor KD PRIMORSKO - MACKOLJE zeli svojim članom, prijateljem, vsem kulturnim, godbenim in športnim društvom srečno in uspehov polno novo leto.

MALI OGLASI

OSMICO ima v Borstu Danilo Glavina.

OSMICO ima odprto Zbogor v Samatorci št. 47.

OSMICO sta odprla Cvetka in Mirko Biscak v Biscach pri Krizu.

BRISKO VINO, pristno in po ugodni ceni, raznih sort prodaja Avgust Stekar - Valesice 11, Steverjan. Tel. (0481) 884066.

IZGUBIL se je psiček v noči med 24. in 25. decembrom v Devinsceni - Proseku, pasme spinone, dolge dlake, rjave barve, živahne narave, z značko občine Zgonik. Tel. na št. 229234.

KOZJEREJA Zbogor nudi kozji in konjski gnoj, primeren za vrtnarstvo. Možnost dobave na dom. Tel. na št. 229191.

IMAS PROBLEME s tezo? Hoces se počutiti dobro? Pokličite me! Tel. (0481) 882172.

NUDIM lekcije iz nemščine srednjemolcem. Tel. na št. 229566 od 13. do 14. ure.

PO UGODNI ceni prodam dobro ohranjen crn zidni klavir »forneris« v starem stilu. Telefonirati od 13. do 14. ure

na št. 411512.

ORIGINALNO, rabljeno stilno pohištvo, razne kredence, predalnice in stole prodam - Pohištvo Korsic, tel. 54390 - 575145.

V UL. PASCOLI 2, v blizini Trga Garibaldi, dajemo v najem prazno skladišče, približno 200 kv. m, primerno za trgovino z oblačili ali drugimi artikli, najemna po dogovoru. Tel. v uradnih urah na št. 363434.

MAJHNO stanovanje iscem v najem od Bazovice do Sessljana ali v predmestju s pogledom na morje. Tel. na št. 227033.

RIBOGONJICA AGROITICA GLINSKICA iz Boljuna nudi kanadske losose vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30. Tel. št. 228297. Odprta bo tudi v četrtek, 30., in petek, 31. decembra.

PRISPEVKI

V spomin na pok. zeno Stano darujeta Stane Malalan in sin Adriano 50.000 lir za UNICEF.

Ob 40-letnici Rodu Modrega vala daruje Primož Mozina 30.000 lir za tabornike.

V spomin na Karolino Santic por. Lovriha daruje Klavdij Kofol z družino 50.000 lir za KD V. Vodnik.

Ob božičnih praznikih daruje Marica Dolenc 50.000 lir za popravilo orgel na Opčinah.

Lidija Boik daruje 100.000 lir za popravilo orgel domače cerkve sv. Jerneja.

Namesto cvetja na grob Jordana Prasla daruje Ivanka, Vojko in Ondina 100.000 lir za SKD Tabor.

Namesto cvetja na grob F. Faidige darujejo sosede s Kraske ulice 100.000 lir za Finzgarjev dom - Opčine.

Ob obletnici smrti Mirka Stolfje daruje žena 150.000 lir za pevski zbor Fantje izpod Grmade.

Jolanda Valic daruje 20.000 lir za Društvo slovenskih upokojencev.

V spomin na Ivana Ferfolje daruje žena Ivanka 50.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Prosek-Kontovel.

Namesto cvetja na grob Mariota Zerjela daruje Danica 20.000 lir za KD France Prešeren.

V spomin na staršev in sestre Drage Starc-Gilne daruje Mara 100.000 lir za popravilo cerkve na Kontovelu.

V spomin na starše, brate in svojce daruje Viktor Bogatec 50.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

Namesto voščil za božične praznike daruje družina De Visintin 50.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

Namesto božičnih praznikov daruje družina Kralj 50.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

V spomin na Kati in Josipa Gorupa daruje sin Drago z družino 25.000 lir za ZPZ Tabor in 25.000 za MoPZ Tabor.

V spomin na Slavo in Milana Cebulca daruje Drago Gorup z družino 25.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB na Opčinah in 25.000 lir za SKD Tabor - Opčine.

V počastitev spomina bratov Antona in Pavle Kalc ter prijateljice Zore Cok, ob 14. obletnici smrti daruje Lucija Hrovatin 50.000 lir za MPZ Vesela pomlad in 50.000 lir za ZePZ Tabor.

V počastitev spomina Norinega očeta darujeta Katty in Torči Sosic 50.000 lir za ZePZ Tabor.

Podporni člani in bivši pevec TPPZ Pinko Tomazič Albin Orel daruje 100.000 lir za dejavnost partizanskega ansambla.

Stanka Hrovatin daruje 200.000 lir za dejavnost partizanskega ansambla TPPZ.

V spomin na Josipa Ukmarja in na Odonu Sedmaka daruje Giulio Sedmak z družino 30.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Krizu.

Ob plačilu članarine za VZPI-ANPI daruje Vittorio Sirk 50.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Krizu.

Ob novoletnih praznikih daruje Aleksin Bezin z družino 100.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Krizu.

Ob 4. obletnici smrti Vladimira Kocjančica daruje žena

+

Zapustila nas je naša draga

Rozalija Gerlanc (Rožina)

Pogreb bo jutri, 29. decembra, ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnisnice v cerkev na Prosek.

Zalostno vest sporočajo sinova Drago in Sabino, brata Mario in Angel ter drugi sorodniki

Prosek, 28. 12. 1993

+

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil dragi oče, ded in praded

Janez Gruden (Mrtinčev)

Zalujoci sinovi Ivo, Dusan, Ladi in Antek z družinami ter drugo sorodstvo

Pogreb bo danes, 28. decembra 1993, ob 13. uri iz hize žalosti - Nabrežina št. 17 v domačo cerkev.

Nabrežina, 28.12.1993

Upravitelji in namescenci Posojilnice v Nabrezini izrekajo obcuteno sozallje svojemu upravitelju dr. Dusanu Grudnu ob bridki izgubi dragega očeta.

Ob izgubi dragega očeta izreka Balinarska sekcija Sokola dr. Justu in ostalim članom družine iskreno sozallje.

Ob izgubi dragega očeta Janeza izrekata iskreno sozallje svojem in sorodnikom

SKD Igo Gruden in SD Sokol

Ob izgubi dragega očeta izreka pevovodji Ivanu Tavcarju in svojem globoko sozallje

KD Fran Venturini

Ob prerani smrti svojega bivšega župnika g. Lojzeta Zupanciča izrekamo svojem občuteno sozallje

barkovljanski verniki

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami ob izgubi naše drage

Teje Starc por. Rupini

Maša za pokojno bo danes, 28. decembra, ob 18.45 v cerkvi na Kontovelu.

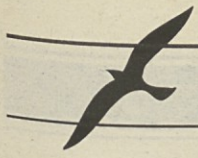
SVOJCI

Trst, 28. 12. 1993

Loterija

27. decembra 1993

BARI	80	53	20	62	51
CAGLIARI	77	75	43	29	18
FIRENCE	85	83	34	5	28
GENOVA	64	87	17	34	35
MILANO	50	59	56	15	76
NEAPELJ	83	48	75	4	23
PALERMO	69	29	84	14	80

STATISTIKA / KAKOVOST ŽIVLJENJA V POKRAJINAH ITALIJE

Goriška pokrajina pri vrhu toda počasi drsimo navzdol

Lani smo bili 2. letos 4. - Nazadovali smo zlasti v gospodarstvu

Gorica je med 95 pokrajinami v Italiji na 4. mestu po kakovosti življenja. Visoko uvrstitev ji je pripisal dnevnik "Il sole 24 ore" na podlagi obdelave 36 statističnih pokazateljev gospodarskega in demografskega stanja, kakovosti storitev, kulture in kriminalitete. Kljub visoki uvrstitvi pa gre povedati, da se je stanje v zadnjem letu poslabšalo, saj smo lani na isti lestvici bili na drugem mestu tik za Parmo. Letos je prva Aosta, sledijo ji Parma, Piacenza in Gorica. Poleg razmeroma visokih osebnih dohodkov so glavne prednosti goriške pokrajine po teh podatkih majhna kriminaliteta, nizka stopnja umrljivosti otrok, hitrost pri likvidaciji pokojnin in povprečno dobri rezultati na področju kulture in prostega časa. Sibeke točke pa so zlasti demografski podatki o rojstvih in smrtih, visok odstotek rakastih obolenj, število avtomobilov na cestah in slabi javni prevozi.

Statistike gre seveda jemati z rezervno, saj ni rečeno, da so upoštevani pokazatelji vedno pravi odraz kakovosti življenja. Bolj kot skupna uvrstitev v tej namišljeni lestvici pa so gotovo zanimivi posamezni podatki, pri čemer naj opozorimo, da se vsi ne nanašajo na isto leto.

Zivljenjski standard. Gorica je tu zdrknila z lanskega 7. na 15. mesto. Rešuje jo povprečni dohodek prebivalcev v letu 1991, saj smo z 28, 86 milijoni na 8. mestu. Razmeroma poceni so

stanovanja (milijon 300 tisoč lir na kv. meter za novo stanovanje v polcentru v letu 93), saj smo na 4. mestu v državi, vprašanje pa je, koliko je upoštevana cena realna, saj so v resnici stanovanja v mestu dosti dražja. Dobro smo se uvrstili se po stopnji inflacije v letu 92 (24. mesto s 4,94%). Na sredini lestvice pa smo po povprečnem dohodku upokojujencev (10,28 milijonov), po bančnih depozitih (14,67 milijonov na prebivalca) in po znesku za življenjsko zavarovanje (104 tisoč lir letno).

Poslovnost in delo. Tudi tu se je uvrstitev poslabšala z 11. na 24. mesto. Na 5. mestu smo po nevnovčenih kreditih (59 tisoč lir na prebivalca), na 13. po vpisu novih podjetij (v seznamih Trgovinske zbornice je bilo lani 8% vseh podjetij novih). Na 25. mestu smo po številu stečajev (16,12 na tisoč podjetij). Slabši so podatki o brezposelnosti (34. mesto s 6,37% aktivnega prebivalstva) in zlasti mladinske brezposelnosti (60% vseh vpisanih v seznime). Kar 236 je nekritih čekov na 100 tisoč prebivalcev (62. mesto).

Učinkovitost storitev. Tu smo se povzpeli s 44. na 35. mesto, zlasti po službi hitre likvidacije pokojnin (2. mesto v Italiji s povprečnim čakanjem po 10 dni). Pisma potujejo povprečno 3,1 dan (52. mesto), telefon nam priključijo v 11 dneh

(28. mesto), dijaki se imajo kar udobno, saj jih je po 19,9 v vsakem razredu (13. mesto). Zelo slabo pa je stanje v prometu, kjer se poznajo učinki bencina proste cone: s 192 vozili v obtoku na vsak kilometer cest smo na 85. mestu v družbi najbolj kaotičnih velikih mest. Zelo slabi pa so javni prevozi, ki letno prevozijo le 16,44 km na prebivalca. S tem smo na 61. mestu (vendar med le 64. pokrajinami, za katere je razpoložljiv ta podatek).

Kriminaliteta zago-tavlja Gorici odlično 7. mesto (toda lani smo bili 4.). Na 1. mestu smo glede bančnih ropov (leta 92 ni bilo nobenega), 7.

po krajah avtomobilov (78 na 100 tisoč prebivalcev) in 9. po zeparskih podvigih (26 na 100 tisoč preb.). Slabše so uvrstitve glede kraj v stanovanjih (277 na 100 tisoč preb.), umorov (2,9 na 100 tisoč preb.) in goljufijah (55,7 na 100 tisoč preb.).

Demografsko stanje se je izboljšalo, saj smo z 69. poskočili na 44. mesto. Tretji v Italiji smo po nizki mortaliteti otrok (2,5 v 1. letu življenja na tisoč rojenih). Rešuje nas tudi priseljevanje (117 priseljenih vsakih 100 izseljenih), porazni pa so ostali podatki: 90. mesto po nataliteti (6,7 na tisoč preb.), 80. po morta-

liteti (11,9 na tisoč preb.), 80. po odstotku rakastih obolenj (30% vseh smrti). Prav zadnji v Italiji pa smo glede na prepirljivost med zakonci: v letu 91 je bilo 40,5 ločitev na vsakih 10 tisoč družin, kar je dvakrat nad državnim povprečjem.

Prosti čas je zadnje upoštevano področje. Gorica zaseda 26. mesto (lani 34.). Na 100 tisoč prebivalcev imamo 10 knjigarn (10. mesto), 44 kulturnih društev (21. mesto) in 11,6 telovadnic (26. mesto). Povprečno smo lani potrosili 12.654 lir za športne prireditve (25. mesto), 7.079 za gledališke in glasbene predstave (34. mesto) in 9.375 lir za kino (48. mesto).

MARKO MARINCIC

SINDIKAT SLOVENSКИH ŠOLNIKOV

Vabilo v slovensko šolo

Sindikat pripravlja v ta namen zgibanko in dvojezične plakate

Odbor Sindikata slovenske sole - tajništvo Gorica je na zadnji seji razpravljal o starih in novih problemih na solskem področju pa tudi o praktičnih zadevah. Predsednik prof. Leopold Devetak je poročal odboru o srečanjih v Kobjeglavi in v Devinu, ki ju je priredilo Ministrstvo za solstvo in sport iz Slovenije. Iz sestankov, na katerih so bili predstavniki vseh slovenskih sol in dijaških domov iz Italije, se je izoblikovala komisija, ki bo v stiku z ministrstvom za solstvo iz Slovenije.

Odborniki bodo v kratkem razdelili članom sindikata formularje za pooblastila posameznikov solski upravi, da pri placah odtegne 2500 lir mesečno za sindikalno članarino. Po novi zakonodaji namreč dosedanja način placovanja članarine ne zagotavlja pravnega

obstoja Sindikata slovenske sole.

Na seji so razpravljali tudi o kritju finančnih stroškov za zgibanko, ki nudi informacije o naših solah in organizacijah. Namenjena je starešem otroku, ki bodo v prihodnjem solskem letu obiskovali prvo leto otroškega vrtca ali prvi razred osnovne sole. Kot običajno bo tudi letos odbor SSS poskrbel, da se v posameznih občinah izobesijo dvojezični plakati, ki vabijo starše k vpisu otrok v slovensko solo.

Govorili so tudi o neresenih problemih, s katerimi se sindikat ukvarja že vrsto let, kot so avtonomija slovenske sekcije ITI, za dosedo katere je bila ubrana spet nova pot, in manjkajoči tehnik na Zavodu I. Cankar, ki ga obstoječa zakonodaja, kljub dobro opremljenemu laboratoriju, ne predvideva.

NOVICE

Satirična radijska oddaja "Na goriškem volu"

Radijska oddaja "Na goriškem volu", ki jo ob sredah ob 13.20 (ponovitve je ob nedeljah po sportni oddaji, približno ob 17.00) prenašajo na valovih Radia Trst A, se je obogatila. Ima namreč svoj saljivo-zbadljivi magazin z naslovom "Na goriškem volu", ki ga oblikuje skupina goriških sodelavcev v zelji, da bi tedenski pregled z Goriške popestrili s svojevrstno oceno dogodkov in z nekaterimi gosti v studiu. Satirčni goriški dnevnik se bo jutri, 29. decembra, predstavil s pregledom najvažnejših dogodkov v svetu, v zamejstvu in se posebej na Goriškem. Poslušali bomo poročilo s kongresa neke krovne organizacije, zamejske odmeve z orožarske afere ter reportazo iz Fare, kjer so ob vikendih na dnevnem redu videnja. Gosta prve oddaje "Na goriškem volu" bosta pososki kantavtor Pince s Podšance in minister Janek Anšijevič. Poslušalcem bodo ponudili tudi nekaj nasvetov za ogled filmskih uspešnic in drobnih informacij za vsakdanjo rabo.

Bencinske bone porabiti najkasneje do petka

Goriška Trgovinska zbornica ponovno opozarja avtomobiliste, da se izteka rok za porabo bonov za nakup bencina proste cone po znižani ceni. Letošnje bone je treba izročiti crpalkarjem najkasneje do konca leta, torej do petka. Kasneje so boni neuporabljivi. Obenem opozarjajo, da bodo z razdeljevanjem novih začeli že takoj po novem letu. Prvi obrok za leto 1994 bodo namreč delili na običajnih mestih od 4. januarja do 28. februarja.

Meritve onesnaženosti zraku na mejnem prehodu v Štandrežu

Policisti, finančni stražniki in vsi, ki delajo na mednarodnem mejnem prehodu pri Štandrežu, se pogosto pritožujejo zaradi neznosno onesnaženega zraku, ki ga morajo vdihovati zaradi avtomobilskih izpušnih plinov. KZE je zato namestila posebno vozilo s premičnim laboratorijem za analize kakovosti zraku prav na mejni prehod, kjer ze nekaj tednov ugotavljajo podatke o onesnaženosti. Pričakujejo seveda, da bodo podatki potrdili vtis, ki ga človeku daje ze navadna čutna zaznava. Vprašanje je, kaj potem. Bodo podatki dovolj za namestitev izoliranih kabin in za druge ukrepe, ki naj zavarujejo osebe pred onesnaževanjem? (Foto Studio Reportage)

JAMLJE / OBNOVLJENA KULTURNA DEJAVNOST

Lepo uspela božičnica novega društva Kremenjak

Društvo je decembra že priredilo tudi miklavževanje. Več kot zadovoljiv odziv domačinov na obe prireditvi

Novoustanovljeno društvo Kremenjak iz Jamelj je imelo v mesecu decembru dve pomembni prireditvi. V začetku meseca so priredili miklavževanje, ki je po oceni predsednika Silvana Semolice zelo uspelo, saj je Miklavž, ki se je pripeljal na kociji, pričakalo kar stideset otrok. Zadovoljila jih je tudi igrice o Piki Nogavicki, ki jo je vodil Sten Vilar.

Pred nekaj dnevi pa so priredili tudi božičnico v jameljski cerkvi (na sliki - f. Studio Reportage). Na prireditvi sta sodelovala pevska zbor Skala iz Gabrij in Hrast iz Doberdoba. Predstavili so se tudi vaski otroci, ki so nastopili pod vodstvom učiteljic, ki živijo v Jamljah. Semolič nam je

povedal, da so prireditev organizirali v vaski cerkvi, ker v Jamljah niso imeli primernejšega prostora. Bivša sola je pre-majhna in tudi drugi za-

sebni prostori so bili neprimerni. Večer se je zaključil z izmenjavo daril med društvi in družabnostjo v prostorih bivše osnovne sole. (MJ)

GRADEŽ / VLOM V TOBAKARNO

"Strastni kadilci" odnesli cigarete za 10 milijonov lir

S kanckom ironije bi lahko sklepali, da imajo tatovi, ki so včeraj ponoči obiskali tobakarno v Gradežu svojega informatorja v rimski vladi. Vse namreč kaže, kot da so se hoteli pravocasnoma zavarovati pred napovedjo noveletnega vladnega manevra, ki naj bi med raznimi podrazitvami predvidel tudi podrazitev tobacnih izdelkov. Tatovi so se v gradeski tobakarni polastili plena v vrednosti skoraj 11 milijonov lir, zanimivo pa je, da predstavljajo skoraj vso vrednost le cigarete, medtem ko so povsem prezrli znamke in kolikove papirje.

Neznanci so kot rečeno včeraj ponoči vlomili v tobakarno, ki jo upravlja 25-letni Gian-

marco Lisca v Drevoredu Europa Unita v centru Gradeza. Z vlomilskim orodjem so prerežali navojnico in vlomili skozi vrata. V notranjosti so se polastili vseh cigaret, ki so jim prisle pod roko. Po prvem inventarju naj bi samo vrednost ukradenih tobacnih izdelkov namreč znašala skoraj 10 milijonov lir. Poleg tega so se milijon lir v gotovini nasli v blagajni.

V teku je seveda preiskava, zaenkrat pa za tatovi ni sledu.

AVTOELEKTRIČARSTVO RUDI
ul. Sv. Mihaela 113 - Štandrež - tel. 0481/21915
**Vas pričakuje v novih prostorih
in Vam ponuja posebne popuste
na vseh avtoradijih in alarmnih napravah**

KINO

GORICA
VITTORIA 15.00-16.45-18.30-20.15-22.00
»Aladdin«. Prod. Walt Disney, risani film za otroke in odrasle. Ozvočenje Dolby stereo.
CORSO 17.00-19.30-22.00 »Un mondo perfetto«. I. Kevin Costner in Clint Eastwood.

TRŽIC
COMUNALE Ni predstave. V soboto: 16.00-18.00-20.00-22.00 »Il figlio della pantera rosa«.

OBVESTILA

PLANINSKO DRUŠTVO GORICA - SMUCARSKI ODSEK sporoča, da so se prosta mesta na avtobusih za smučarski tečaj oz. izlete. Vpisovanje bo samo se danes od 19. do 20. ure na sedežu.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
BASSI RITA, Ul. don Bosco 175, tel. 32515
DEŽURNA LEKARNA V TRŽICU
OBCINSKA 1, Ul. Terenziana 26, tel. 482787

POGREBI

Danes: 9.30 Vittorio Stoppa iz splosne bolnišnice v cerkev na Placuti in na glavno pokopališče, 11.00 Darinka Graziani iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče, 11.30 Stanislav Trampus v cerkvi sv. Ane in na glavno pokopališče, 10.20 Avellina Lacovig iz splosne bolnišnice v Ronke, 12.30 Aldo Jug iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče, 11.00 Alessandro Torri v cerkvi sv. Nikolaja v Tržicu in na pokopališče v Starancanu.

Jamarski klub Kraski krti izreka občuteno sozaje Dariu Legisi in družini ob izgubi vnuka

BLIŽNJI VZHOD / POGAJANJA SE NADALJUJEJO

Odstopilo več voditeljev Fataha

Nezadovoljni Palestinci v Gazi in Jerihu

KAIRO - V egiptovski prestolnici sta se v ponedeljek pozno popoldan sestala izraelski zunanji minister Simon Peres in predstavnik Palestinske osvobodilne organizacije Mahmud Abas, bolj znan kot Abu Mazen, ki je v imenu omenjene organizacije podpisal septembrski mirovni sporazum.

Sogovornika naj bi poskušala najti rešitev za sporni nadzor meja ozemelj, ki bi jih že od 13. decembra morali nadzorovati Palestinci. Izraelski minister se je najprej sestal z egiptovskim kolegom Amrom Muso.

Pred tem pa je iz vrha palestinske organizacije prišla predvsem za Arafata in najozje sodelavce neprijetna novica, da je v Gazi odstopilo več krajevnih predstavnikov in voditeljev Fa-

taha, ker se nikakor ne strinjajo z voditeljevo politiko. Borce PLO, ki so dolga leta delali za palestinsko stvar »na terenu«, mnogi med njimi so veliko let prezdeli po izraelskih zaporih, moti predvsem to, da je Arafat na mesto voditeljev skupnosti oziroma prihodnje palestinske uprave postavil »salonske« politike, ki so organizacijo vodili iz varnih skričališč v sosednjih arabskih državah ali od kod drugod po svetu. Kot navedejo palestinski viri, je tudi več drugih voditeljev Fataha iz Gaze in Jeriha napovedalo morebitne odstopne. Arafatu to seveda ne bo po volji, saj mu dovolj težav prinaša že odlaganje izraelskega umika. (Reuters)

Na sliki AP: Izraelska straža pred sedežem palestinskih pogajalcev

Uporni Palestinci živijo kot pop zvezde: nevarno in kratko

GAZA - Bojevniki skrajne islamske organizacije Hamas predstavljajo v Gazi prav taksne idole kot na Zahodu različne pop zvezdice. Fantici izpisujejo po zidovih njihova imena, stari po njih poimenujejo svoje otroke, popevke opevajo njihove like.

Kot vsi pravi zvezdniki hitro živijo in mladi umrejo, pri tem pa vzamejo s seboj kar največ Izraelcev. Sini svet morda res še ni slišal za Imada Agela, Zakaria al-Surbajija ali Hameda al-Quinnawija, na območju Gaze, kjer se v begunskih taboriščih gnete kakšnih 800.000 Palestincev, pa so junastva teh »narodnih herojev« ovekovečena na nestetih kasnetih trakovih. Posnetki so na voljo skoraj na vsakem uličnem vogalu. »V imenu vsemočnega Gospoda,« povzdigne glas pevec skupine Mučeniki Jabalije ob spremljavi elektronskih bobnov, »vam ponujam tole kaseto, ki nosi naslov 'Komandosi Quasama'. Upam, da vam bo všeč.« Ulični prodajalec Ahmed predvaja glasbo s pomočjo prenosnega ozvočenja, in to le nekaj metrov stran od izraelskega vojaškega oporišča v Jabaliji, zibelki palestinskega upora. »Vas zanimajo religiozne pesmi? Imam tudi najnovejše,« hvali svoje blago.

Poznavalci označujejo vzpon Hamasa kot zmago fundamentalizma, kar je rezultat razočaranja nad korupcijo in avtoritarnostjo PLO, pa tudi neizogibna posledica revščine in življenja pod okupacijo. Medtem ko se PLO pogaja z Izraelom, Hamas zmaguje v krutih stevilkah, ki so zal za mnogo prebivalcev Gaze edino merilo. Skrajneži trdijo, da so od septembrskega podpisa mirovnega

sporazuma umorili že 13 Izraelcev. Hamas zavrača tako imenovani zgodovinski dogovor. Zanj je umik Izraelcev z zasedenih ozemelj le prvi korak na poti do cilja - končnega uničenja zidovske države. V tem delu sveta je vojno junastvo, podkrepljeno z verskim fanatizmom, del cloveske kulture. Slava je pomembnejša od življenja in smrti, za slavo pa je potreben boj. Matere morajo biti ponosne na padle sinove, ne pa jih objokovati. Pesem poje: »Saleh Othman ne spi. Zategne si pas, vzame slovo od svojih ljubljenih in se poda v bitko. S krvjo napiše veličastno zgodbo...« Večina Palestincev v Gazi pozna na duceate raznih »mučenikov« in slikovitih zgodb o njihovi smrti. Nasprotno pa le redkokdo ve, kateri predstavniki PLO zastopajo ljudstvo na pogajanjih z Izraelom. »Tam je pred pol leta umrl Zakaria,« vzneseno pripoveduje dvajsetletni student Lyad in pri tem kaže na porušeno stanovanjsko hišo. »Celo televizijske ekipe so bile zraven, vse so posneli. Zakaria je scitil štiri tovarise, medtem ko je vojska streljala nanje. Morali bi ga videti. Kar stal je tam, kot kak bodybuilder, ogromen. Kalasnikov je bil v njegovi roki videti kot igračka.« Ljudje navdušeno pripovedujejo celo o srhljivih detaljih »mučenikih smrti«. Zakariji al-Surbajiju je menda prišla do živega seke raketa, ki ga je raznesla na drobne kosce. Tukajšnja kultura je PLO in Arafatov Fatah zaradi obljub o miru in položiti orožja potisnila med marginalce. Občudovanje zbuja le se maskirani skrajneži, ki sirijo strah med izraelskimi vojaki in priseljenci. John West / Reuters

RUSIJA / PROIZVODNJA HRANE

Jelcin je zaukazal konec obveznega odkupa žitaric

MOSKVA - Ruski predsednik Boris Jelcin je omejil vlogo države na ruskem trziscu pšenice ter sporočil polavtonomnim republikam in regijam, da bodo odslej morale same skrbeti za svojo preskrbo.

V predsedniškem odloku, ki ga je konec tedna objavila uradna tiskovna agencija Itar-Tass pise, da bodo zvezne oblasti v letu 1994 oblikovale svoje strateške rezerve pšenice, vendar kmetje te strateške surovine ne bodo več dolžni prodati državi kot doslej. Odlok, ki zvezne in regionalne oblasti zavezuje, da morajo same odkupiti pšenico za svoje rezerve po tržnih cenah, tako dejansko pomeni konec prisilnega državnega odkupa, ki je bil desetletja hrbtenica oskrbe s hrano. Obseg zveznih rezerv, ki je bil odvisen od vojskih in drugih osnovnih potreb države, se bo tako končal 1. januarja, kot pise v dekretu. Državna agencija za odkup pšenice Roshlebo produkt bo sicer še naprej odgovorna za polnjenje re-

zerv, pri čemer se bo še vedno financirala iz proračunskih skladov. Toda »subjekti Ruske Federacije (polavtonomnih republik in regij) bodo morali zadovoljevati svoje potrebe po pšenici in pšeničnih proizvodih neodvisno od nje«, predpisuje odlok. Odlok tudi prepoveduje kakršnokoli omejevanje in oviranje proste trgovine s pšenico in z oljčnicami znotraj Rusije.

Ce bi krajevne oblasti kršile ta določila, lahko izgubijo tudi vso zvezno podporo za kmetijstvo. Odlok se zavzema za privatizacijo področja preskrbe s pšenico, za skladiščenje in predelavo pšenice, čeprav ima zdaj sredstva v rokah še vedno Roshlebo produkt. Ta proces naj bi se začel 1. aprila, pri čemer pa ni jasno, kolikšen obseg prometa s pšenico bo še vedno ostal v državnih rokah. Agencija za državno lastništvo je že dobila nalog, naj oblikuje seznam tistih podjetij, pri katerih bo imela država večinski delež za naslednja tri leta. (Reuters)

NOVICE

Muslimanski skrajneži ranili osem turistov

KAIRO - V napadu treh neznanih mladenicev, verjetno muslimanskih skrajnežev, na avtobus avstrijskih turistov v bližini starodavne mošeje v Kairu je bilo ranjenih osem turistov, od teh dva huje, in osem domaćinov. Trije neznanci so v bližnji kavarni počakali na prihod avtobusa s turisti in vanj vrgli ročno granato, za turiste in domaćine, ki so jih skušali ujeti, pa so streljali s pistolami. V južnem Egiptu pa so verjetno prav tako muslimanski skrajneži ubili štiri policaje. Na sliki AP: Egiptovski policist pregleduje poškodovani avtobus. (Reuters)

Clinton bo januarja obiskal Moskvo

MOSKVA - Ameriški in ruski predsednik se bosta v Moskvi sestala 12. januarja, ko bo tja na tri-dnevni uradni obisk prispela ameriška delegacija, so potrdili v uradu Borisa Jelcina. Kot navaja uradno sporočilo, se bosta predsednika pogovarjala o odnosih med državama, nadzoru jedrske oborožitve in regionalnih spopadih. To bo drugo srečanje Clintona in Jelcina. Prvic sta se sestala v kanadskem Vancouvru v začetku letosnjega leta. (Reuters)

Pristanišče so razstrelili sami

MOGADIS - V delu glavnega somalskega pristanišča, ki ga uporabljajo enote Združenih narodov, je prišlo do večje eksplozije, ki je razdejala del obale in nekaj pristaniških naprav, zrtev pa na srečo ni povzročila. Predstavniki ZN menijo, da gre za masčevanje zaradi smrti dveh Somalcev, ki so ju ustrelili ameriški vojaki, poveljnik upornikov Aidid pa je celo izjavil, da so raketo izstrelili Američani, da bi imeli izgovor za noven napad na njegove enote. (Reuters)

ŠVEDSKA / VOLVO BO ŠE SODELOVAL Z RENAULTOM

Poslovnih vezi ne kaže pretrgati čez noč

Volvo je po treh letih vlaganj v Renaulta lastnik dvajsetih odstotkov njegovih delnic

STOCKHOLM - Novi predsednik upravnega odbora sveta švedskega proizvajalca avtomobilov Volvo je 58-letni Bert-Olof Svanholm, dosedanji generalni direktor švedsko-švicarske družbe Asea Brown Boveri. Svanholm je na direktorskem mestu nadomestil Pehra G. Gyllenhammarja.

Tako kot so že prej napovedovali v pokojniškem skladu Fjärde AP-fonden, ki je za Renaultom drugi najpomembnejši delničar pri Volvu (s 7,5 glasovi in štirimi odstotki kapitala), so imenovali tudi novi svet direktorje Volva. Novi predsednik Svanholm je od leta 1990 predsedoval tudi Švedskemu združenju strojne industrije, poleg tega pa je bil se podpredsednik Švedske federacije industrije. Nekdanji predsednik Volva Pehar G. Gyllenhammar je 2. decembra odstopil, potem ko je propadel nacrt združitve Volva s francoskim avtomobilskim proizvajalcem Renaultom. Operativni direktor Volva Soren Gyll je včeraj povedal, da njegova družba nima drugega partnerja. Soren Gyll je za Le Monde izjavil, da vezi, ki vežejo Volvo z Renaultom, ni mogoče pretrgati čez noč. »Tri leta smo investirali v Renault. Temu se ne mislimo kar v hipu odreci.

Poleg tega se nismo nasli alternativne rešitve,« je odgovoril na vprašanje, ali se Volvo zdaj ozira po novem partnerju. Delničarji in vodstveno osebje pri Volvu so večkrat izrazili dvom o napovedanem sporazumu o združitvi obeh evropskih proizvajalcev avtomobilov. Upravni odbor Volva je sporočil, da se je odrekel nacrtu o popolni združitvi, tako da bo moralo vsako od obeh podjetij samo najti odgovor na izziv vse bolj konkurenčnega tržisca vozil. Gyll je povedal, da bosta oba proizvajalca se naprej skrbno proučila vsakega od projektov, ki sta se ga lotila skupaj, ter poskusila ugotoviti, na kakšen način bi lahko pri njem se naprej sodelovala v času po izjavitvi združitvi. »Sleherni projekt bomo proučevali ločeno, da bi ugotovili, kako lahko sodelujemo za naprej. Veliko skupnih vlaganj imamo,« je izjavil Gyll. »Te vezi se ne morejo kar čez noč razbliniti. Glede na to da smo uspeli sodelovati tri leta, bomo nedvomno tudi za naprej sposobni sodelovati v duhu pravega medsebojnega zaupanja,« je dodal. Gyll je tudi izjavil, da se Volvo se ni odločil, koliko denarja naj zbere, da bi v prihodnosti imeli večji kapital. »Zaenkrat se nismo natančno opredelili pose-

bne vsote za dokapitalizacijo podjetja. Vendar ne gre za vprašanje, ki bi terjalo kratkoročen odgovor, saj potrebnih sredstev nimamo,« je dodal Gyll. »Nekaj premoženja bomo prodali, novi upravni odbor pa se bo odlo-

cil, kaj,« je se dodal. Na vprašanje, ali bo Volvo prodal svoj 20-odstotni delež v Renaultu, je dejal: »Ko sem govoril o morebitni prodaji dela premoženja, tega deleža seveda nisem imel v mislih.« (AFP, Reuters)

Vse kaže, da bo Galijevo posredovanje obrodilo sadove

PEKING - Generalni sekretar ZN Butros Gali, ki se mudi na turneji po državah jugovzhodne Azije, na kateri skuša posredovati pri odpravljanju napetosti zaradi severnokorejske jedrske grožnje, je v nedeljo prispel v Peking. Tam se je takoj po prihodu sestal s premierom Li Pngom, v ponedeljek pa se je pogovarjal z zunanjim ministrom Qian Qichenom (na sliki AP).

Po prihodu v kitajsko prestolnico novinarjem ni zelel dajati izjav, v Pjongjangu pa je pred odhodom dejal, da je prepričan, da bo zaplet mogoče rešiti s pogajanjem. Tudi predstavniki ZDA - tako kot generalni sekretar ZN - upajo, da bo Kitajska pozitivno vplivala na svojo zaveznico Severno Korejo in jo pripravila do popustljivejše politike do Zahoda. (Reuters)

ČEŠKA IN SLOVAŠKA / OBLETNICA LOČITVE

Čehi in Slovaki se vsaj stepli niso

Razlike med nekdanjima »sestrama« so vse večje

PRAGA - Leto dni potem, ko se je Českoslovska razdelila na dve, zvezda Češke republike žari vse močnejše, Slovaske pa utripa in blesti. Nekdanjima partnerkama Českoslovske federacije pa se je kljub temu vendarle posrecilo nekaj, kar skoraj vzbuja zavist. Izgnili sta se sporom in prelivanju krvi, kar se ni posrečilo marsikateri izmed novih republik, ki so nastale po razpadu nekdanjega sovjetskega imperija.

»Poleg tega sta obe državi pravi primer nasprotij,« je izjavil eden od evropskih diplomatov, ki dobro pozna stanje v obeh. »Čehom gre dobro, Slovaki pa so zabredli v težave.« Podobno meni tudi mednarodna finančna skupnost, ki je visoko overednotila konzervativno politiko tržnih reform českega premiera Vaclava Klause. Češka republika je tako postala edina visokouvrščena država nekdanjega Varšavskega pakta pri Moody's, mednarodni agenciji, ki ocenjuje varnost naložb. »Česka republika ima najboljše razvojne možnosti med vsemi državami v vzhodni Evropi,« se glasi poročilo nemške Deutsche Bank. »Česka republika je na pravi poti,« ugotavlja Hans Tietmayer, predsednik nemške centralne banke. Dosežke českega gospodarstva, ki ga zaznamujejo hitra privatizacija in nizka stopnja brezposelnosti ter stabilnost valute, podpira tudi politična stabilnost. Vlada uživa široko podporo prebivalstva, ki pozitivno ocenjuje Klausov stil vodenja in trdo roko sprejema kot nujno posledico gospo-

darskih reform. Neka nedavna raziskava je ugotovila, da si kar 52 odstotkov Čehov zeli vodstva »s trdo roko«. Po neki drugi raziskavi pa kar trije od starih Čehov sprejemajo brezposelnost kot ceno, ki jo velja plačati za preobrazbo gospodarstva. Vse to Češki zagotavlja stabilnost, ki pri državah vzhodne Evrope ni ravno običajna.

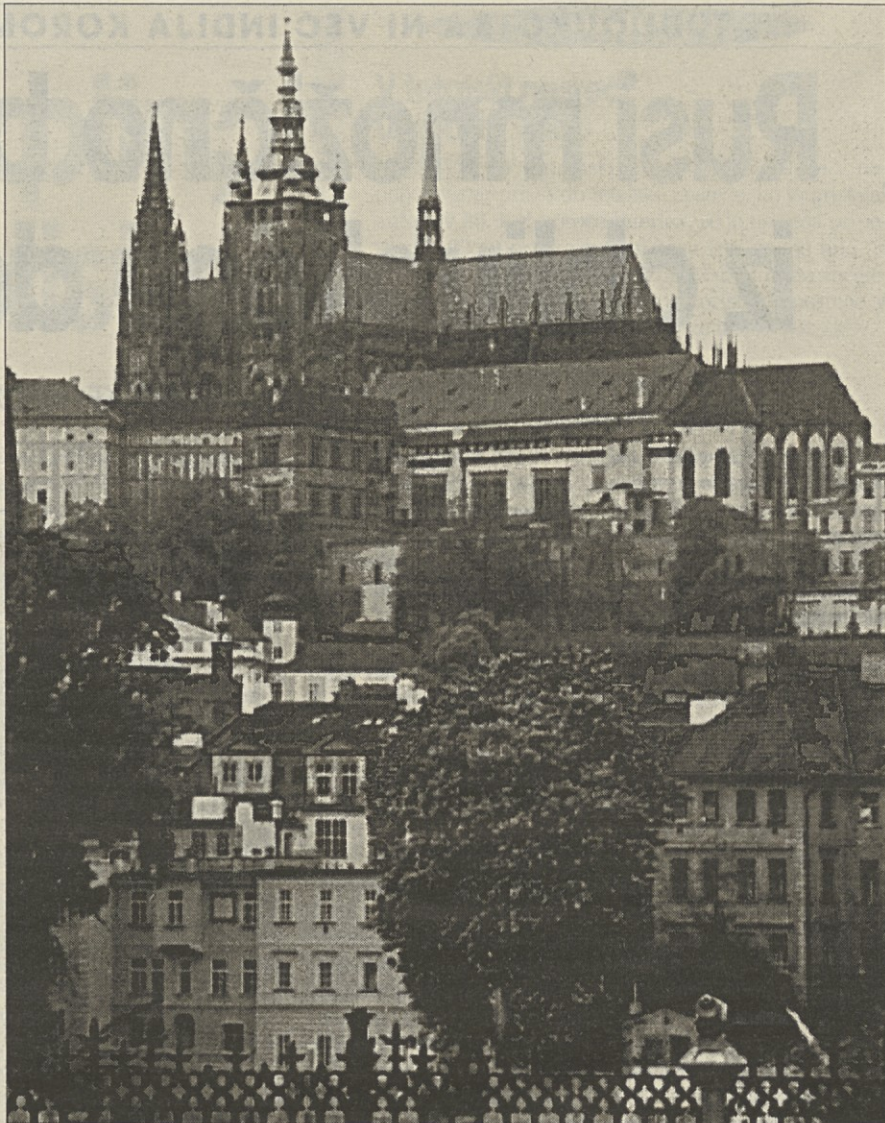
V nasprotju s česko stabilnostjo se Slovaska sooca z nenehnimi krizami. Takoj po razhodu obeh držav 1. januarja letos so vlado premiera Vladimíra Mečiarja pretresli številni odpusti, odpovedi, odpadništva in politična nesoglasja. Neodvisna Slovaska ima zdaj že tretjega ministra za gospodarstvo in drugega zunanjega ministra. Odkar je junija odstopil Lubomír Dolgos v prepričanju, da vlada ne podpira tržnih reform, na to zelo pomembno dolžnost niso imenovali novega ministra za privatizacijo, čeprav gre za državo v razvoju. Tako domača politična opozicija kot tuji diplomati krivdo za to večinoma pripisujejo Mečiarju, bojevitemu nekdanjemu boksarju, cigar popularnost je zdrsnila na manj kot 20 odstotkov v primerjavi z rekordnimi 60 odstotki leta 1992, v času kampanje za slovaško neodvisnost, ki je pripeljala do razhoda obeh držav. Domaci in tuji kritiki obtožujejo Mečiarja, da nima posluha za pravice romske in madžarske manjšine, kakor tudi za izzivanje sporov s sosednjo Madžarsko. Komaj mesec dni pred obletnico nastanka dveh držav iz nekdanje Českoslovske je 600 tisoč pripadnikov madžarske manjšine začelo kampanjo za samoupravo, ki že sama po sebi predstavlja eksplozivno zahtevo na tistem področju, kjer sožitje med Madžari in Slovaki nikoli ni bilo najbolj znosno. »Nujno je zagotoviti določeno obliko samouprave v tej posebni provinci s posebnimi pravicami in organi oblasti,« je v madžarskem časopisu v odprtem pismu zahtevalo 100 županov iz mest in vasi južne Slovaske. »Slovaska se vrti v zadržanem krogu,« je izjavil František Sebej, ki vodi konzultantsko agencijo M.E.S.A.

»Cimbolj se zdi Slovaska nestabilna, tem manj je tujih naložb. Te upočasnjujejo gospodarsko preobrazbo, ki je nujno potrebna za ustvarjanje delovnih mest. Zaradi naraščajoče brezposelnosti se kopiči nezadovoljstvo in krog je sklenjen...« Stopnja brezposelnosti na Slovaskem je 15-odstotna, več kot trikrat višja kot na Češkem, kjer znaša manj kot 4 odstotke, kar Češko uvršča med države z najnižjo brezposelnostjo na svetu. Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) napoveduje, da se bo brezposelnost na Slovaskem leta 1995 povečala na 18 odstotkov v primerjavi z 8 odstotki v Češki republiki. OECD je zabeležila tudi rekorden padec slovaškega BDP leta 1993, medtem ko naj bi bila gospodarska rast na Češkem ničelna.

Omenjena organizacija tudi napoveduje, da se bo v prihodnjem letu češki BDP povečal za dva odstotka, leta 1995 pa za pet odstotkov. Za Slovako za leto 1994 napoveduje ničelno rast, ki naj bi se v letu 1995 zvišala še za dve odstotni točki. Slovaki trdijo, da so bili v neugodnem startnem položaju v trenutku razhoda s Češko. Manjša in manj razvita partnerka v federaciji je začela svoje življenje neodvisne države z gospodarstvom, ki je odvisno predvsem od zastarele strojne industrije ter tovarn orožja, za katere je izgubilo tradicionalno tržišče Varšavskega pakta. Takoj potem, ko je pretrgala svoje vezi s Prago, je morala Slovaska postaviti na noge celotno vladno infrastrukturo, od di-

plomatskih služb do vladnih teles. Tujcev pa ji vseeno ni uspelo prepričati o tistih prednostih, zaradi katerih naj bi svoj denar vlagali prav na Slovako, čeprav se te večinoma ne razlikujejo od čeških: nizko plačana in usposobljena delovna sila, sibki sindikati in blizina tržišč. Pred razhodom obeh držav, potem ko je stara Českoslovska 74 let obstajala kot relativno uspešna država, so optimisti upali, da bosta po tej »zametni ločitvi« obe nekdanji partnerki navezali tesne stike. Toda ta zamisel se je razblinila skupaj z monetarno unijo, o kateri že po nekaj tednih niso več govorili. A tudi najbolj mračni pesimisti niso pričakovali, da bo zid med obema novonastalima republikama zrasel tako hitro in tako visoko.

Bernd Debusman / Reuter

Prški Hradčani - še pred letom skupna vladarska palača (Foto: Srđan Živulović)

PISMO IZ ŠVICE

Jarek praženega krompirja

ZVONE PETEK

ZÜRICH - »Roestigraben« je bil v iztekajočem se letu na švicarski sceni najpogostejši politični sindrom. Sam »jarek praženega krompirja«, kot bi ga dobesedno prevedli, ni sicer nič novega, toda v turbulentnem letu 1993 se je v mnogocem poglobil. »Roestigraben« je namreč sinonim za navidezno (jezikovno) med nemškimi in francoskim delom Švice. Sam »Roesti« (švicarska specialiteta: nariban in prepražen krompir) ni sicer nič kriv, razen da ga raje jedo v nemški kot pa v frankofonski Švici in je zato postal simbol, ki ločuje dve jezikovni, pa tudi kulturni pokrajini.

Jezikovne meje pogoste delijo svetove - vsaka jezikovna skupnost neguje svoje predsodke, večrednostne in manjrednostne komplekse. Vsak jezik ima svoj miselni sistem, lasten pogled na svet in lastno mnenje o svoji vrednosti in ugledu v tem svetu. Nič cudnega torej, če se otroci v zahodni (francoski) Švici učijo več o francoskih kraljih in berejo Sartra, njihovi vrstniki v germanskem delu pa zato več vedo o Goetheju.

Jezikovni, kulturni in politični jarek med večinsko nemško govorečo in manjšinsko francosko Švico ni v švicarski politični zgodovini seveda nič novega. Ze v času pred prvo svetovno vojno sta se obe skupnosti zasovrazili. Medtem ko je srce »Romandov« bilo za Francijo in antanto, so bile simpatije nemško govorečih Švicarjev dolgo na strani pruskega Kaiserja. Druga svetovna vojna je Švicarje spet zedinila, pa ne zato, ker ne bi fasizem v Švici naletel pri nekaterih na plodna tla, temveč zaradi zahtev, ki jih je postavil Mussolini. Italiji je hotel priključiti italijansko govoreči kanton Ticino in retoromanski Graubünden, pa tudi nemška Švica se je morala otepati, da je Hitler ne bi vzel pod okrilje velike matice, kot je to storil z Avstrijo.

Za bralca, ki manj pozna Švico, je treba povedati, da je francoski del države (pet kantonov, dvajset odstotkov prebivalstva) kar se Evrope tiče sila odprt, zato pa tembolj tog, ko je treba komunicirati preko jezikov-

nevega jarka. Medtem ko skoraj vsak solan Švicar iz nemškega dela obvlada francosčino, je v Lausanni ali pa v Zenevi bolje narociti kosilo v angleščini kot v nemščini. Tudi ce jo (praviloma slabo) obvladajo, jo »Romandi« sila neradi govorijo. Po drugi strani pa se nemško govorece prebivalstvo vse bolj zagrizeno zateka v svoj dialekt, ki ga tudi pri najboljši volji ne razumejo niti Nemci, kaj šele francosko govoreci Švicarji.

Se najbolj prebrisani so »Ticinesi«, ki poleg italijansčine praviloma govorijo se francosko in nemško, pa verjetno bolj zato, ker je Ticino kot najbolj turistični kanton močno odvisen od nemških, avstrijskih in domačih turistov severno od Gotta. Pravi svetovljani pa so Retoromani, ki poleg retoromansčine in vseh treh uradnih jezikov obvladajo se švicarski dialekt, ki po pomenu vse bolj postaja pravi jezik. Cetudi pisni »Schwitzerdütsch« ne obstaja, ga govorijo tako na vasi, kot v parlamentu in na televiziji.

In tako se Švicarji vedno znova vprašujejo: »Živimo pravzaprav skupaj, eden poleg drugega, eden proti drugemu ali narazen?« Referendum o Evropskem gospodarskem prostoru je znova razgalil nasprotja med vzhodnim (nemskim) in zahodnim delom federacije. Meja med »da« in »ne« je potekala praktično po jezikovni meji, z izjemo Basla, ki je posajen na tromejo z Nemčijo in Francijo in zato ze po položaju evropski. Celotno dvojezično kantone (Wallis, Fribourg, Bern) je referendum razdelil na dva dela: v krajih, kjer se govori francosko, je bila večina volilcev za Evropo, nemška Švica se je odločila proti.

Podobno se je dogajalo tudi na referendumih za odpravo armade in za nakup lovskih bombnikov FA-18: nemška Švica za, francoska proti oboroževanju. Vlada je letos skusala narediti vse, da bi zblizala tako različno razpoložena dela države in je jesensko zasedanje iz Berna prestavila v Zenevo, toda v tisku so zlasti ženevski novinarji zlivali potoke zolca čez krompirjev jarek in oicali butastim Nemcem, da jih kot večinski narod ovirajo pri njihovem pohodu v Evropo.

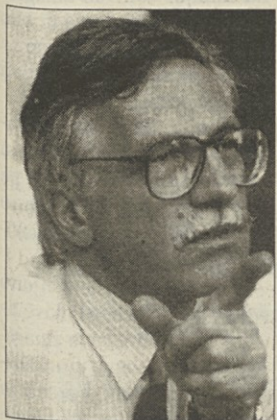
Svoje je dodala se recesija in naraščajoča nezaposlenost, ki je v francoski Švici bistveno višja kot onkraj »Roestigrabna«.

»Je ze tako,« je resignirano zapisal züriski novinar, »da me moj zobobol bolj zammima kot poplave v Indiji.« Podobno velja seveda tudi za vsakdanje življenje v Bernu, Zürichu in Zenevi. Vsakdo gleda svoj televizijski program in seveda ne pozna velikih zvezd s sosedovega programa. Na večne prepire pozabijo Švicarji sele tedaj, ko njihova nogometna reprezentanca z nemško, francosko in italijansko govorečimi zvezdami, ki v glavnem služijo nogometni kruh v Bundesligi, zmaga in se uvrsti na svetovno prvenstvo.

Tudi kadar hresceca Vreni Schneider po zmagi daje intervju v glarnskem dialektu, to ne moti nikogar v Lausanni. Prav tako so bilo Zürcherji navdušeni nad nedavno prvo letošnjo zmago v moskem delu alpskega pokala, pa čeprav jo je Tombi izpulil Steve Locher iz Wallisa, ki sila slabo tolce nemško.

Poleg sportnikov pa je, kot veliki bog iz vesolja, zadnje tedne tega leta povezoval Švicarje tudi astronaut Claude Nicolier, ki je uspešno sodeloval pri popravilu vesoljskega teleskopa Hubble. Toda tudi Nicolier ima majhno lepoto napako - ker je pač francoski Švicar, je njegov podvig v Houstonu spremljalo šest enako govorečih poročevalcev, tisk, ki izhaja v nemščini pa se je zadovoljil z agencijskimi poročili. Claude pač ni Klaus.

Kljub temu, da so prek »Roestigrabna« letos donele precej gromke besede, si Švicarji zaradi tega niso skočili v lase in vseeno kar dobro shajajo z drugimi, ne glede na jezik ali vero. Švicarski frank se je spet okrepil, nezaposlenost je kljub vsemu se vedno najnižja v Evropi in prihodnje leto bodo Švicarji prisotni ne le v ameriških vesoljskih posadkah temveč tudi na tamkajšnjih nogometnih stadionih. Junija, ko se bo začelo svetovno nogometno prvenstvo, bo »Roestigraben« zelo plitek in rdece zastave z belim križem bodo vihrale od St. Gallena do Montreuxa.

Vaclav Klaus

Vladimir Mečiar

ŠPANIJA

Najtežje leto za socialiste

Ogorčen spopad med »prenovitelji« in »ortodoksni«

MADRID - Vladajoci španski socialisti se prebijajo proti koncu enega najtežjih let enajstletne vladavine. Malo je upanja, da bo 1994. dosti lažje. Gospodarska recesija se nadaljuje, nezaposlenost se približuje 23 odstotkom, sindikati pa za 27. januar pozivajo k splošni stavki.

Manjšinska vlada je v parlamentu odvisna od podpore regionalnih nacionalističnih strank, poglabljajo pa se tudi nasprotja znotraj Gonzalesove Socialistične delavske stranke (PSOE). Na 23. narodnem kongresu stranke, ki bo predvidoma marca, je pričakovati hud spopad med pragmatičnimi »prenovitelji« in ortodoksni socialisti trde linije.

Ko si je Gonzales na splošnih volitvah junija priboril četrti zaporedni mandat, je sprožil pogajanja s katalonskimi nacionalisti, ki naj bi podprli sporen državni pro-

racun za prihodnje leto. Gonzales je katalonskim sogovornikom in zmerni Baskovski nacionalistični stranki (PNV) ponudil celo vlogo v koalicijski vladi, vendar zamenjati ni vzbudila pretiranega navdušenja.

Vlada je pričela ločena pogajanja s sindikati in podjetji, da bi s »socialnim paketom o zaposlenosti« dosegla dogovor o višini plač in pogojih zaposlovanja na obupno neprilagodljivem trgu delovne sile. Novembra so pogovori propadli, Splošna delavska unija (UGT) in sindikat Delavska pooblastila (CCOO) sta napovedala splošno stavko.

Gospodarski zaton in njegove posledice pa so vplivale na priljubljenost socialistov v javnosti. Rezultati ankete, ki jih je objavil El Pais, pričajo o izgubi naklonjenosti večine volilcev ter o vzponu konservativne Ljudske stranke. Robert Hart / Reuter

TUDI ČUKOTKA NI VEČ INDIJA KOROMANDIJA

Rusi množično bežijo iz obljubljenе dežele

Na daljni sever so nekoč vabile visoke plače

ANADIR - Kovinski založniki, ki ležijo v snegu pred bloki, povedo vse: ljudje so vse svoje imetje stlačili vanje, ker se nameravajo izseliti iz tega najbolj oddaljenega ruskega območja. Se pred nedavnim je veljalo prepričanje, da je v Cukotki, ledeno mrzli pokrajini, ki leži kakih 9000 kilometrov od Moskve, najlajze veliko zaslužiti.

S propadom mogočne Sovjetske zveze in zaradi gospodarske krize, ki je odpravila tudi številne ugodnosti, predvsem precej višje plače, ki so jih bili deležni tukajšnji prebivalci, vse več ljudi razmišlja o tem, da bi se odselili.

»Vecina ljudi si zeli stran, ker preprosto ne vidi jo razloga, da bi ostali,« je v mestecu Anadir, glavnem mestu pokrajine, v katerem živi kakih 17.000 prebivalcev, izjavil pilot helikopterja Ivan Branko. Mraz sili prav do kosti, saj piha leden veter. V Cukotki je podnebeje izredno ostro - območje je veliko kot vsa Francija. Celo najbolj vztrajni priznavajo, da le s težavo zdržijo na Cukotki, saj traja zima skoraj osem mesecev, velikokrat je 40 stopinj pod ničlo, tako da človek zlahka dobi ozeblino v piclih treh minutah.

Desetletja je sovjetska oblast namenila redkim prebivalcem te pokrajine velikanske vsote denarja, saj je tam več rudnikov zlata

in tudi nekaj premogovnikov, pomembna pa je tudi vojaska baza.

Delavci so tu zaslužili trikrat več kot drugje v Sovjetski zvezi, bili so deležni tudi večjih ugodnosti. Zdaj je dosti težje zaslužiti, zato je v zadnjih dveh letih iz Cukotke odšlo že več kot 30.000 ljudi.

»Smo v zelo težkem položaju, vendar upamo, da se bomo izkopali iz težav,« je povedal okrajni načelnik Aleksander Nazarov. Ne strinja se, da »Cukotka nima prihodnosti«.

Ceprav je optimist in pravi, da se lahko rešijo, če bodo bolje izkoristili zlate rezerve in druge rudnine, pa se eksodus nadaljuje.

Več podjetij v državni lasti je že zaprtih in veliko ljudi že več mesecev ni dobilo plače, inflacija pa je izničila vse njihove prihranke. »Nihče ne more ljudi prepričati, naj ostanejo, če jim država ne bo obljubila trikratnih plač. Na severu ni več nekdanih ugodnosti,« je izjavil Jevgenij Nikitin, član lokalne vlade. Med dolgotrajno zimo imajo ljudje na voljo kulturni center, sportno dvorano in kino dvorano. Vecina ljudi gleda televizijo ali pa igrajo video igre.

»Včasih smo se med seboj obiskovali, vendar pa si zdaj tega ne moremo več privoščiti, ker nimamo dovolj hrane,« je povedala novinarica Nadežda Kucina. Ne ve, kaj naj naredi s svojima otrokoma, ker je zaradi mraza sola zaprta.

Tudi življenjske razmere so vedno slabše - cene oblačil in sveže hrane so kar petkrat višje kot v Moskvi, zato ljudje varčujejo pri najosnovnejši hrani.

»Morali smo se sprijazniti s prehrano brez jajc in mleka,« je povedala Kucina. Zdaj na nov način pripravlja jelenje meso, ki je najcenejše. Ljudje vidijo, kako živijo drugje, ker lahko spremljajo program prek televizijskih pretvornikov na Aljaski.

»Je res, da imajo ljudje na Zahodu vsak svojo hiso, tri

avtomobile in da kupujejo po telefonu?« je vprašala Kucina. »V limonadnih serijah vidim taksne prizore vsak teden.«

Eksodus je pospešil propad Sovjetske zveze, veliko Ukrajincev in Belorusov se je že vrnilo v prvotno domovino, kjer si ustvarjajo novo življenje.

»Zakaj naj ostanem tu? Nimamo nobenih zagotovil, da bo boljše,« je prepričan ukrajinski sofer Boris Bogosta. V mestu Anadir živi že dvajset let in rad bi le to, da bi se vrnil v nekdano domovino. Kljub temu pa meni, da se je za vrnitev odločil prepozno - skoraj nobenih možnosti ni, da bi v Ukrajini znova vse ustvaril, ker je gospodarska kriza tam še večja kot v Rusiji.

»V dobrih starih casih sem lahko vsaka tri leta odšel na šestmesečni dopust in si kupil avto. Sem se prisel zato, da bi kaj zaslužil,« je povedal Bogosta, ki živi v velikem trisobnem stanovanju, ki bi mu ga zaval marsikateri Moskovčan.

»Sem se prisel s kovčkom in z njim bom tudi odšel. Če prodam stanovanje, bom zanj dobil največ pet ali šest milijonov rubljev - 4000 do 4800 ameriških dolarjev,« je dodal.

»Ne morem nazaj, tudi če bom moral tu umreti. Delati bi moral do konca življenja,« je grenko dodal. »Ne spominjam se, kakšna so jabolka, pomaranče, limone - nekoč smo jih imeli v izobilju ... pocutim se, kot ne bi bil več jaz.«

Vera Gavrilova, ki živi v stanovanju nedaleč stran, pravi, da ne namerava oditi. V Anadirju živi že dolgo, morala bi se zdraviti, vendar pa ji medicinske pomoči tu ne morejo ponuditi. A

vendar bo ostala. Stara je 47 let in pred 12 leti si je pri padcu poškodovala hrbtenico, tako da je zdaj delna invalidka.

Sest mesecev se je zdravila v Rostovu na ruskem jugu, kjer živi njena mati, vendar se je vrnila.

»Nisem mogla dolgo ostati. Bila sem nesrečna, ker sem odšla iz Cukotke. Ves čas sem jokala in končno prosila moza, naj pride pome,« je povedala Gavrilova.

Ima 20-letnega sina Aleksandra, navdušena je nad zal kratkim poletjem, sneženjem in obdobjem, ko se prebujata tundra. »Ves čas sem sanjara le o tem, da bi se vrnila. Ne morem živeti brez vonja po rozah in jagodah,« je iskreno izpovedala Vera Gavrilova.

David Ljunggren / Reuter

DINASTIJE

Oblast vnaša razdor v vladarske družine

V najmogočnejši pakistanski rodbini Butovih so vsi sprti med seboj

KARACI - V najbolj pomembni pakistanski družini Butto nekaj skriplje: Nusrat Butto, mati pakistanske premierke, skoraj ne govori več s svojo najstarejšo hčerjo; Murtaza Butto, brat Benazir Butto, pravi, da je njegova sestra paranoična.

Benazir Butto pa raje ne daje nobenih izjav. Lahko se zgodi, da bo omadeževana tudi osebnost prvega pakistanskega, svobodno izvoljenega predsednika - Zulfikarja Alija Butta, moža in očeta prepirljivcev. Vsak dan na milijone Pakistancev prebira vodilne članke v časopisih, ki pišejo o sporih v družini, iz katere sta v zadnjih 20 letih prisla že

dva predsednika vlade.

Rivalstvo v družini je doseglo vrhunec s tem, da je 40-letna Benazir na začetku decembra svojo mater odstranila s položaja predsednice vlade, dajoče pakistanske Ljudske stranke (PPP).

»Porinila me je v ozadje,« je v nekem intervjuju izjavila Nusrat, potem ko je na zasedanju izvršilnega komiteja pakistanske Ljudske stranke v Lahoreju Benazir sporočila svojo odločitev. Nekdanja predsednica stranke Nusrat Butto pravi, da jo je na položaj imenoval pokojni mož Ali Butto, in sicer leta 1979. Kmalu po tem ga je dal usmrčiti njegov naslednik, general Mohammad Zia Ul Haq.

Nusrat Butto ni bila povabljena na zasedanje Ljudske stranke. Jezno je izjavila: »Benazir se je v zadnjih petnajstih letih zelo spremenila. Vedno je bila ambiciozna ... če bi vedela, da se bo kaj takega zgodilo, ji ne bi nikoli ponudila sedanjega položaja.«

Benazir je postala soprodsednica stranke po materinem ukazu leta 1986, ko je bilo ukinjeno vojno stanje.

Nusrat in Murtaza pravita, da se Benazir boji svojega brata. Dala ga je aretirati takoj, ko se je vrnil v domovino, potem ko je 16 mesecev živel v izgnanstvu, ker naj bi zelel naslediti svojega očeta.

Benazir je materi v telefonskem pogovoru razložila, zakaj ji je odvzela funkcijo predsednice stranke. Povedala je, da se je za ta korak odločila zato, ker je mati med oktobrskimi volitvami podpisala Murtazovo volilno kampanijo.

Murtaza je skoraj dve leti mlajši od Benazir. Vedno je poudarjal, da nima nikakšne želje, da bi spodrinil svojo sestro, vsaj ne v času, ko je bila mati na čelu stranke pakistanske Ljudske stranke.

»To je nelegalno, prava farsa,« je izjavil potem, ko je vodstvo stranke sprejelo nedavno odločitev. V Karaciju se mora zagovarjati zaradi ob-

sodbe, da je bil član neke ilegalne skupine in da je leta 1984 sodeloval pri neki ugrabitvi.

»Benazir se je takoj ustrašila, ker sem oznanil svojo kandidaturu na zadnjih volitvah,« je povedal Murtaza. Med oktobrskimi volitvami, na katerih je Benazir že drugič zmagala, je dobil Murtaza sedež v skupščini južne province Sind.

»Prav zato se je ustrašila,« je izjavil. Benazir je skušala vso zadevo omiliti. »Globoko v srcu se vedno ljubim svojega edinega brata, pa naj izjavlja kar koli že,« je izjavila Benazir. Kljub temu pa je Murtaza poudaril, da se razkolu v vladajoči stranki, ki jo je leta 1960 ustanovil Zulfikar Ali Butto, ni mogoče več izogniti.

Murtaza pravi, da bo podprl svojo mater, ki bo zahtevala vrnitev svojega položaja. Napovedal je, da se bo stranka razdelila na dva tabora: »Oporniki se bodo pridružili Begumu Zardariju, nam pa se bodo pridružili Buttovi lojalisti,« je izjavil Murtaza. Prvic je moški, ki je na čelu družine, sestro imenoval s priimkom, ki ga ima po možu: s tem je hotel pokazati, da Benazir ne sodi več v družino Butto.

»Buttovi bodo nastopali proti Zardarisom,« je dodal. Mož Benazir Butto - Asif Ali Zardari, je sicer nekakšen playboy, ki zelo rad igra polo. Vendar pa je bil obsodjen na dveletno zaporno kazen v času, ko je bila njegova žena v opoziciji (1990-1992) in je tudi član Narodne skupščine.

Politični opazovalci pravijo, da je malo verjetno, da bo Murtazu uspelo spodriniti sestro - vsaj zdaj je to nemogoče. Vse kaže, da je Benazir na zadnjih volitvah zmagala po svoji zaslugi, in da ni bilo tako kot leta 1988, ko so se volilci se dobro spominjali njenega očeta.

»Res je, da je takrat odigral odločilno vlogo spomin na mojega očeta, vendar pa je veliko bolj pomembno moje sedanje delo,« je izjavila Benazir.

Brat Murtaza se z njeno izjavo ne strinja: »Pakistanška ljudska stranka je zmagala zato, ker je zanjo umrl Zulfikar Ali Butto. Vedno je zmagala samo zaradi njegovega mučenstva,« je izjavil Murtaza, ki ga podpira njegova mati in tudi mož mlajše sestre - Sanam.

Jane Macartney / Reuter

BEGUNCI

Stotisoči obupancev v obubožani Ruandi

Delavci humanitarnih organizacij obtožujejo ZN, da zamuja s pošiljkami nujne pomoči

BUTARE (Ruanda) - Skupina beguncev iz Burundija se je zbrala okrog majhnega dečka: povedal je, da je brez staršev in da je lačen.

»Hočem umreti,« je rekel obupani fantič v begunskem taborišču v Gitezi. Predstavniki Visokega komisariata za begunce (UNCHR) so povedali, da vsak dan zaradi lakote ali bolezni umre kakih 112 ljudi - vsi živijo v ruandskih begunskih taboriščih, v katere se je zateklo več kot 375 000 beguncev iz Burundija, ki so se umaknili pred etničnimi spopadi.

Približno 150 000 beguncev živi v Zairu in Tanzaniji, kjer pa so življenjski pogoji prav tako zelo slabi. Uradniki humanitarnih organizacij opozarjajo, da je humanitarna kriza na afriškem kontinentu najhujša po lakoti, ki je leta 1992 prizadela Somalijo - razmere so se poslabšale predvsem v obmejnih območjih Burundija.

Spopadi med plemeni so se razplamtel oktobra, ko so odpadniki vojaki manjšinskega plemena Tutsti ubili predsednika Melchiorja Nadadaya, ki je pripadal plemenu Hutu, vendar pa jim ni uspelo priti na oblast.

Gitezi so se pred dvema mesecema pokrivali gozdovi, zdaj pa ta kraj prekrivajo umazane kolibe, kjer je nagnetenih kakih 20 000 ljudi. Bivalisca so narejena iz listov bananovcev in plastičnih folij.

»Sprva ni bilo nobenih muh, zdaj pa jih je ogromno,« je povedal Matthew Simons, ki pomaga beguncem. V zasedano bolnišnico, ki jo je postavil belgijski Rdeči križ, se vsak dan po zdravniško pomoč zateče tudi do 500 ljudi. Posebna skupina beguncev je zadržana na izoliranje tistih, ki so preslabotni, da bi lahko kljubovali malariji in grizi.

Kakih 40 beguncev zakopava odpadke, s katerimi je prekrito gorato območje, kjer ni nobenih latrin. Neprijeten vonj in umazana voda, ki teče po hribu, pa dokazujeta, da

je taborišče hudo nezdravo. Svicarski humanitarni delavci pravijo, da kar 70 odstotkov ljudi umre le zaradi grize, ki jo pogojujejo nezdrave razmere v begunskih taboriščih. V enem od taborišč se je celo pojavila epidemija kolere, zato se mnogi bojijo, da bo zaradi bolezni umrlo na stotine slabotnih. Veliko beguncev je tudi ranjenih, večina jih ima vbodne rane in stare poškodbe, ki so jih zdravili na primitiven način.

Ljudje so tudi zelo pretreseni, saj so bili priča umorom svojih najbližjih, veliko žensk je bilo posiljenih, mnogi so bili brutalno umorjeni.

Humanitarni delavci velik del krivde za takšne razmere zvrčajo na World Food Programme (WFP), organizacijo ZN, ker prepočasno dostavlja potrebno hrano. »Prava sramota: otroci umirajo zaradi bolezni le, če so podhranjeni,« je izjavila neka belgijska medicinska sestra, ki je povedala le to, da je njeno ime Margaret.

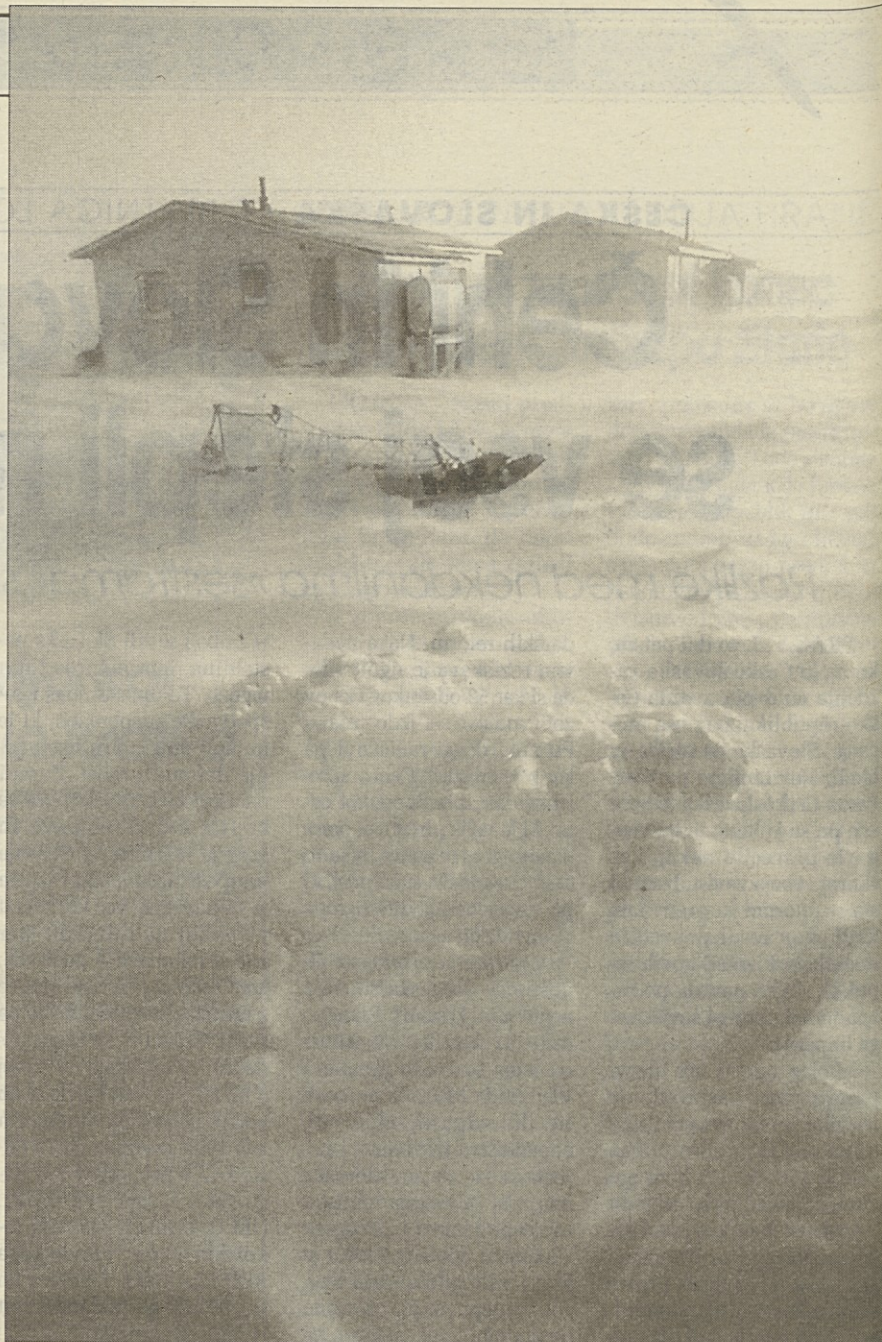
»Se preden zbolijo, bi jim morali zagotoviti prehrano,« Begunska taborišča so v oddaljenih, težko dostopnih predelih, zato težko dovajajo hrano in cisto vodo.

Pricakovati je, da bo zaradi nestabilnih razmer v Burundiju, kjer je že zdaj kakih 250 000 razseljenih ljudi, begunski val pljusnil tudi preko meja.

V Burundiju kmetje plemen Tutsti in Hutu prebivajo v locenih vaseh, ki ležijo na visokih območjih, od koder se lahko branijo drug pred drugim. Tako je po vsej državi na stotine vojnih zarisc.

Begunci obtožujejo vojsko, ki ji poveljujejo pripadniki plemena Tutsti, čes da se je kravvo mascevala nad pripadniki plemena Hutu, ki so se sicer uprli manjšinskemu plemenu, potem ko je bil ubit prvi burundijski demokratično izvoljeni predsednik Nadadaye.

Catherine Bond / Reuter

Benazir Butto

VELIKA BRITANIJA / STRAH MED LONDONČANI

V Londonu eksplodiral plin, ne pa bomba irskih teroristov

IRA je prekinila božično premirje z atentatom na Severnem Irskem

LONDON - Ob eksploziji plina v neposredni bližini neke McDonald'sove okrepčevalnice (fast food) v londonskem mestnem središču se je lazje poskodovalo sedem ljudi. Takoj po eksploziji so vsi pomislili, da se je z bombnim atentatom ponovno oglasila separatistična Irska republikanska armada in s tem v bistvu prekinila božično premirje. Do eksplozije je namreč prišlo blizu postaje podzemne železnice na Liverpoolski ulici. Severnoirski teroristi so v zadnjem obdobju za cilj svojih atentatov najraje izbirali prav postaje podzemne železnice. Po skrbnem pregledu prizorišča pa so gasilci in policijski pirotehniki izključili, da je eksplozijo povzročil peklenski stroj. To je uradno potrdil tudi policijski inspektor Mark Langridge. Očividci pa so potrdili, da so pred eksplozijo zavohali plin.

Kasnejši pregledi so nesporno dokazali, da je plin uhajal prav iz McDonald'sove okrepčevalnice. Tu so jo skupile tri osebe, drugi stirje ranjenci pa so bili na cestni, ko jih je na tla vrgel eksplozivni val. Vsi bodo ozdraveli že v nekaj dneh, saj so zadobili le nekaj podpludb in površinskih ran. Tudi gmotna škoda ni pretirana, na bližnjih stavbah so seveda popokale vse šipe. Izjema je le McDonald'sova okrepčevalnica, kjer je gmotna škoda precejšnja, tako da bo stavba potrebna temeljite obnove.

Kljub vsemu so ljudje in oblasti zadovoljni, da je eksplozijo povzročil plin in ne bombni atentat. V Veliki Britaniji je se živ spomin na niz atentatov, ki jih je IRA izvedla po letosnjem aprilu. Izredni policijski ukrepi niso preprečili severnoirskim teroristom, da so letos s svojimi bombnimi atentati pognali strah v kosti Londončanom.

IRA je pred božičem proglasila tridnevno premirje, ki so ga v Veliki Britaniji ljudje pozitivno sprejeli. Včeraj se je to premirje končalo, irski teroristi so že stopili v akcijo in izvedli bombni atentat na neko policijsko postajo v Ulstru, kjer sta bila ranjena dva policista.

Policija in pirotehniki iščejo vzroke eksplozije v londonskem mestnem središču (AP)

LONDON / STEVARDESI

Dvojčici

Estelle in Elaine Moffat sta dvojčici in delata obe kot stevardesi na britanskih concordih (Telefoto AP)

BIOLOŠKA VOJNA / PENTAGON ZA SEDAJ MOLČI

Veterani so prinesli »zalivski sindrom«

Otroci povratnikov iz zalivske vojne imajo dokaj čudne prirojene napake

LONDON - Kot je zapisal britanski »The Guardian«, se ameriskim veteranom iz zalivske vojne rojevajo otroci s prirojenimi napakami, poleg tega je med njimi vedno več primerov izredno redkih bolezni. Žene veteranov imajo ogromno spontanah splavov, ženske pa navajajo tudi čudne in nerazumljive bolezenske simptome. To je že sprožilo pravi preplah, ker obstaja bojazen, da so ameriski in britanski zalivski veterani prinesli »zalivski sindrom« na svoje.

The Guardian je navedel, da so med novorojenčki zabeležili ogromno redkih krvnih bolezni, hude okvare na dihalih, preko-

merno ali nezadostno razvite organe in seveda prirojene telesne okvare. V številnih primerih so njihovi starši pred tem imeli povsem normalne otroke.

Največ takih primerov so opazili med otroki pripadnikov 624. prateske stotnije, ki je služila v Savdski Arabiji in posegla v Iraku. Po trditvah njenih pripadnikov naj bi jo vsaj dvakrat napadli z biološkim in kemičnim orožjem.

Stotnija je sedaj nastanjena v misisipijskem Waynesboru in po trditvah njenega zdravnika ima od 54 otrok, rojenih po zalivski vojni, kar 36 neobčajne zdravstvene težave. Tracey West, žena nekega veterana, ki bo-

leha za »zalivskim sindromom«, je rodila otroka z redko krvno okvaro. Da pa bi bila mera polna, se je ženski po porodu spremenil RH faktor.

Pentagon ni priznal obstoja »zalivskega sindroma«, predsednik Clinton pa je prejšnji teden zahteval, naj posvetijo izredno skrb tistim veteranom, ki so lahko med zalivsko vojno prisli v stik z biološkim in kemičnim orožjem.

Britansko obrambno ministrstvo je priznalo, da je bilo med zalivsko vojno več biološko-kemičnih preplahov, a da ni dokazov, ki bi potrjevali, da so Iranci res uporabili tako orožje.

RIM / OČE UGRABIL SINA

Ilona Staller poziva moža, naj ji pove, kam je odpeljal sina

Kipar Jeff Koons je s 14-mesečnim otrokom »izginil« na božični večer

RIM - »Zelo si me prizadel; samo pomisli, kaj lahko občuti moj otrok, če nima ob sebi mamice; prosim poklič me in povej mi, kje si; potrebujem svojo družino, tebe in svojega sina, ljubim vaju in vaju pogresam.« Stavki so iz faksa, ki ga je pornozvezda Ilona Staller poslala svojemu možu, kiparju Jeffu Koonsu v njegov newyorški atelje. Na božični večer je namreč Koons odpeljal 14-mesečnega Maximiliana Ludwiga, njunega sina, nato pa se ni več oglašil. Iloni. Po dogovoru bi se moral Koons vrniti s sinom okoli 23. ure, zato da bi vsi trije skupaj prezivali božic. Vendar - kot je kasneje policijskim

agentom povedala Ilona Staller - ne samo, da se Koonsob dogovorjeni uri ni vrnil z otrokom, ampak niti ni poklical. Zato je v soboto zvečer Stallerjeva prijavila moža policijskim agentom, v njihovi družbi pa je tudi odšla v hotel Hassler, kjer je izsledila moževega tajnika, ki je zapuščal hotel. Vendar pa je ta izjavil, da nicesar ne ve o Koonsu ne o malem Maximilianu Ludwigu. Najprej je Ilona Staller nameravala takoj odpotovati v New York, vendar pa se je potem premislila, ker ni prepričana, da je mož tja odpeljal njunega sina. Sedaj samo upam, je se rekla, da mi mož cimprej sporoči, kje je mali Maxmilian Ludwig.

EVROPA / PO POPLAVAH POLEMIKE

Človek posredno kriv za poplave zaradi regulacij rek in izrabe tal

Narastle vode so s seboj prinašale tudi nevarne strupene kemikalije

BERLIN - Parizani sedaj le obcujujejo naraslo Seno, ki jim je prizanesla, saj je zaradi padca temperature začela gladina reke upadati. Obsirna območja na severu in vzhodu Francije pa so se vedno pod vodo, ki se le počasi umika. V severozahodni Evropi, ki so jo v prejšnjih dneh prizadele poplave, se je večina rek vrnila v svoje struge, ljudje pa se sedaj ubadajo z blatom in onesnaženjem.

Po se začasnih podatkih je življenje izgubilo sedem ljudi, škoda pa znaša več milijonov dolarjev. Na zatožni klopi se je znaslo človekovo poseganje v naravo, ki je z regulacijo rek in z neprimerno izrabo tal posredno odgovorno za najhujše poplave v tem stoletju.

Ljudje v Belgiji, Nizozemski in Franciji se le po stopoma vračajo na svoje domove. Oblasti se namreč zavedajo, da je povodenj s seboj prinesla tudi strupene kemikalije, tako da se lahko ljudje ponovno vse- lijo v svoje domove sele po predhodnem pregledu strokovnih komisij. Povsod se borijo proti blatu in nesnagi, ki jo je za seboj pustila povodenj, proces pa bo dolgotrajen in drag. Vsi upajo, da je katastrofa izučila oblasti, ki bi morale sedaj strožje nadzorovati vsak poseg v naravo.

Po poplavih pa v Alpah in na Pirenejih vse skrbi novozapadli sneg, ki se se ni prijel in poleg, tako da je izredna nevarnost snežnih plazov. V Franciji so plazovi že terjali pet življenj.

Poplave so prizadele tudi Španijo, kot zgovorno priča posnetek iz Pamplone (AP)

NOVICE

V letalski nesreči umrlo 11 oseb

MOSKVA - V armenskem mestu Ghiumri je v nedeljo zvečer prišlo do letalske nesreče, ko jo pristajal antonov 26. Kot poroča Interfax, se je nesreča pripetila ob 22.40 po krajevnem času (pri nas je bilo tri ure prej). Nad letališčem je bila takrat gosta megla, zaradi česar je po vsej verjetnosti prišlo do nesreče, v kateri je umrlo pet članov posadke in šest potnikov.

V Vietnamu proizvajajo vino z zaščitenim poreklom

BANGKOK - Od včeraj je v Vietnamu v prodaji »bac do«, kar naj bi bila po originalni zamisli domača inacija slovitega francoskega vina bordeaux. Vest je prvo objavilo vietnamsko uradno glasilo, povzeli pa so ga v vseh sosednjih državah, seveda predvsem zato, da bi poudarili spremembe, do katerih prihaja v Vietnamu. V državi namreč doslej niso proizvajali pravega vina, temveč samo vino, ki so ga pridelovali iz cešenj. Naloge, da Vietnamu zagotovi »nacionalno vino«, se je lotil upokojeni lekarnar Pham Kim Thinh. Če naj verjememo pisanju časopisa, se mu je poskus popolnoma posrečil, saj »bac do« po okusu povsem spominja na bordoja. Kljub hvali pa bodo za sedaj »bac do« prodajali samo v Vietnamu.

Virusa črnih koz še ne bodo uničili

PITTSBURGH - Virusu črnih koz so podaljšali življenje. Dogovorjeno je namreč bilo, da bodo na silvestrsko noč uničili zadnjih 600 epruvet z virusom črnih koz. Vendar pa - kot je povedal Bernard Moss z Zdravstvenega instituta Betesda - so »eksekucijo« prenesli, zato da bi izvedli še vrsto poskusov. Januarja se bo sestala komisija Svetovne zdravstvene organizacije s predstavniki OZN, da bi sklepali o usodi virusa.

NOVICE

Osem Avstrijcev ranjenih pri bombnem atentatu v Kairu

KAIRO/DUNAJ - Pri atentatu z bombami na avtobus turistov v egiptski prestolnici Kairo je v nedeljo bilo ranjenih osem Avstrijcev, večinoma iz Dunaja. Dva avstrijska turista sta bila težje ranjena. Oba so s posebnim letalom medtem že pripeljali v Avstrijo. Bomba je eksplodirala v neposredni bližini vozila na parkirišču pred Visečo cerkvijo oz. koptskemu muzeju. V avtobusu je bilo skupno 19 turistov, skoraj vsi so bili ranjeni. Po izjavah policije so storilci po vsej verjetnosti islamski fundamentalisti, ki so že v preteklih mesecih izvedli nekaj bombnih atentatov na turiste.

Avstrijska podjetja vpletena v pošiljke orožja?

DUNAJ - So avstrijska podjetja spet bila vključena v - sumljive in morda celo prepovedane - mednarodne posle z orožjem? Nemski magazin »Focus« je v svoji zadnji izdaji poročal, da prek Avstrije je bilo v Iran dostavljenih 12 modernih ameriških vojaških helikopterjev, in to kljub slej ko prej veljavnemu mednarodnemu bojkotu. Helikopterji naj bi bili s tovornjaki prepeljeni do Dunaja, od koder naj bi bili potem neposredno prestavljeni v Teheran. Prav tako »Focus«, sklicujoč se na državno tožilstvo v Kielu, poroča, da naj bi prek Dunaja bili na Hrvasko dostavljeni bombniki tipe F 16.

Za četrtino večji izvoz v Združene države Amerike

DUNAJ - Za 2, 5 milijard silingov ali 26, 6 odstotka so v prvih desetih mesecih tega leta narasli avstrijski izvozi v ZDA. Bistveno za stopnjevanje avstrijske izvozne dejavnosti je letos zabeležena gospodarska rast v ZDA (plus 2, 8 odstotkov) in ugodni tečaj dolarja. Najbolj ugodno so pri tem odrezali avstrijski proizvajalci avtomobilskih komponent ter proizvajalci zimskosportnih izdelkov, predvsem smuči. Okoli 1000 avstrijskih podjetij je lani v ZDA izvažalo robo v vrednosti 12, 8 milijard silingov, iz ZDA pa je Avstrija uvažala robo v vrednosti 23, 4 milijard silingov.

2500 srednješolskih učiteljev brez nastavitve

DUNAJ - 2500 srednješolskih učiteljev v Avstriji trenutno čaka na svojo nastavitve. Posebej težavna za visokošolske absolvente učiteljskih strok so zaposlitvene razmere na Stajerskem, Koroškem in v Salzburgu.

Solidarnost z begunci iz Bosne in Hercegovine

CELOVEC - Socialni urad koroške deželne vlade kot tudi deželna organizacija dobrodelne organizacije Karitas sta za božične praznike izpricala njuno solidarnost z begunci iz Bosne in Hercegovine. Dezelna svetnica Karin Achatz je obdarila 160 begunskih otrok, ki so že nekaj mesecev nastanjeni v Zrelcu, Kolbnitzu in Seebodenu. Karitas pa je v vseh katoliških župnijah zbiral denar za pomoč civilnemu prebivalstvu v BiH. Achatzova je ob tej priložnosti poudarila, da je trenutno na Koroške nastanjenih 1250 beguncev, od tega 786 otrok

KOROŠKA / NA ŽELEŽNIŠKI PROGI MED BELJAKOM IN CELOVCEM

Božični čudež

Dva vlaka trčila v kamniti plaz - Italijanski državljani iz Vidma in avstrijski strojevodja težko ranjena - Vzrok: močno sneženje

IVAN LUKAN

CELOVEC - Na Koroškem govorijo o božičnem čudežu: nad 100 potnikov dveh vlakov je na božični večer preživel hudo nesrečo brez poškodb, samo stiri osebe so bile ranjene.

Nesrečo v nedeljo zvečer nekaj po 20. uri je povzročil kamniti plaz, ki se je - po močnem deževju in sneženju v zadnjih dneh - odtrgal in zasul železniško progo med Beljakom in Celovcem v bližini kraja Vrba ob Vrbskem jezeru.

V kamniti plaz oz. nekaj ton težko skalovje se je najprej zaletel regionalni vlak in potem se brzovlak »Super City«, ki je prišel iz nasprotni strani. Pri nesreči so bile ranjene stiri osebe, med njimi težje 45-letni italijanski dr-

zavljan ter avstrijski strojevodja regionalnega vlaka.

Da ni bilo več ranjenih, je pravi čudež. V obeh vlakih je bilo namreč nad 100 potnikov, k božičnem čudežu pa je prispevalo predvsem dejstvo, da plaz ni zasul celotno progo, tako da je brzovlak s hitrostjo skoraj 120 kilometrov na uro zadel samo nekaj manjših skal.

Promet na progi Beljak - Celovec je bil za skoraj 20 ur prekinjen v obe smeri, tako da so morali vlake preusmeriti preko Trga (Feldkirchen). Poškodbe, ki jih je povzročil plaz na progi, so tako velike, da bo promet normalno potekal sele konec tedna, so sporočili iz direkcije Avstrijskih železnic v Beljaku.

Skorajda popolnoma uničen sprednji del lokomotive regionalnega vlaka.

Nekaj ton težke skale so zaustavile ob vlaka.

Vse slike: Gert Eggenberger

Težko ranjenega Italijana so odpeljali v bolnišnišnico.

AVSTRIJA / KAOS NA CESTAH, OPTIMALNE RAZMERE V TURISTIČNIH SREDIŠČIH

Snežni metež zasul Koroško

Nad metra novega snega na zgornjem Koroškem - Cestni promet po vsej Avstriji močno oviran - V smučaskih središčih na Koroškem in v ostali Avstriji ni več praznega mesta

CELOVEC/DUNAJ - Močno sneženje med božičnimi prazniki je skorajda zasulo Koroško. Od petka do nedelje je v nekaterih predelih dežele zapadlo skoraj meter novega snega, prizadeta pa je bila predvsem zgornja Koroška. Največ snega je zapadlo v Karavankah in v karnijski regiji (Mokrice) z nad enim metrom snega, skoraj tricetrt metra pa so namerili v Ziljski dolini in v dolini Lese (Lesachtal). Meteorološki institut v Celovcu je s tem v zvezi postregel z informacijo, da je za Božic toliko snega zadnjič zapadlo leta 1981, torej pred 12 leti.

Železniški, avtobusni kot tudi cestni promet je bil hudo oviran, v mestih kot na primer v Celovcu

in Beljaku, kjer je zapadlo skoraj pol metra snega - pa so snegovi povzročili

pravi prometni kaos; - delavci mestnih uprav niso utegnili spraviti sneg s

ceste oz. ulic. Za nekaj časa je bilo zaprtih tudi nekaj gorskih cestnih

prehodov, mejni prehodi čez Karavanke pa so bili prevozni samo z zimsko opremo oz. verigami. Seveda je položaj normaliziral.

V ostali Avstriji je močno sneženje povzročilo tudi nekaj spektakularnih nesreč, k sreči brez hujših posledic. Tako je na južni avtocesti blizu Wiener Neustadta prišlo do veržnega trčenja skoraj 30 osebnih avtomobilov. Pri nesreči je bilo ranjenih pet oseb, gmotna škoda pa je bila ogromna. Do velikih zastojev pa je prišlo tudi na odseku Pack ob koroško-stajerski meji, kjer je v snežu obticalo nekaj avtomobilov in avtobusov, tako da je bila cesta popolnoma blokirana.

Kritična je bila tudi se

včeraj situacija predvsem na Gradiščanskem, kjer je močan veter povzročil do enega metra visokih začetov. Nekaj cest so morali zapreti, prav tako mejna prehoda z Madžarsko Deutschkreutz in Schachendorf.

Veselo in optimizem pa sta zavladata v vseh smučarskih centrih tako Koroške in tudi v ostali Avstriji, saj je zdaj dovolj snega za kar nekaj mesecev.

Vse smučarske naprave obratujejo s polno paro, kapacitete so popolnoma izkoriščene. Hoteli in penzionari v vseh smučarskih središčih vsaj na Koroškem so - tako turistični uradi v pogovoru za Republiko - »polni najmanj do praznika Sv. treh kraljev«.

Ivan Lukan

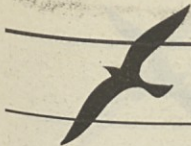
Sredi koroške prestolnice: smučarski tek okrog zrnja.

slika: G. Eggenberger

Avstrijci darovali nad 51 milijonov šilingov!

DUNAJ - Avstrijci so se spet enkrat izkazali, njihova dobrodelnost za razliko do Nemcev, kjer le-ta občutno nadejuje, ne pesa: v okviru akcije »Luc v temo« za duševno in telesno pohabljenih otroke v Avstriji so med božičnimi prazniki darovali kar 51 milijonov šilingov. S tem je v zgodovini te akcije, katere nositelj je ORF, dosežen nov rekord.

Akcija se v naslednjih dneh še nadaljuje: telefonska številka, na katero lahko sporočite znesek, ki ga želite darovati za otroke, je 0222-878800. (I.L.)

KAKO BOMO PRAZNOVALI NOVO LETO?

Slovenci smo po tej plati tradicionalisti

Večina bo polnoč dočakala doma, s svojci in sosedi

Ko smo na ljubljanskih ulicah spraševali mimo-idoce, kako bodo prezivali zadnjo letosno noč, je velika večina povedala, da kar doma, ker je pač tako najprijetneje. Tako objavljamo le odgovore tistih, ki se bodo poveselili malo drugače.

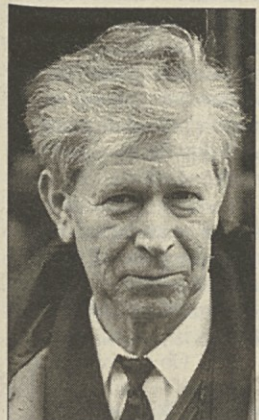
Bojan Kujavec, 30 let, podjetnik

Letosnje novo leto bom preživel s prijatelji v eni od ljubljanskih gostiln. Takšen način praznovanja mi je najbolj všeč, saj si med ljudmi, pa vendar te, če nočeš seveda, nihče ne moti. Novo leto vedno preživljam zunaj, saj se mi cene novoletnih praznovanj ne zdijo previsoke - so pač novoletne.

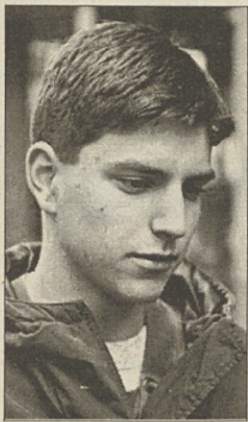
Fred Skleda, 57 let, upokojeni turistični delavec

Silvestroval bom kar na prostem, v Stari Ljubljani. S prijatelji bomo najprej povečerjali, pred polnočjo pa jo bomo mahili na ljubljanske ulice. Tako sem praznoval že lani in bilo mi je všeč, le vrste pri sankih so bile predolge. Letos bom imel pri sebi kaksno steklenico, za vsak primer.

Aljosa Valentincič, 21 let, student ekonomije

S prijatelji bomo veselili v neki koči na Veliki planini, katera najem je bil zelo poceni. Na podoben način smo se že zabavali in v vseh pogledih se je obneslo, zato smo tako praznovanje sklenili ponoviti. Mišlim, da bo tudi letos zelo prijetno.

LJUBLJANA - Se dobri trije dnevi nas ločijo od praznovanja novega leta, ki ga bo, kot pravijo turistični delavci, največ Slovencev preživel kar doma. Ostali, ki jim takšen način silvestrovanja ni najbolj povšeči, se bodo odpravili smučat, tisti z globljim žepom bodo sli v tropske kraje, nekateri bodo obiskali evropske prestolnice, veliko zanimanje pa je tudi za hotelske restavracije.

V ljubljanskih hotelih Grand hotel Union in Holiday Inn stane silvestrska večerja od 7.900 do 9.500 tolarjev, do jutra pa bo okrog 250, po večini domačih gostov zabaval kaksen domač ansambel, povezovalka bo znano ime slovenske televizije, visek večera pa bo, kot pravijo organizatorji, nastop Naceta Junkarja.

V hotelu Lev so pripravili zabavo za tiste na nekoliko višji ravni v restavraciji Panorama, kjer bo 160 gostom na voljo hladno-topli bife, v spodnji dvorani pa bodo cene nekoliko nižje, prostora za zabavo pa bo vsekar več.

Novogoriska Perla bo na "najdaljši večer" gostila 2000 gostov, ki so za zelo kvaliteten program in večerjo "self-service" odsteli 80.000 italijanskih lir, kar znese 6.000 tolarjev, resnična zvezda večera pa bo Jo Squillo, znana italijanska voditeljica in plesalka.

Rekreacijsko-turistični center Rogla se že nekaj časa prodaja za med, saj je bil novoletni termin zaseden že oktobra, takoj za njim pa se zvrstijo

Kranjska Gora, Bohinj, Bovec in Bled.

Nekaj zanimanja je bilo se za italijanska in avstrijska smučišča, veliko povpraševanje pa je bilo tudi po tropskih krajih.

Ravno včeraj je na Kanarske otoke (cena potovanja se je gibala od 1000 do 2000 DEM) odpotovalo 70 Slovencev, pri Kompaspu pa so nam povedali, da bi jih bilo se enkrat več, če bi povečali ponudbo.

Pri turistični agenciji Erazem, ki se ukvarja predvsem z alternativnim turizmom, so organizirali izlete v Budimpesto (ta je letos najbolj popularna), oddali so vse apartnaje in bungalove v

Piranu in brunarico na Voglu. Njihovi programi so namenjeni predvsem mladim, tako da so cene tudi primerno nižje.

Pozabiti pa ne smemo niti na begunce, ki bodo prisiljeni tudi novo leto preživeti stran od doma. V begunskem centru na Roski bodo imeli mlajši in starejši ločeni zabavi v svojih klubskih prostorih, sami si bodo pripravili program, visek večera pa bo tombola z dobrotki, ki so sicer del humanitarne pomoči, jih pa iz določenih razlogov (če dobiš 5 parov nogavic za 700 ljudi) ni moč razdeliti. Glavna nagrada bo pralni stroj.

Tjasa Slokar

ČASNIKI / O ČEM PIŠEJO DRUGI

Sneg, dež in mokre ceste

DELO

»Mi, ki nam se vedno, na srečo ali hvalabogu, ni nič hudega, ki se vedno jemo do sitega, smo na toplem, hodimo na delo, vzgajamo otroke in ljubimo svojega bližnjega, se ne sramujemo svojega življenja. Toda sredi lepih trenutkov se spominimo na tiste, ki jim ni lepo in ki niso sami krivi, da jim je hudo,« v časopisu Delo v Temi dneva piše Stane Ivanc.

SLOVENEK

Snežno neurje, ki je »zmotilo« praznični vikend, je spodbudilo komentarko Slovenca Damjano Zist, da se je »spotaknila« ob slovensko miselnost, da je treba na cilj priti cimprej, za vsako ceno, brez upoštevanja drugih. Ce temu dodamo še sneg, dež, mokre in spolzke ceste ter slabe živce je vsako iskanje drugih vzrokov za stevalo smrtnih nesreč na »evropski ravni« po njenem mnenju odveč. »Potrebna bo pač večja strpnost in previdnost vseh udeležencev v prometu,« pravi komentarka in se v isti sapi sprašuje, če smo »Slovenci tega sposobni pri očitno preblagi kaznovalni politiki glede prometnih prekrškov in pri slabih cestah?«

MLADINA

»Neznana smucarka Katja Koren se s 66. mesta zavihti do zmage, v politiki bi bilo to nekako tako, kot če bi neznanec iz sosednje ulice premagal Janeza Janso in Milana Kučana na predsedniških volitvah,« piše v Mladini Bernard Nezmah. Pilec je v pamfletu vzel v precep intervju z Milanom Kucanom, ki za taisti časopis »po prvem letu predsednikovanja izjavi, da je zgodba končana. Si predstavljate ameriškega predsednika Clintona, ki za novo leto sporoča, da je odhajajoči?« se se sprašuje Nezmah.

Dnevnik

»Tudi Slovenija je kandidat za posojilo, ki bi ji omogočilo do-

graditev avtocestnega kriza (skoraj v celoti) in prenovo železniskega omrežja skupaj z gradnjo neposredne povezave med Slovenijo in Madžarsko prek Hodosa.« Romana Spende v Dnevnikovem komentarju seveda govori o kreditih Evropske unije, njen optimizem pa izvirja iz dejstva, da je »v enem izmed prednostnih prometnih koridorjev, ki povezuje Italijo, Madžarsko in Ukrajino tudi Slovenija. Do končne odločitve Evrope bo treba počakati do panevropske konference o prometu, ki bo marca prihodnje leto, vseeno pa je dober občutek, da Evropa le ni pozabila na nas,« piše Dnevnikova komentarka.

MLADINA

»Neznana smucarka Katja Koren se s 66. mesta zavihti do zmage, v politiki bi bilo to nekako tako, kot če bi neznanec iz sosednje ulice premagal Janeza Janso in Milana Kučana na predsedniških volitvah,« piše v Mladini Bernard Nezmah. Pilec je v pamfletu vzel v precep intervju z Milanom Kucanom, ki za taisti časopis »po prvem letu predsednikovanja izjavi, da je zgodba končana. Si predstavljate ameriškega predsednika Clintona, ki za novo leto sporoča, da je odhajajoči?« se se sprašuje Nezmah.

Izbrala: Tjasa Slokar

Scenarija za državljansko vojno še ni

JELKO KACIN

Prejsnji teden sem bil večkrat v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma na različnih prireditvah. Če je bila dvorana ob letnem nastopu Maroltovcev nabito polna in se je ob menagerskem koncertu dalo dihati, potem so se na proslavi samostojnosti predstavniki države drenjali na protokolarnem balkonu, v parterju in na drugih balkonih pa je bilo ljudstva bolj malo. Ob napovedani uri se ni zgodilo še nič, zato so gledalci s ploskanjem skušali privabiti na oder nastopajoče. Pa jim ni uspelo, saj je nacionalna TV začela prenos s 5-minutno zamudo.

Dogodek se je začel ob 20. uri in 15 minut. Pozorno sem poslušal govornika, ki je kot predsednik Ustavnega sodišča najvišji razsodnik v naši državi. Zareklo se mu je, da je predsednik Skupščine Republike Slovenije razglasil naso samostojnost 25. junija 1991, že naslednji dan pa so nas napadli in smo morali braniti samostojnost z orožjem. To ni bilo res, ker se dobro spominim, da 26. zvečer nisem nosil orožja, predsednik predstava nam je dovolil sanjati, blagoslovili so lipo in imeli smo se česa veselili. Zmotil se je pač le za en dan, se hujšo napako pa so mu prepričali pred nastopom in ga poučili, da slavimo samostojnost sele 26. in ne 23. decembra.

Če so zmote in zamude mogoče ob tako pomembnih dogodkih, potem se ne morem in ne smem čuditi vprašanju nastopajočih na prireditvi. Kar trije različni umetniki so me vprašali, če morda vem, kdo je prispeval zamisel, včasih smo rekli scenosled, in s tem sprožil vihar v kozarcu vode, pa jim nisem znal in mogel odgovoriti, ker tega se danes ne vem. In če so oni - profesionalci - zmogli in hoteli nastopiti na prireditvi ne da bi poznali scenarija, potem ne vem, zakaj bi v vsakdanjem življenju morali biti kaj drugače.

Kar se godi pri nas, se zgodi kot rezultanta različnih vektorjev, od katerih vsak vleče za različno silo v svojo smer. Pomembna je rezultanta. Se vedno je pozitivna, zato se ne vznemirjamo preveč zaradi scenarijev, ki jih pripravljajo »udbomafija, Civilna iniciativa, ta ali ona zasebna, ali kolektivna grupacija«. Predstavi imamo, usklajenega scenarija verjetno ni, zbrani predstavniki države ploskajo - eni bolj, drugi manj - ljudstva pa je na predstavi vsak dan manj.

Da bi prislo do državljanske vojne, kot je poslanec in ljudstvu dal misliti dr. France Bučar, se ni bati. Končno sodbo o tem, ali se je državljanska vojna kot dokaz nedelovanja pravne države začela ali predčasno končala, bi moral državljanom sporočiti dr. Peter Jambrek, predsednik Ustavnega sodišča. Sodišče bi za tako pomembno razlago potrebovalo dosti časa in razmisleka. In tako bi se lahko zgodilo, da morebitne prave državljanske vojne sploh ne bi bilo treba razglasiti, ali pa je, če bi že do nje prislo, ne bi oznanili, če bi komu od scenaristov prisla prav taka razlaga za doseganje njegovih ali njihovih ciljev. Pet minut gor ali dol, dan vec ali manj, kaj je to v primerjavi z vzvišenimi cilji.

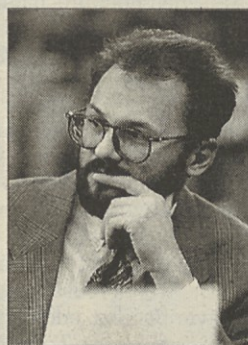
In zato nas na državni praznik, dan samostojnosti, v osrednjem dnevniku nacionalne TV ni nagovoril noben državnik, predstavnik zakonodajne, izvršne ali sodne oblasti, ampak kar g. mag. Rudi Seligo. Na podnapisu se ni predstavil kot predsednik sveta RTV. Ne, predstavil se je kot predsednik Društva slovenskih pisateljev, ki mu je mandat potekel, verjeli ali ne, davnega leta 1991, ko smo se osamosvojili. Pa naj še kdo reče, da pri nas ni zasebnih TV.

Je kar prav, da nam je ob božiču nasulo toliko snega, da je cela dežela dobila idilicen zimski videz, parlament bo cel mesec miroval, promet se bo upočasnil in zolta se bo izlivalo dosti manj. Potem bodo zimske olimpijske igre, v času katerih bo g. Juan Antonio Samaranch pozval k prekinitvi vseh sovražnosti, kar bo državljansko vojno pri nas odložilo vsaj do konca februarja. Potem pa bomo imeli že pust, ko se ljudje prikazujejo drugačni, kot so, in njim in njihovim dejanjem ne kaže verjeti. Sledil bo 8. marec in se 25. marec, ko se zaradi spoštovanja žensk in mater ne kaže igrati z državljansko vojno, 1. aprila pa tako nihče ne bi verjel, četudi bi do take vojne zares prislo. Zato kategorično trdim, da v letošnji zimi tega dogodka ne bo.

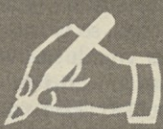
P. S.

Smučarja je se vedno nacionalni sport, imamo vrhunske tekmovalke in tekmovalce, zato ni potrebe, da bi se nasih in njihovih sposobnosti sramovali ali cmerili nad negotovo prihodnostjo. Mimo smučajte kjerkoli je mogoče, le smučisce zamenjajte obcasno, da vas kdo ne obtoži, da podpirate to ali ono iniciativo ali mafijo. Za to »pristojni« znajo povedati, na katerem smučiscu ima katera in kaksna grupacija večji vpliv.

Verjamem v dobronamernost in sposobnost Slovencev, da skupaj gradimo boljše in uspešnejšo državo in zmoremo prevladati nad tistimi, ki nas vedno znova silijo v preteklost. Vse dobro in obilo vsakovrstnih uspehov Vam želim v letu 1994.

MNENJA... POLEMIKE... PISMA... ODMEVI

Spoštovani

Tudi v Vašem cenjenem časopisu ste objavili bralce o ostrih, tudi zaljivih očitkih, ki so bili izrečeni na moj račun v Državnem zboru ob sprejemanju zakona o lokalni samoupravi. Glede na to, da sem na te neupravičene očitke odgovoril takoj, ko so bili izrečeni, Vas vljudno naprošam, da ta del moje razprave objavite. Jezikovo popravljen in nekoliko skrajšan se glasi takole:

»Bil sem prvi v Sloveniji, ki je javno polemiziral z Memorandumom Srbske akademije znanosti in umetnosti. Glede očitkov, da sva s kolegom Miranom Potrčem star tandem, naj povem, da se v tej dvorani z ve-

seljem spominjam časa, ko sem bil v zvezni ustavni komisiji, Miran Potrč pa je bil predsednik slovenske skupščine in smo proti volji Beograda sprejeli amandmaje o praviči slovenskega naroda do samoodločbe. Tudi očitke o nekakšnem Ribičičevem zakonu ni upravičen. Trudil sem se namreč, da bi pri sprejemanju tega zakona upoštevali pripombe s terena, ustvarjalno delo strokovnjakov in političnih strank. Seveda upoštevam pri tem tudi neka svoja osebna merila in meje in ne bi mogel več voditi komisije, če bi posamezni kompromisi vodili v katastrofo, k slabim rešitvam, nemočni lokalni samoupravi, okrepitevi centralizma

ipd. Toda, to je moj osebni problem. Bistveno je, da je komisija doslej vedno ponujala sintezo in kompromise na podlagi političnih, strokovnih stališč in predlogov s terena. To ni korektno enaciti z imenom nikogar od nas.

dr. Ciril Ribičič

Spoustovani!

Da bi lahko na tem prostoru objavili cimec vaših mnenj, pisem in sporočil za javnost, vas prosimo, da vaš prispevek omejite na največ trideset vrstic. Če boste to dolžino preseegli, bomo prisiljeni poseči v vaš tekst po naši presoji in ga ustrezno skrajšati. Prosimo za razumevanje. Uredništvo

NA KRATKO

Akademik France Bernik v Torontu

LJUBLJANA - Letna konferenca Ameriskega združenja učiteljev slovanskih in vzhodnoevropskih jezikov (American Association of Teachers of Slavic and East European Languages - AATSEEL) bo v Torontu (Kanada) od 28. do 30. decembra.

Na tej konferenci bo Družba za slovenistične studije v Ameriki (Society for Slovene Studies) priredila sekcijo Minor Slavic Literatures in the World of Today in v tej sekciji bo 30. decembra predavanje dr. Franceta Bernika: The National and the Universal in Slovene Literature, nam je sporočila SAZU.

Letna zbirka Prešernove družbe

LJUBLJANA - Prešernova družba je v zadnjem letu doživela obilo sprememb na sponzorskem, kadrovskem in s tem tudi poslovnem področju. Dolgoletnega sponzorja Ljubljansko banko je zamenjalo podjetje Come 2 us, ki med drugim na slovenskem tržiscu zastopa korejsko avtomobilsko znamko Daewoo. Predsednik upravnega odbora je postal Pavle Berglez, eden izmed članov pa je tudi pisatelj in poslanec Tone Partljic, ki je na tiskovni konferenci spregovoril o položaju kulture v naši državi. Finančne težave so v Prešernovi družbi se vedno prisotne (pesti jih predvsem velika zaloga neprodatih knjig in od tod izvirajoča zadolženost pri tiskarnah), vendar pa je kljub temu (tokrat ze enainstirideset) izšla redna letna zbirka, ki jo je uredil Ivo Bizjak. Letos zbirka prinaša tradicionalni Letni koledar 1994 (uredil Ivo Tavcar), roman Ferija Lainska Ki jo je meglja prinesla, mladinsko povest Vitana Mala Na ranču Veranda, ilustriran leksikalni priročnik Ljubezen v stotih slikah (avtor dr. Ivan Sedej) in poljudnoznanstveni priročnik Pot do srce in zdravja, ki ga je pripravila dr. Tanja Poberaj. **Vanda Straka**

Sanatorij za černobilske žrtve

LJUBLJANA - Arhitekt Janez Kobe je v sredo v galeriji Dessa predstavil sanatorij Nebug ob Crnem morju v Rusiji. To je zdravilišče, ki so ga slovenska podjetja v okviru Smeltovega inženiringa zgradila za rehabilitacijo najbolj prizadetih černobilskih žrtev iz Belorusije. Zanje namreč ni boljše terapije, kot je zdrav način življenja v naravnem okolju. Sanatorij, ki je bil nedavno končan, so začeli graditi pred tremi leti. Kompleks obsega hotelski objekt in vse spremljajoče programe od medicinskih, do zabavišnih in sportnih objektov, sprejme pa lahko 3000 obolelih. Vsi prostori, od recepcije do restavracije, so narejeni razkosno in v pravih linijah, da ob pogledu na notranjost sanatorija dobiš vtis, da gledaš luksuzno hišo v ameriskem filmu. **Irena Sorn**

Prvič nagrade M' zina za fotografijo leta '93

LJUBLJANA - V informacijskem centru Moderne galerije so v petek podelili nagrade v okviru natečaja za fotografijo leta 1993, ki ga je ob podpori sponzorjev letos prvič razpisala revija za kulturo M'zin. Zamisel o organiziranju tovrstnega natečaja, katerega cilj je podpora razvoju kvalitetne fotografije na Slovenskem, se je v uredništvu omenjene revije rodila pred dvema letoma, letos pa zrasla v resen in dejanski projekt. Nagradni sklad v vrednosti 2800 DEM je petčlanska žirija pod vodstvom umetnostnega zgodovinarja Primoza Lampica razdelila osmim fotografom: 1. nagrado v tolarški protivrednosti 800 DEM Marku Radovanu iz Brezovice za fotografije iz cikla Strukture, ostale, denarne ali praktične nagrade pa se Maji Vauda, Božidarju Dolencu, Vojku Stiplovsku, Tamari Tasev, Petru Uhanu, Borisu Faricu in Francu Temelju. Hkrati so predstavili decembrsko-januarsko številko M'zina, obiskovalci pa so kot mojstra fotografije spoznali tudi skladatelja Bojana Adamica, ki se je ob zvokih svoje glasbe predstavil z multivizijskim projektom Maske. Nagrajene fotografije so bile v Informacijskem centru na ogled do ponedeljka, objavljene pa bodo v februarški številki revije M'zin. V prihodnjem letu nameravajo natečaj ponoviti. **Vojko Urbancic**

Ivo Pogorelić bo februarja koncertiral v Ljubljani

LJUBLJANA - Gallus International napoveduje v okviru svojega cikla Pro musica 2 tudi dva koncerta Iva Pogorelića, ki bosta 2. in 3. februarja 1994. V drugem abonmajskem ciklu Pro musica 2, ki je po besedah organizatorjev precej okrnjen, naj bi Ivo Pogorelić 2. februarja nastopil kot solist s komornim ansamblom Slovenicum pod dirigentskim vodstvom Uroša Lajovica, 3. februarja pa s samostojnim recitalom. V nadaljevanju cikla bo 22. februarja nastopil The London Festival Orchestra pod umetniškim vodstvom Rossa Popla, 1. marca pa Tartini kvartet s solistom, kontrabasistom Garyjem Karjem. Koncerta z Ivom Pogorelićem bosta v Gallusovi dvorani CD, ostala dva pa v veliki dvorani Slovenske filharmonije. Novinarsko konferenco z maestrom Pogorelićem predvideva organizator 2. februarja ob 11. uri, sirso predstavitev cikla Pro musica 2 pa načrtujejo v prvih dneh januarja. **(STA)**

Stara Ljubljana v zvoku, sliki in besedi

Vsega sta kriva Niko Grafenauer in Besim Spahić, bi lahko zapisali ob sredinem večeru v Klubu Cankarjevega doma, ki je bil organiziran ob 850. letnici meščanske Ljubljane in namenjen predstavitvi projekta Stara Ljubljana - od slikanice do glasbeno-scenskega multimedijskega projekta, na katerem so sodelovali nekateri najvidnejši slovenski glasbeni ustvarjalci.

In kaj imata »na vesti« zgoraj navedena »krivca« s prihajajočim letom, ko bodo Ljubljancani slavili 850. obletnico svojega mesta in se na ta dogodek pripravljajo - seveda vsaka po svoje - mnoge ljubljanske in slovenske ustanove ter institucije, med njimi tudi Televizija Slovenije in Lutkovno gledališče Ljubljana? Nic več kot to, da je pesnik, literarni teoretik in kritik Niko Grafenauer pred dobrim desetletjem izdal pri založbi Borec zbirko pesmi z naslovom

Stara Ljubljana, ki jih je ilustrirala akad. slikarka Kamila Volcansek in so bile kljub visoki nakladi (10.000 izvodov) v nekaj tednih razprodane. To zbirko je pred letom dni pri založbi Mik Trade ponatisnil, danes pa jo je prebral v Ljubljani živeci sarajevski komunikolog dr. Besim Spahić, ki je nekatere izmed pesmic tudi uglasbil. Ustvarjalni trojki se je, po besedah konferansjeja sredinega večera Romana Končarja pridružil se »z vsemi zavbami namazan, pronicljiv in radoveden« televizijec Janez Lombergar, ki je poskušal te poljudne, vendar ne poljubne, z glasbo srednjega veka in renesanse podkrepilne verze posneti v televizijskih studijih v obliki televizijskega muzikla Stara Ljubljana. Deloma je zamisel ze realiziral, izšla je istoi-menska kaseta, prvi glasbeni spot tega muzikla pa bo prikazan v sklopu silvesterskega programa Televi-

zije Slovenije. Poezija Nika Grafenauerja in glasba Besima Spahića pa sta navdusili tudi vodstvo in igralce Lutkovnega gledališča Ljubljana za projekt, ki bi prav skozi to poezijo in glasbo otrokom približalo mesto Ljubljana. Umetniški vodja LGL Mojca Kreft je projekt zaupala režiserju Matiji Milčinskemu, ki si zeli maksimalno tehnično opremljen projekt-spektakel ali kakor sam pravi »žur za Ljubljano« realizirati na prostem, točneje na splanu sredi Ljubljane.

Pobudnik predstavitvenega večera projektov v Klubu Cankarjevega doma je bil Besim Spahić, na njem pa so z interpretacijami Grafenauerjevih pesmi na glasbo Spahića sodelovali se Katja Levstik, Maja in Roman Končar, Tomaž Pengov ter Alenka Vidrih in Gojmir Lesnjak z nekoliko bolj jazzovskimi interpretacijami Grafenauerjevih pesmi o stari Ljubljani.

Miha Trefalt

NAŠA (NE)ZNANA BOGASTVA / KOBARIŠKI MUZEJ (10)

»Spominska« vrata divizijskega zapora - kašče iz vasi Smast

Muzej ima svoje prostore v kulturnem spomeniku - v Maserovi hiši, po domače pri Zganu. Z besedo in sliko popelje vsakega obiskovalca v trenutke spominov na največjo gorsko bitko (leta 1917 sta se v Posočju spopadli italijanska in avstro-ogrska vojska), ki je v nekaj usodnih dneh obrnila celo stran v zgodovini clovestva. Muzej deluje ze tretje leto in je zaslovel ne le doma, marveč tudi na tujem; dodelili so mu tudi priznanje "evropski muzej leta 1993".

V prostorih muzeja je postavljen relief bojišca, ki sodi med največje v Evropi. V muzeju si lahko ogledate naslednje stalne zbirke: prva svetovna vojna, kobariska bitka, zgodovina Kobarida od prazgodovine do danes. Razstavljeni so primerki orožja, orodja, uniforme in spominski predmeti. Na ogled je več kot 500 fotografij, 50 vojaških zemljevidov, skic in dokumentov ter multivizijski film o kobariski bitki.

Med največje dragocenosti muzeja sodijo lesena vrata zapora, ki je bil med 1. svetovno vojno v bližini Kobarida v vasi Smast, nam sporoča upravnik muzeja Vojko Hobić. Veliko vrednost imajo vrata zaradi dobro ohranjenih napisov, ki so jih med vojno vrezali vojaki.

V vasi Smast pri lastnici hise st. 19 Zori Golja - po domače pri Mohoricu - so italijani med soško fronto uporabljali kaščo (shrambo za kmetijske pridelke), ki stoji ob hiši, za zapor. Na kašči je številka 34. Tako kakor v drugih vaseh, so tudi v vasi Smast vasčane v 1. svetovni vojni izselili. Vsak objekt v vasi je dobil svojo vojaško številko. Tako je danes na kašči se vidna številka 34. Zapor je bil v

kašči vse od junija 1915 do konca 1. svetovne vojne.

V vasi Smast sta bili 24. in 46. italijanska divizija. Kašča je služila kot divizijski zapor do 12. soške ofenzive. Italijani so imeli v zaporu avstro-ogrske vojake najrazličnejših narodov. Zaporniki so z napisi preklinjali vladarje in sisteme, ki so jih zaprli v svojevrstno temo. Ohranjeni napisi pričajo o njihovem trpljenju.

V Bitki pri Kobaridu so zapor za italijanske vojake uporabljali avstro-ogrski vojaki. Na vratih je močoe razbrati napise v jezikih vecnacionalne Avstro-Ogrske, pa tudi v ruskem in italijanskem jeziku.

In Österreich bitten wir viel Hunger Abbasso la tirrania

In Italia gab man uns Fleisch und Brod W'anarchia

Vorbei war nun die grosse not Vogliamo pace

Jetzt haben wir keiner Kummer Abbasso la guerra

Po 1. svetovni vojni je kašča dobila svoj prvotni namen in se danes je to shramba za kmetijske pridelke. Tudi vrata so služila svojemu namenu do leta 1991. V zameno za nova vrata so ta izjemno dragocen dokument vojnih časov lastniki izročili Kobariskemu muzeju. Vrata so na ogled v Crni sobi Kobariskega muzeja, ki prikazuje ubijanje in trpljenje vojakov na Soški fronti.

Naslov: Kobariski muzej, Gregorčičeva 10, 65222 Kobarid, tel/fax: 065/85-055.

Odprto: vsak dan od 9. do 18. ure, v zimskem času od 10. do 17. ure in ob nedeljah od 9 do 18. ure.

Pripravlja: Tanja Fajon

Nenavaden opomin cloveštvu: velika lesena vrata zapora iz Smasti

IZŠLO JE / REVIJE

Literatura, st. 30, december 1993, 128 strani, 490 tolarjev.

Ta številka se razlikuje od običajnih ze na prvi pogled - znani ljubljanski motiv na naslovnici je uvod v NEBO NAD LJUBLJANO, kot so i obsežen tematski blok. Glavna junakinja je Ljubljana, ki je bila 15. knjizevnikom motivno-tematska ali pa spominsko-refleksivna spodbuda. Poezijo objavljajo Ciril Bergles, Joze Snoj, Brane Senegačnik, Esad Babac in Ivan Dobnik. Prozo so Ljubljani posvetili Joze Hudeček, Igor Zabel, Igor Bratoz in Peter Kolšek, eseje na »predpisano« temo pa so napisali Andrej Hieng, Denis Poniz, Tea Stoka in Uros Zupan. NEBO NAD LJUBLJANO je nedvomno zanimivo literarno dejanje. Potrjuje znano dejstvo, da nek kraj oziroma mesto nikoli ni samo geografski prostor, ampak za posameznika in skupnost, ki v njem živi, eden najpomembnejših elementov lastne identitete. V stalnih rubrikah Literature sta tokrat najeminentnejša gosta Umberto Eco in Michel Rio z odlomkom iz romana Tlacuilo. **(F. K.)**

Skaleras, st. 3, Ljubljana, 1993, 94 strani, cena 1575 tolarjev.

Publikacija prinaša tokrat obilo zanimivega gradiva. Dr. Janek Musek piše o duhovnem jazu v psihologiji, Jean-Marie Hollenstein o smislu kartuzijanskega življenja, Eckhard Jaschinski pa o Gregorjanskem koralu. Ali je bil glasbenik John Cage provokator ali guru? se sprašuje Andrej Rijavec. Vuk Stambolović piše o vzpostavljanju celovitosti v luci holografske paradigme, Andro Skaleras pa o ustvarjalnem svetu Dragice Cadež Lapajne. Preberemo si lahko tudi izsek iz dela Torgnyja Lindgrena, pa tudi delo Vojka Gorjana Božje drevce in kar nekaj poezije sodobnih slovenskih pesnikov. Mitja Perus objavlja članek z naslovom Splošno in konkretno v afektu: izraz naj bo svoboden, Pavla Gruden piše o Avstraliji, ki ni za sanjace, Vladimir Kovacic pa objavlja odlomek iz romana Leteti in živeti. Ob koncu lahko preberemo se zgodbico z naslovom Kraj, kjer čas zastane in se večnost razpre, ki jo je napisala Allena Clara. **(V. S.)**

Urbani izziv, st. 23-25, izdaja Urbanistični institut Slovenije, Ljubljana, 1993, 123 strani, 1600 tolarjev.

Tema je bivanje in stanovanje. Ivan Stanic se sprašuje, ali pri tem ne gre le za navidezni svet. Vladimir Musić se spominja arhitekta Edvarda Ravnikarja. Bogdan Bogdanović opozarja na primer umiranja Sarajeva. Milos Bobić govori o izgubljenem pojmu urbanizacije, Aleksander Jakos pa o demografskih kazalcih v slovenskih mestih. Natasa Milanović, Branka Berce in Barbara Černić razpravljajo o stanovanjski gradnji, Andrej Pogacnik o oblikovni podobi mest, Leonid Lenarčič pa o modeliranju prometa v mestih. Liljana Janković in Jelka Hudoklin predstavljata primer sanacije spomenika oblikovane narave. Barbara Verlič ugotavlja, da je ekološka zavest prebivalcev vedno večja, Pavle Mihevc razmislija o pomenu Kočevske pokrajine, Maja Simoneti o javnih zelenih površinah, med drugimi pa Aleksander Jakos in Danijel Boldin razlagata metode za izračun projekcij prebivalstva. **(S. D.)**

M'zin, st. 23-25, izdaja M'zin pri društvu SKUC, 102 strani, 700 tolarjev.

Revija prinaša med drugim štiri intervjuje, osrednjega v rubriki Vi-harniki, ki predstavljata staroste slovenske kulture, tokrat maestra Bojana Adamica. V preostalih se predstavljajo režiser novega slovenskega filma Morana Aleš Verbić, akademska kiparka Duba Sambolec, ki predstavlja trondheimovsko likovno akademijo kot nasprotje sistemu slovenske likovne akademije in Rolf de Heer, scenarist in režiser filma Bad Boy Bubby, enega najboljših in najoriginalnejših filmov, prikazanih na 50. filmskem festivalu v Benetkah. Krajši intervju predstavlja se igralca mlajše generacije Jerneja Sugmana, Mateja Andraza Vogrinčica, avtorja »oblečene« hise v stari Ljubljani, Jelko Stergel, direktorico Film Art Festa, Nejo Kos, svetovalko za plesno dejavnost pri ZKOS in Staso Vovk, tajnico ZKO Novo mesto. Na preostalih straneh revija prinaša recenzije knjig ter obilo informativnega gradiva. **(M.T.)**

GLEDALIŠČE / RECENZIJA MUZIKLA

Med mafijo in Indijanci

Cankarjev dom: Bučka na Broadwayu. Besedilo Milan Dekleva, režija Boris Kobal, glasba Peter Ugrin in Milko Lazar, scena in kostumi Eka Vogeltnik koreografija Mojca Horvart. Nastopajo G. Jakic, L. Andresek, A. & M. Okorn, Z. Hribar, M. & R. Koncar, B. Emeršič, T. Ribic, B. Oman, J. Souček etc.

Premiera: Linhartova dvorana CD v Lj., 14. dec. 1993.

Ze dobro uigrani trio tekstopisca Milana Dekleve, režiserja Borisa Kobala in koreografinje Mojce Horvate s sodelavci je zakrivil že tretji muzikal v (nekaj več kot) letu. Po Totalka odštekanem dnevu in Mi se ne damo je Bučka na Broadwayu se ena uspešnica za otroke, sicer pa nadaljevanje Totalka odštekanega dneva, v katerem se znajde Indijanec v Ljubljani, zdaj pa ta povabi na Broadway Bucko in Boska. Gre za nekakšno potovanje h koreninam in izvirnom muzikla in za hitro spoznavanje z Ameriko, ki je v Deklevovem besedilu takna, kakšno poznamo iz hollywoodskih fil-

mov, zato ni čudno, da v tej kratki predstavi naša mala junaka na hitro spoznata vse glavne ameriške mite, od Indijancev do mafije, od superzvezde so Supergirle, nekakšne Supermanove neskončno storaste dvojice (?), policije, preoblečene v gangsterje, crncev, kakršne poznano iz filmov, ko so jih igrali z globinom namazani belci, in podobnega.

Deklevovo besedilo torej hote preigrava stereotype in celo prepoznavne zanske obrazce, od kriminalke do sodobne pravljice (Supergirl), ki jo parodira, in zgodnjega glasbenega filma v aljersonovski maniri. Vse je napisano lahkotno in duhovito, predvsem pa so komične karakterizacije prav vseh odraslih oseb, ki so prignane do karikature, zabavne in prepoznavne. Morda je v Bučki na Broadwayu, kjer je razmerje med songi in besedilom od vseh treh muzikalov pomaknjeno v korist songov, nekaj slabše vpeljanih sončgov; čeprav je res, da je to nasploh problem žanrov, v katerih morajo osebe izmenično govoriti in prepevati, je

bil v prejšnjih dveh muzikalih prehod med obojim bolj »naraven« in gladek.

Zanrskemu spogledovanju besedila so sledili tudi ostali sodelavci; Ugrin in Lazar, ki sta uglasbila songe v prepoznavnih glasbenih manirah, ki so bile vsečne, poslušljive in povsem v skladu z »broadwaysko« tematiko, kostumi Eke Vogeltnik, ki so nadgrajevali karakterizacijo z dodatnimi komičnimi pretiravanji in sklicevanji, pa tudi razgibana koreografija Mojce Horvate, ki je s svojo plesno skupino kaksnih dveh ducatov otrok skrbela za razgibanost in spektakularnost predstave.

Ustvarjalci so torej se enkrat pokazali vse tisto, kar smo na podlagi že videnege od njih tudi pričakovali - in Bučka na Broadwayu je nedvomno soliden, zabaven in kratkocasen otroški muzikal, ki spravi svojo mlado publiko do evforije. Uspešnica torej. Kljub temu pa se zdi, da mu nekaj manjka. Najprej to, da je oder prevečkrat prazen, da ga trije mali junaki na morejo zapolniti. Predstava tudi niha v ritmu, predvsem pa so nastopajoči tokrat tako mladi (majhni?), da s spontanostjo in energijo nadomeščajo preciznost, uigranost, vse tisto, kar bi k tako dosledno zastavljeni formi muzikala sodilo. In čeprav smo med odraslimi igralci videli nekaj imenitnih komikov, se zaradi epizodnosti in zgolj drobcev teksta niso mogli polno razigrati. Ali pa sem samo sedel preblizu odra. Je pa nedvomno pomembno dvoje; da se Slovenci sploh lotevamo muzikalov, in da mularija ob njih - oboji, tisti na odru in tisti pod njim - neizmerno in pristno žurira.

Matej Bogataj

Prizor iz solidnega, zabavnega in kratkočasnega otroškega muzikala (Foto: Tomaž Skale)

Odnoseno shraniti v muzeju islamske umetnosti

KUVAJT - Kuvajt, ki se ponasa z eno najpomembnejših zbirk islamske umetnosti, namerava predmete, ki niso bili odneseni v Bagdad v času iraske okupacije, shraniti v muzeju islamske umetnosti, v katerem bodo spravljene vsi kuvajtski nacionalni simboli. Iranci so odpeljali mnoge predmete neprecenljive vrednosti, tako kot tudi druge kuvajtske dobrine in bogastvo. (Reuter)

Milijonske izgube evropskega Disneylanda

PARIZ - Pariški Euro Disney se sooča s hudimi denarnimi težavami, saj so v letih 1992/93 beležili 920 milijonov dolarjev izgube. Če bo hotela v prihodnje se delovati, bo morala pariska »podružnica« ameriskega Euro Disneya dobiti nova finančna sredstva, kar pa bo zelo zahtevna naloga. V sredini januarja bo znano, koliko so pripravljene nekatere banke se vlagati v evropski Disneyland, analitiki pa poudarjajo, da bodo morali nekateri bankiraji odpisati del dolga, medtem ko mnogi menijo, da bo za njegovo nadaljnje delovanje potrebno več denarja. (Reuter)

GLASBENE NOVICE

Novoletni koncert v Gradcu

Po dunajskem vzoru prireja prvi dan v letu tudi Graska opera svoj Novoletni koncert, ki pa se prične ob 19.3 uri. Graska Filharmonija bo pod dirigentsko palico Markusa Stenza izvajala dela Josefa in Johanna Straussa (sina). V drugem delu pa bo stopila na oder se ameriška sopranistka Sharon Sweet, ki bo med drugim zapela Stiri poslednje pesmi Richarda Straussa. Za 30. januar napovedujejo v Gradcu nastop tenorista Vladimirja Atlantova, ki bo ob orkestrski spremljavi zapel tudi arije iz oper Otello, Carmen, Pikova dama in Evgenija Onjegina. Med 7. in 31. julijem pa bo v graski operi izjemen dogodek: muzikal Cats.

Honnegerjeva partiteta na plošči

Skoraj neznana opereta Les Aventures du Roi Pausole švicarskega skladatelja Arturja Honnegerja bo izšla na plošči v izdaji freiburske založbe MGB/Musica Schallplattenversand. Libreto trodejanke je napisal Albert Willemetz na podlagi romana Pierra Louysa. Pausola poje francoski veteran, 69-letni baritonist Gabriel Bacquier. Sodelujejo tudi baselski Madrigalisti. Švicarsko filharmonijo vodi dirigent Mario Venzago.

Teater San Carlos v Lizboni praznuje 200 let

Glavno portugalsko operno gledališče Teater San Carlos v Lizboni praznuje v letošnji sezoni 200 let. Prva opera, uprizorjena tam konec osemnajstega stoletja, je bila danes skoraj neznana La Ballerina amante Domenica Cimarose, skladatelja, ki je bil tisti čas zelo popularen. Jubilejna sezona se je začela z opero Cajkovskega Jevgenij Onjegina. Gostoval je Welsh National Oper. Naslednji dve deli sta bili Rossinijeva Pepelka ter opera Spinalba portugalskega skladatelja Almeide. Zatem je gostoval teater Kirov iz St. Petersburga s tremi ruskimi operami: Hovanscina Musorgskega, Zlati Petelin Rimskega-Korsakova ter Knez Igor Borodina. Sledil je Verdijev Falstaff. Naslovno vlogo je pel Spanec Juan Pons pod taktirko Nella Santija, na recitalih pa so se predstavile tri primadone: Gwyneth Jones, Mirella Freni in Marilyn Horne.

Sopranistka je užaljena

Slovita ameriška sopranistka Cheryl Studer je v Dunajski državni operi zadnji trenutek odpovedala zahtevne tri vloge (Olimpija, Giulietta in Antonija) v Offenbachovi operi Hoffmannove pripovedke. Studerjeva, ki je pred osmimi mesecimi postala mamica, se je s tem oddolžila direktorju dunajske operne hiše Ionu Holenderju, ki je pred kratkim izjavil, da se je glas Studerjeve po porodu spremenil. Studerjeva po vsej verjetnosti na Dunaju ne bo pela nekaj let, če je prej ne bodo krvavo potrebovali in jo prosili, naj se vrne.

Bolšoj se spominja Čajkovskega

Sloviti teater Bolšoj se v letošnji sezoni spominja 100. obletnice smrti Petra Iljica Čajkovskega. Oktobra se je sezona začela z opero Jevgenij Onjegina. Novembra pa so uprizorili Pikovo damo. Dirigiral je Fuat Mansurov, ki bo dirigiral to delo čez nekaj mesecev v ljubljanski operi. Sledijo Jolanta, Jevgenij Onjegina in Mazeppa. V zadnji bo pel znani baritonist Yuri Mazurok. Na sporedu so se trije veliki baleti Čajkovskega: Labodje jezero, Trnjulčica in Hrestac. Bolšoj ima na programu tudi druge znamenite ruske opere: Carska nevesta Rimskega Korsakova ter Knez Igor Borodina, ki bo kasneje doživela šest predstav na gostovanju v Teatru Carlo Felice Genoi.

Pripravil Mi. K.

Tretji festival AV glasbe

PARIZ - Japonski skladatelj Ryuichi Sakamoto je bil izbran za predsednika 3. festivala avdiovizualne glasbe, ki bo med 30. januarjem in 3. februarjem '94 v Cannesu, v okviru mednarodnega srečanja proizvajalcev glasbenih plošč in izdajateljev glasbene literature (MIDEM). Na sedzu te organizacije je njen predsednik Jean-Loup Tournier predstavil glavne značilnosti tega festivala, ki nagraduje filme in dokumentarce, ki predstavljajo vse glasbene zvrsti: rock, variete, klasično glasbo in jazz. Na festivalu bodo nagradili stiri najboljše video posnetke in tri televizijske glasbene oddaje, najboljši posnetek koncerta in tudi najboljši dolgometražni film, posnet v letu 1993. Ziri bo sestavljalo deset strokovnjakov iz različnih držav, predsednik pa bo japonski skladatelj Ryuichi Sakamoto, znan po skladbah Furo, Little Buddha... Ziri bodo sestavljali tudi francoski pevec Charlelie Couture, glasbena kritičarka Angeliqne Kidjo in režiserka Beatrice Soule. (AFP)

IZŠLO JE / KNJIGE

Ana Pogacnik: Nad svetlobo sonca (Sporočila angelskega sveta 2. del); zbirka Dobra volja; zalozba Iskanja; tiskano na recikliranemu papirju; vezava: broširana; cena: 500 tolarjev.

Nad svetlobo sonca je že tretja pulikacija Ane Pogacnik s sporočili angelskega sveta, ki jih je avtorica sprejela med pomladjo 1992 in poletjem 1993. Njen oče Marko v uvodu razlaga, da ima vsak človek sposobnost intuicije in nadčutnega spoznavanja in s tem tudi potencialno možnost, da bi bitja sosednjih resničnosti lahko notranje dojel in se spet začel z njimi pogovarjati. In po mnenju Marjana Pogacnika ima Ana to notranjo občutljivost, ki jo razvija skupaj s svojo duhovno učiteljico, s katero pa se lahko pogovarja samo na telepatični način. Angelski svet pa se po Anini knjigi slodec ukvarja z zelo zemeljskimi problemi in nasveti. Nekaj nasvetov iz Aninega angelskega sveta: Ne pustite, da bi vas premagale slabe misli. Najprej morate znati pomagati sami sebi. Ne bezite pred svojimi nalogami in zadnja misel iz knjige: Sploh se ne zavedate, kako vam je lepo. (T. L.)

Marko Pogacnik: Ko se boginja vrne; zbirka Dobra volja; zalozba Iskanja, strani: 188; izvodov: 1000; mehka vezava; recikliran papir; cena: 1300 tolarjev.

Marko Pogacnik opisuje poglede v skrivnost zenske razseznosti Bozanstva - Boginje, ki ji je doživel med pomladjo 1990 in jesenjo 1992. Poglede, ki so mu razodeli bistveno drugačno videnje sveta, je pisatelj skušal razložiti tudi s risbo. V začasnih poglavjih Pogacnik seznani bralca, kako se mu je Boginja pojavila in opiše pot notranje preobrazbe in črno Boginjo. Sanje so tiste, ki najbolj pretresejo Najditelja Boginje, saj ravno v njih občuti, da je vezan na neko neznano silo, ki ga nagovarja, naj beži stran od polnosti življenja. Pogacnik pa ne ravna po navodilih neznanega, temveč se vrže v umetnost in ekologijo. Na koncu se pisatelj sreča s dušo pokrajine in predstavi Slovenijo kot makrokrajinsko celoto. Pogacniku in njegovi sodelavki Arji je neznan sodelavec iz angelskega sveta označil Triglav za osrednjo točko vdihla kozmičnih energij za ves slovenski prostor, vključno s celotno Istro. (T. L.)

Renata Sribar in Zora Stancic: Fen, Mihelac, 1993, mehka vezava, 28 strani, Zalozba Mihelac s sponzorji Ljubljansko banko, d.d., in Slovenijalesom, Ljubljana 1993, 1.470 tolarjev.

Drobna knjizica, ki jo je izdal Urad za žensko politiko pri Vladi RS, v njej pa so zbrani teksti Renate Sribar in grafike Zore Stancic, je prijetno presenečenje. Redko namreč najdemo knjigo, v kateri bi se avtorici tako dopolnjevali in hkrati ohranjali samostojnost svojega dela. Grafike in teksti so večinoma nastajali neodvisno eden od drugega, skupna objava pa jih združuje v izjemno zanimivo celoto, saj grafika »blazi« ostro in ponekod tragičnemu zvezano besedilo, le-to pa odlično opazarja tisto »transcendentno« ozioroma pomensko v sliki. Besedila večinoma odražajo različna razmerja med spoloma, nekatera pa so obarvana s problematiko sodobnega življenja. K popolnosti knjižice sta precej prispevala tudi oblikovalca,

Franccek Bohanec: Odtisi casa, zalozba Vi-harnik, 1993, mehka vezava, 199 strani, 1440 tolarjev.

Knjiga pisatelja Francka Bohanca je skoraj v celoti posvečena pisateljem in pesnikom Mateju Boru, Antonu Ingolču, Jozetu Javorsku, Ivanu Potrču, Karlu Destovniku-Kajuhu, saj so v njej ob avtorjevih zapisih objavljena tudi pisma in odlomki literarnih del nastalih piscev. Korespondenca kaže, da so bili stiki med avtorjem knjige in tistimi, ki jim je posvečena, priscni, njihova pisma pa govore predvsem o literaturi ter o aktualnih in preteklih dogodkih. Avtor skuša dela kritično oceniti, v njih najti temeljne kvalitete in značilnosti in hkrati opozoriti na morebitne pomanjkljivosti. Knjiga je, kot je napisano na zavihku, zelo berljiva, hkrati pa bogata dokumentacija za literarno-zgodovinska znanstvena raziskovanja, mnogi odlomki tega dela pa so pojasnila umetniških del portretirancev. Poleg tekstov, vezanih na omenjeno peticerko zal pokojnih avtorjev, je objavljen še govor, ki ga je imel Bohanec na kulturnem plenumu OF leta 1986 na Bledu. (V. S.)

VOJAŠKA TEHNOLOGIJA / KDO JE POTVARJAL REZULTATE POSKUSOV?

Prevarantska zvezdna vojna

Pred nedavnim so namreč znani projekt »vojna zvezd« ali t.i. strateško vesoljsko obrambno pobudo - danes že preimenovano v Organizacijo za obrambo proti balističnim izstrelkom (BMDO) - obtožili, da je potvorila enega od ključnih testov obrambne zmoglosti proti balističnim izstrelkom. Neke noči v juniju 1984 je preiskusni medcelinski balistični izstrellek (ICBM) poletel iz znanega izstrelišča ameriškega vojnega letalstva v Vandenbergu (Kalifornija). Več tisoč kilometrov stran, sredi Pacifika, so iz otočka Kwajalein izstrelili drugo raketo. Na krovu je imela infrardeči senzor, ki je bil dovolj občutljiv, da je zaznaval toploto človeškega telesa na razdalji 1.600 kilometrov. S hitrostjo 24.135 kilometrov na uro se je raketa usmerila proti ICBM, ga med letom prestregla in uničila že s svojo udarno silo. Udarec je bil tako močan, da so bili kos-

čki razbitine bojne glave ICBM manjši od poltretje-centimetra.

Izvedenci in strokovnjaki iz Pentagona so bili seveda zelo zadovoljni nad taksnimi rezultati, če ne že kar navdušeni. Opravili so preizkus, ki je bil vreden kar 300 milijonov dolarjev. Uradno so ga poimenovali kot test, »v katerem se s kroglo zadene kroglo«. Se več, ta test je tudi v resnici služil kot dokaz potencialnih možnosti za strateško vesoljsko obrambno pobudo nekdanjega ameriškega predsednika Ronald Reagana. Vse je že kazalo, da so takrat sprožili prvi pomembnejši korak pri operacionalizaciji tehnološko visoko zahtevnega »astroščita« proti jedrskim balističnim izstrelkom, namescenim po bivši Sovjetski zvezi. Tedanji uvodnik uglednega ameriškega casopisa Wall Street Journal je nosil pomenljiv naslov: »Vojna zvezd deluje!«

Toda, ali je res delovala? Nedavno poročilo New York Timesa navaja, da je bil test potrjen in da so rezultati vsaj sporni, če ne že povsem nepošteno tolmačeni. Medtem ko naj bi takšno poročilo se lahko služilo kot del strategije hladne vojne z namenom, da se spelje na tanek led Sovjetsko zvezo, ki bi nato morala vlagati ogromna sredstva v protisistem ameriške strateške pobude, pa je manj razumljivo, zakaj so bile podobne dezinformacije posredovane tudi ameriskemu kongresu, ki so ga vojaški krogi na ta način prepričali, da je odobril vlaganje več kot 31 milijard dolarjev v ta projekt, kar je celo za Američane velika vsota. Zato ni čudno, da je Les Aspin, nekdanji član kongresa in sedanji obrambni minister, odredil v Pentagonu notranjo preiskavo. Pristavil je: »Katerakoli navedba, da je bil kongres zapeljan ali napačno obve-

scen, odpira vrsto resnih vprašanj«. Senator David Pryor, katerega dolgoletno preučevanje projekta SDI je pravzaprav sprožilo vsa ta razodetja, pa pravi: »To lahko v celoti razvednoti sam proces preizkušanja in testiranja, kakor tudi samo verodostojnost poročil iz Pentagona.«

Posamezni viri, očitno tudi znotraj programa SDI, so nakazovali Timesu nove podatke o tem, da izstrelitev leta 1984 ni dokazala učinkovitosti infrardečega senzorja, ki je sicer občutljiv na toploto. Izstrellek ICBM, ki so ga uporabili kot cilj je namreč nosil radijski sistem za označevanje, ki je vodil raketo prestrezalko po vnaprej pripravljeni smeri do trčenja. Izvedenci, ki so sodelovali pri testu, so odločno branili rezultate preizkusa. General Eugene Fox, upokojeni vojaški izvedenec za obrambo proti balističnim izstrelkom, se danes zagotavlja: »Naredili nismo ničesar, kar bi bilo zavajajoče!« William Inglis, vodilni civilni direktor poskusa pa je zavrnil obtožbe o potvarjanju testa SDI kot »tehnično neumnost«. Resnično je obstojala radijska boja, pravi Inglis, vendar naj bi služila samo »zavarovanju«, da bi lahko posadka na Zemlji uničila ICBM, če bi nekontrolirano zavil iz zacrane smeri. Inglis je priznal, da so bili posamezni vidiki testa morda »podkrepljeni« ali poudarjeni. Kot primer navaja, da je bila bojna glava ogreta na temperaturo 38 stopinj Celzija se pred izstrelitvijo, da bi tako dobili jasnejši infrardeči zapis. Bojna glava cilja je tudi nosila eksploziv, da bi ta

Zemeljska laž ali polomija ameriške vojske - protiletalski top »Sergeant York«

ko povečali detonacijo, ki naj bi bila v pomoč opazovalcem na zemlji - pristavlja eden od članov ameriškega kongresa: »Katerakoli od navedenih podrobnosti lahko služi izkrivljanju rezultatov poskusa.« Medtem ko zagovorniki in podporniki programa SDK, vključno z vrhunskimi predstavniki Reaganove administracije, kategorično zanikajo, da so bili rezultati testa leta 1984 potrjeni, pa vsi soglasajo, da je zavajanje praksa, ki je običajna v državni upravi in politiki. V programu osemdesetih let, ki je zadeval »menedžment percepcije«, pod vodstvom CIA, so izvajali operacije za dezinformiranje, katerega cilj je bilo zavajanje oblasti Sovjetske zveze, še posebej o ameriških tehnoloških dosežkih, vključno s programi, ki so bili vključeni v SDI. Nekateri zaupne informacije, ki jih so jih proizvajale oborožene sile ZDA, te domneve potrjujejo, saj so bile usmerjene proti Moskvi: »Najti moramo nova področja vojaškega tekmovanja, da bi omejili sovjetske investicije ali jih uporabili za zelo popolne strateške izbire zavajanja, če želimo doseci svoj cilj.«

Nekdanji izvedenec, ki zeli ostati neimenovan, navaja: »Veliko časa in denarja smo potrosili za zavajanje.« In vse kaže, da je bila ta strategija precej učinkovita. Lani je ruski ambasador Vladimir Lukin povedal Robertu McFarlanu, svetovalcu za nacionalno varnost v

administraciji Ronald Reagana, da je ravno strah pred tekmovanjem z ZDA na področju strateške obrambne pobude »za pet let pospešilo revolucijo Gorbačova«.

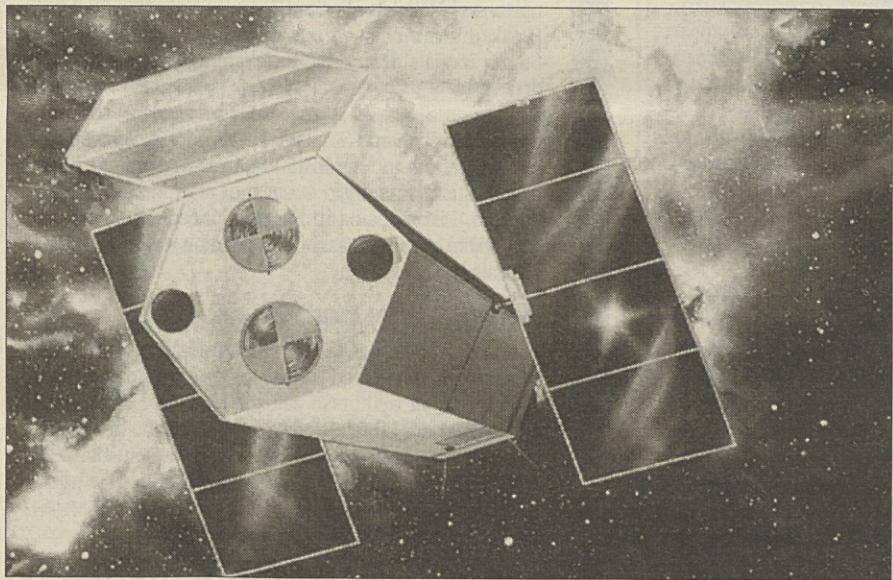
Izkrivljanje in potvarjanje rezultatov poskusov z vojaškimi orožji niso za Pentagon nič novega. Sredi osemdesetih let so preiskovalci ameriškega kongresa odkrili, da so daljinsko vodena letala eksplozirala nekaj sekund po vsakem strelu protiletalskega topa »Sergeant York« ter da ta pravzaprav nikdar ni zadel letala-tarče. Med operativnimi testi z vojaškim vozilom Bradley, je bila municija na kupoli zamenjana s posodami z vodo, da bi pogasile ogenj v nižjem predelu vozila, kjer so bile eksplozije, ko so izstrelki zadevali vozilo.

Sedanja protislovnost se naprej ustvarja sence dvoma na program SDI, ki ima se zlasti v času padajočega vojaškega proračuna za leto 1995 predvideno porabo do treh milijard dolarjev. »To je velik udarec za integriteto vseh, ki so delali pri programu SDI,« meni Frank Gaffney, odločen zagovornik »vojne zvezd« iz centra za varnostno politiko, ki ima svoj sedež v Washingtonu. Caspar Weinberger, Reganov sekretar za obrambo pa vztraja, »da so bili vsi poskusi znanstveno utemeljeni, uspešni in da so o njih natančno poročali tako kongresu kot ameriški javnosti.« Hkrati pripominja, da morda le ne bo

konca novim obtožbam: »Ko se takšne pravljice enkrat pojavijo, jih javnost sprejme kot evangelij ali podobne resnice, ki jih različni novinarji, pisci in uredniki nikoli ne popravijo.«

In vendar celotni program SDI spominja na pravljico. Leta 1983 je znanstvenik Edward Teller, oče vodikove bombe, obljubljal Reaganu, da bodo s pomočjo X-zarkov, ki bi jih sproscale atomske bombe, lahko uničevali druge jedrske bojne glave. Ta trditve, ki so jo sprejeli samo maloštevilni znanstveniki, se je sele danes pokazala kot zmotna ali vsaj neuresničljiva. Druge tehnologije, povezane s SDI, ki zadevajo usmerjeno energijo, kemične lasere, nevtronske zarke - so se pokazale kot precej nekoristne. Letos maja je Les Aspin priznal, da dobro desetletje izvajanje programa SDI ni dalo kakšnega primerne in zanesljivega sistema za obrambo pred medcelinskimi balističnimi raketami (ICBM). Zato je program SDI preimenoval v B. M. D. O. (organizacija za obrambo proti balističnim izstrelkom), preusmeril pa se je na novo nevarnost raket srednjega dosega, recimo kot so znane iraske rakete Scud. Kakor pravi Aspin, »je prišlo do konca obdobja vojne zvezd«. V resnici pa to se vedno ne pomeni konca programa BMDO, ki naj bi ameriške davkoplacevalce v naslednjih sedmih letih stal se vsaj 40 milijard dolarjev.

Milos Krmelj

Projekt, ki ni za nobeno rabo, so v medijih predstavili kot znanstveno fantastiko (USAF)

INFORMATIKA / PRVI SLOVENSKI CD-ROM

Potovanje od Brižinskih spomenikov do moderne CD-ROM tehnologije

Nekaj besed o nenaklonjenosti množičnih medijev do »novega znanja«

»Glagolite nas redka slowesa...« se je začelo vabilo, ki je javne medije pozivalo na predstavitev prvega, v bistvu promocijskega, slovenskega CD-ROMa in nadaljevalo: »Ne vemo natančno kdaj, a leta so takrat se stala na treh nogah in ne na štirih, je neznan menih, morda menišček, s tenkim belim peresom pisal te crke, in vsaki je posvetil neskončno več pozornosti, kot je danes sami posvečamo vsem svojim pisnom in knjigam in izgovorjenim besedam. A dokoncal jih je, Brižinske spomenike, prvo besedilo v jeziku, ki ga govorimo vsak dan, le da zdaj ni več tako vzvišen, tako poln in tako zvenec, tako skrivnosten. In potem je mož, ki je imel toliko poguma, da ga ne bo mogoče nikoli izmeriti, napisal prvo knjigo v tem jeziku.« Kateki-

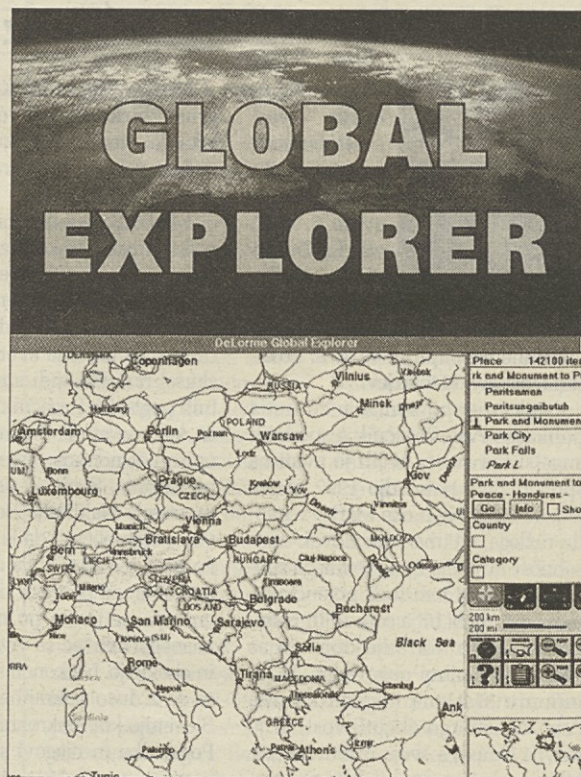
zem in s tem napravil naslednji korak ter k nam prinesel se kosček renesanse, ki je v svetu takrat že mehčala ostro gotosko crko. Sele dve stoletji kasneje je k nam s stoletno zamudo prišlo razsvetljenje in znova je bilo treba preiskati ves ta jezik, naslikati je bilo treba prve besede s prsteno barvo na stene naše Altamire, najti je bilo treba nekaj, kar je bilo tam se od nekdaj - tako, kot v črnem gozdu že od nekdaj lahko raste bela krizantema, pa je nihče ne vidi in ne sluti, ko vanj vsi hodimo samo po dračje in na lov na polhe. In Pisančarji so morali spremeniti jezik tako, da bi bilo moc v njem pisati poezijo, in ga hkrati spremeniti tako, da bi ostal nespremenjen. Zaradi tega konflikta so res bile malo okorne in malo nerodne tiste pesmi, ki so jih napisali, a

ker so bile prve, gledamo danje prizanesljivo, kot na jamske slikarje ali kot na kipce-malike starih ljudstev. Mogoče mi res nismo posvetili vsaki crki toliko pozornosti, kot tisti davni menišček, in gotovo nismo potrebovali toliko poguma, kot ga je imel Primož Trubar, ko je moral tihotapiti svoje drobne knjige; čeprav bi brez poguma se vedno stali tam, kjer smo bili nekoč, in ne bi nazdravljali tisti pozni nočni uri. Nicesar tako pomembnega nismo storili za ta jezik, kot Dev in Vodnik in drugi Pisančarji, a najbrž smo prav tako zagrešili marsikatero okornost in se bo kdo smejal naši nerodnosti. Tako pač je,« so zapisali v povabilo na predstavitev prvega slovenskega CD-ROMa.

Odziv novinarjev zal pomenu dogodka - vstopu Slo-

venije v CD-ROM tehnologijo ni bil ustrezen, zal pa je tako, da leto 1993 mirne vesti zapišemo kot leto javnomedijske nenaklonjenosti znanju na naših tleh. Prvi slovenski CD-ROM sta predstavili podjetji Adacta d. o. o. in New Software Research (NSR) d. o. o. S tem sta slovenski javnosti želeli dokazati in prikazati, da proizvodnja ni kakšen bav bav. Če sodimo po odzivu na INFOS-u 93, potem je bila poteza uspešna. CD-ROM je nedvomno medij prihodnosti. Na CD diske je namreč mogoče shraniti po nekaj sto megabaytov podatkov, diski so neobčutljivi na odrgnine, temperaturne spremembe, magnetna polja, skoraj nemogoče ali pa zelo drago, jih je kopirati - proizvodna cena pa je kljub vsemu nizka. Lani so po svetu

ze prodali 2.5 milijona diskovnih enot, to število pa naj bi se letos podvojilo. Razlogov za CD ROM je veliko: podatkom (crkam) je mogoče dodajati grafiko, video ali zvok brez strahu, da bi zmanjkalo prostora. CD ROM je najcenejši medij za arhiviranje velikih količin podatkov, informacija na tem mediju je skoraj večna, kopiranje pa nesmiselno, saj je za to potrebna oprema predraga, trdi diski pa premajhni, da bi sprejeli vse podatke. In kaj ponuja slovenski CDE: predvsem izdelavo interaktivne programske opreme na CD ROM diskih (kataloge in imenike, predstavitev podjetij, krajev in proizvodov, slovarje, enciklopedije, izobraževalno programsko opremo za otroke in mladino, Photo CD in igre), arhiviranje računalni-

Slovenija je vztopila v svet CD-ROM-a

skih podatkov, pripravo podatkov, videa, slik in zvoka, izdelavo master diskov, produkcijo CD ROM diskovnih in večjih naklad ter audio CD diske zelo nizkih ali visokih naklad.

In kdaj lahko pričakujemo Enciklopedijo Slovenije na

CD ROM disku? Lahko zelo hitro. Problem je le v tem, da bi jo lahko spravili na največ dva diska in da bi utegnili biti mnogo cenejša od knjižne oblike. Vazno pa je: da je Slovenija vstopila v CD-ROM tehnologijo.

Mitja Hudovernik

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815

Danes, 28. decembra, ob 17. uri otroški muzikal **BUCKA NA BROADWAYU** (LD). Predstava bo se v sredo, 29. decembra, ob 17. uri. V petek, 31. decembra, ob 20.15 A. Nicolaj: **BLAGI POKOJNIKI**, **DRAGI MOZJE**. Monodramski nastop Polone Vetrlih.

DRAMA SNG, tel.: 061/221-511

V četrtek, 30. decembra, ob 19.30 G. Feydeau: **DAMA IZ MAXIMA**, za izven. Predstava bo se v petek, 31. decembra, ob 19. uri, za izven in konto.

MALA DRAMA SNG, tel.: 061/221-511

Danes, 28., in v sredo, 29. decembra, ob 20. uri W. Allen: **ZAIGRAJ SE ENKRAT**, **SAM**, za izven in konto. V petek, 31. decembra, ob 19. uri M. Jesih: **LJUBITI**, za izven in konto.

OPERA SNG, tel.: 061/331-950

Danes, 28. decembra, ob 19. uri Verdi: **TRAVIATA**. Razprodano! Predstava bo se v torek, 4. januarja, ob 19. uri, za izven in konto. V sredo, 29. decembra, ob 19. uri Verdi: **FALSTAFF**, za izven in konto.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠCE,**tel.: 061/312-860**

V petek, 31. decembra, ob 19.30 O. Scheinpflugova: **FILM SE MU JE UTRGAL** (OKENCE), za izven. Razprodano!

MGL, tel.: 061/210-852

Danes, 28. decembra, ob 16. uri D. Zupan: **STORZEK IN JURCEK**. Predstavo bo obiskal Dedek Mraz. Danes, 28. decembra, ob 19.30 M. Camoletti: **PRIDI GOLJA NA VECERJO**, za izven in konto. Razprodano! Predstava bo se v sredo, 29. decembra, ob 19.30 in v petek, 31. decembra, ob 20. uri. Razprodano! V četrtek, 30. decembra, ob 19.30 L. Jagodic - M. Pokorn - B. Tadel: **KLINIKA TIVOLI d.o.o.** Razprodano!

MALA SCENA MGL:

V četrtek, 30. decembra, ob 17.30 G. Barylli: **ME-DENI MESEC**, za izven in konto.

SMG, tel.: 061/310-610

V sredo, 29. decembra, ob 19.30 Ivo Svetina: **SEHEREZADA**, za izven.

GLEDALIŠCE GLEJ, tel.: 061/216-679

V sredo, 29. decembra, ob 21. uri predstava **NEURODANCER**.

KD SPANSKI BORCI, tel.: 061/448-920

V petek, 31. decembra, ob 21. uri komedija, **MOZ MOJE ZENE**.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 064/332-288

Danes, 28. decembra, ob 21. uri improvizacijska liga - pomerili se bosta ekipi Gledališca Ane Monro in Gils L. - Nasa kabinet.

LUTKOVNO GLEDALIŠCE LJUBLJANA,**tel.: 061/314-962**

V soboto, 8. januarja, ob 11. in 17. uri J. Synkova: **MALA CAROVNICA**, za izven.

CELJE**SLGC, tel.: 063/25-332**

V četrtek, 30. decembra, ob 19. uri L. Pirandello: **KOT ME TI HOČES**, za izven.

JESENICE**GLEDALIŠCE TONETA CUFARJA,****tel.: 064/81-260**

Danes, 28., in v sredo, 29. decembra, ob 19.30 Ray Cooney: **POKVARJENO**.

KRANJ**PGLK, tel.: 064/22-681**

V petek, 31. decembra, ob 19.30 Igor Torkar: **REVI-ZOR '93**, za izven.

MARIBOR**DRAMA SNG, tel.: 062/221-206**

V petek, 31. decembra, ob 18. uri v Minoritski cerkvi M. Vezovisek: **JERMANOVO SEME**, za izven.

OPERA IN BALET, tel.: 062/221-206

Danes, 28. decembra, ob 19.30 G. Verdi: **LA TRAVIATA**, za abonente in izven. V sredo, 29. decembra, ob 19.30 I. Kalman: **KNEGINJA CARDASA**, za abonente in izven. V četrtek, 30. decembra, ob 17.30 P. I. Cajkovski: **HRESTAC**, za abonente in izven. Predstava bo se v petek, 31. decembra, ob 17. uri. V torek, 4. januarja, ob 19.30 N. A. Rimski Korszakov: **CARJEVA NEVESTA**, za abonente in izven.

NOVA GORICA**PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠCE,****tel.: 065/25-326**

Danes, 28. decembra, ob 17. uri v mali dvorani KD Nova Gorica M. Swintz: **KRALJEVI SMETANOVI KOLACKI**. V sredo, 29. decembra, ob 17. uri v mali dvorani KD Nova Gorica H. C. Andersen: **SLAVCEK**.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST**Verdi - Dvorana Tripcovich****Operna sezona**

Od torika, 11. januarja 1994 bodo stekle rezervacije in predprodaja vstopnic za Weberjevo opero »Der Freischütz«. Blagajna Dvorane Tripcovich je odprta vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19. ure. Zaradi božičnih praznikov bo dvorana zaprta od 23. decembra do 4. januarja 94.

Gledališce Rossetti

Od 14. do 16. januarja bo na sporedu »Victor Victoria« s Sandrom Massiminijem. Predstava izven abonmaja. Za abonente popust.

Nadaljuje se vpisovanje novih in potrditev starih abonmajev.

KOROŠKA

CELOVEC**Mestno gledališce**

Danes, 28. t.m., ob 19.30: Bedrich Smetana »Die verkaufte Braut« (Prodana nevesta). Ponovitev v četrtek, 30. t.m., ob 19.30..

Jutri, 29. t. m., in v petek, 31. t. m., ob 19.30 »Die

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

Od danes, 28. decembra, do četrтка, 30. decembra, ob 18. uri Sprevod Dedka Mraza s Kekcem in spremstvom: Zmajski most - Plečnikove arkade - Pogacarjev trg.

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

Do četrтка, 30. decembra, od 9. do 13. in od 15. do 17. ure: **LEGO svet**, risanke, lutke **JANE STRZINAR** in carovnik **MIRAN CANAK**.

MESTNI TRG

V četrtek, 30. decembra, predstava lutkovne skupine Zoom **KAM PA KAM?**

GOSPODARSKO RAZSTAVISCE,**Dunajska 10**

Danes, 28. decembra, ob 16.30 predstava Srednje vzgojiteljske sole: **ZVEZDICA ZA-SPANKA**.

TRGOVSKI CENTER BTC, Smartinska 152

Danes, 28. decembra, ob 17. uri **PRIHOD DEDKA MRAZA**, KUD Vnanje Gorice.

LGL, Krekov trg 2

Danes, 28. decembra, ob 11., 16.30 in 18. uri J. Malik: **ZOGICA MAROGICA**.

PIONIRSKA KNJIŽNICA, Komenskega 9

Vsak ponedeljek ob 17. uri pogovor o knjigi, vsak torek ob 17. uri ure pravljic in vsak ce-

trtek igralne ure.

KUD FRANCE PRESEREN, Karunova 14

V sredo, 29. decembra, ob 20.30 predstavitev novih knjig založbe Amalietti: **JAMES JOYCE - GIACOMO JOYCE** in **HAIKU**. Ob 22. uri koncert skupine **FREE BLUES BAND**.

MREŽA ZA METELKOVO

Danes, 28. decembra, ob 20. uri koncert **WHY STAKLA** in **LINK DER WASSER** (Gala dvorana).

V sredo, 29. decembra, ob 20. uri koncert **BALKAN REDOVNA LINIJA** (Gala dvorana).

NOVA GORICA**KD NOVA GORICA, Bevkov trg 4**

V sredo, 29. decembra, ob 20.15 nastop folklorne skupine **KAVKAZ**.

POSTOJNA**POSTOJNSKA JAMA, tel.: 067/23-041**

Do nedelje, 2. januarja, so na ogled žive jaslice. Predstave so ob 15., 16., 17. in 18. uri.

V galeriji Vodnikova domačija v Ljubljani je do
10. januarja na ogled razstava akvarelov slikarja
TOMAŽA ZELEZNIKA

Slikarstvo Tomaža Zeleznika, pa naj gre za oljne, akrilne ali akvarelne podobe, je vecplasten fenomen. Vecinski del njegove produkcije je posvečen vedutam in krajinam. Morda so njegova zgodnejša dela, posebej iz sedemdesetih let, pricala o umetniški zavezanosti domaci krajinski tradiciji. Vendar je ze takrat nacel likovne probleme, ki niso izhajali iz impresionisticnega in postimpresionisticnega krajinarstva, ampak s palete in socnega slikarstva, kot ga je vzpostavil Gojmir A. Kos. Izhodišce v zelo zahtevnem nacinu upodabljanja ga je kmalu pripeljalo do resnega razmisleka o lastnem razmerju do izrocila in do modernisticne estetike. Ugotovil je, da je sprosceno slikanje z lopatico in s širokimi copici natanko tista tehnika, ki mu lahko nudi največ. Hkrati pa je v gesti spoznal tudi pomembno likovno izpovedno vrednoto, sestavino poudarjenega ekspresivnega izraza. Prav zato Tomažu Zelezniku ni bilo treba iskati ucinkovitih, vendar cenenih bliznjic in se ubadati z deformacijami, ki vecinoma vzpostavljajo le videz »naprednega« slikarstva.

Sproscena in energicna gesta ga je sredi osemde-

setih let pripeljala do logicnega preloma. Vizija veseljaske naslikane ekspresivne vedute pa tudi figuralne skupine, se je zgostila v simbol. Svet Zeleznikovih pejsazev in figuralnih skupin se je stnil v pomenljivem kriziscu in dinamicnih elipsah, v slikovitosti in v estetsko dognanih barvnih odnosih. Tako je na robu »abstrakcije« zacel iskati nova pota in možnosti. Simbolicno krizisce pa je imelo se nek globji pomen. Z njim je umetnik izrazil svoj odnos do konstrukcije, do »okostja« slike ali posameznega lika.

Ivan Sedej

RAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

Razstava slik, grafike, skulpture **SHU TAKAHASHI** je na ogled do 30. januarja (Galerija CD).

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava del **JANEZA ZORKA** je na ogled do 9. januarja.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE, Celovska 23

Razstava slik **JONA GALA PLANINCA**: **SLIKE '93** je na ogled do 10. januarja.

MODERNA GALERIJA, Tomsiceva 14

Razstava fotografij **JANEZA MARENCICA** je na ogled do 16. januarja. Razstava **ODMIK IN BLIZINA** je na ogled do 9. januarja.

Razstava avstrijskega umetnika **ARNULFA RAINE-RJA** je na ogled do 30. januarja.

Danes, 28. decembra, bo ob 20. uri v Mali galeriji otvoritev razstave **BOZO KEMPERLE**.

NARODNA GALERIJA, Cankarjeva 20

Razstava **FRANA KLEMENCICA** (1880-1961), sopotnika slovenskih impresionistov, je na ogled do 10. januarja.

BEZIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava **STANETA KREGARJA** je na ogled do 28. januarja.

GALERIJA EQURNA, Gregorciceva 3

Razstava **TURN AROUND WOMAN** je na ogled do 20. januarja.

GALERIJA FILIPOV DVOREC,**Cankarjevo nabrežje 1**

Razstava del slikarja **ZDENKA HUZJANA** je na ogled do 14. januarja.

GALERIJA PIC LEK, Verovskova 57

Razstava slik **KATARINE BELAVIC** in **ESTER LAMPIC** je na ogled do 14. januarja.

GALERIJA SLOVENIJALE, Dunajska cesta 22

Razstava akademske slikarke **MARJANCE JEMEC-BOZIC** je na ogled do 31. decembra.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21

Razstava **BRANISLAVA PETRICA** je na ogled do 7. januarja.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA,**Vodnikova 65**

Razstava slik **TOMAŽA ZELEZNIKA** je na ogled do 11. januarja.

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ, Plecnikov trg 1

Razstava **SREČNA AFRIKA** - otroške igrice iz Gane in Burkine Faso je na ogled do 15. februarja.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER**KRIZANKE, Trg francoske revolucije 7**

Razstava **ČIPKE IZ BABICINE SKRINJE** je na ogled do 6. januarja.

KD SPANSKI BORCI, Zaloška 61

Razstava slikarjev naivcev je na ogled do 12. januarja.

MARIBOR**FOTOGALERIJA STOLP, Zidovska ulica**

Razstava fotografij **VINKA SKALETA** je na ogled do 20. januarja.

MURSKA SOBOTA**GALERIJA MURSKA SOBOTA**

Razstava slik in risb **MIRKA RAJNARJA** je na ogled do 7. januarja.

NOVO MESTO**DOLENJSKI MUZEJ, Muzejska ulica 7**

Tretja medregionalna likovna razstava je na ogled do 7. januarja.

GALERIJA KRKA, Cesta herojev 45

Razstava **DIMITRIJA POPOVICA** ciklus **Marilyn Monroe** je na ogled do 10. januarja.

PIRAN**GALERIJA MEDUZA 2, Tartinijev trg 3**

Prodajna razstava miniaturnih in novoletnih originalnih vosčilnic je na ogled do 6. januarja.

POSTOJNA**GALERIJA POD KLANCEM, Vilharjeva 4**

Razstava **STEFANIJE POZAR** je na ogled do 10. januarja.

PTUJ**PTUJSKI POKRAJINSKI MUZEJ, Muzejski trg 1**

Arheologija Poetovionensis - stara in nova arheološka spoznanja ob stoti obletnici ustanove in razstava slikarja **SANDIJA CERNKA** sta na ogled do 15. januarja.

ŠEMPETER PRI NOVI GORICI**GALERIJA BAZATO, Goriske fronte 2**

Razstava slik akademskega slikarja **BORISA ZAPLATILA** je na ogled do 10. januarja.

VELENJE**KC IVAN NAPOTNIK, Titov trg 5**

Razstava **ALOJZA ZORMANA** - **FOJZA** je na ogled do 2. februarja.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM,**tel.: 061/222-815**

V soboto, 1. januarja, ob 18. uri novoletni koncert **ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE**. Dirigent **Marko Letonja**, **Thomas Christian** - violina, **Magdalena Kupf** - violina. Program: **Reznicek**, **Milhaud**, **Sarasate**, **Rota**, **Stuppé**, **Strauss**, **Adamić**, **Sousa**.

KLUB PENATI,**Ciril Metodov trg 18**

V sredo, 29. decembra, ob 21. uri koncert **VOCALART TRIO** - **Nada Zgur**, **Alenka Godec**, **Damjana Golavsek** in **Blaze Jurjevcic** - klaviature.

DOMŽALE

V četrtek, 30. decembra, bo ob 20. uri **XXIII. NOVOLETNI KONCERT SIMFONICNEGA ORKESTRA DOMZALE-KAMNIK**.

GORNJA RADGONA

V sredo, 29. decembra, ob 18. uri v **TVD Partizan** tradicionalni novoletni **ROCK FESTIVAL**.

JESENICE**GLEDALIŠCE TONETA****CUFARJA, tel.: 061/81-260**

V četrtek, 30. decembra, bo ob 19.30 novoletni koncert **PIHALNEGA ORKESTRA JESENISKIH ZELEZARJEV**.

MENGES

Danes, 28. decembra, bo ob 20. uri v **KD Menges XXIII. NOVOLETNI KONCERT SIMFONICNEGA ORKESTRA DOMZALE-KAMNIK**.

PORTOROŽ**AVDITORIJ**

V sredo, 29. decembra, bo ob 20.30 novoletni koncert **SIMFONIKOV RTV SLOVENIJA**.

NARODNI MUZEJ

Matjaž Kmecl**Andrej Smole**
znameniti Slovenecigra **Tone Gogala**Režija **Dušan Mlakar**Sreda, 29.12. ob 20^h

Rezervacije: blagajna muzeja 218 886

FJK

TRST**Gledališce Rossetti**

Jutri, 29. t. m., ob 18.30 bo na sporedu tradicionalni novoletni koncert v izvedbi Komornega orkestra Furlanije-Juljske krajine. Vodi **Romolo Gesi**. Vstop prost.

Trzasko koncertno društvo - V ponedeljek, 10. januarja 1994, ob 20.30 bo nastopil **Maurizio Zanini**.

MILJE**Gledališce Verdi**

Jazz koncerti-sezona 1993-94 V soboto, 29. januarja 1994, bo nastopila skupina **The Fringe**.

TRŽIČ**Obcinsko gledališce**

V petek, 14. januarja 1994 bo na sporedu koncert Simfonicnega orkestra RTV Slovenije. Nastopajo **Serghej Krylov** - violina, **Luisa Castellani** - sopran, dirigent **Anton Nanut**.

GORICA**Avditorij Savio****Ul. XX. septembra 89**

V četrtek, 30. t.m., ob 20.30 novoletni koncert z Filharmoničnim orkestrom »Oltenia«. Dirigent **Ovidiu Balan**. Solistka **Anastasia Tchebotariova** - violina.

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.00	Risanka
09.25	Pravljice iz mavrice: Zvonček z roznega gricka
09.50	Baziljko sliši glas, ameriška lutkovna oddaja
12.00	H. lichtenfeld: Marx in Coca Cola, pon. 1/2 del nemske drame
13.00	Porocila
14.30	Sobotna noc: Sveta noč s Joséjem Carrerasom
15.05	En irski popotnik: Koncert ob 30. obletnici glasbenega delovanja Vana Morrissona, 1. del
16.00	Sedma steza
16.20	Mostovi
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Lonček, kuhaj! Krepilni napitek
17.15	Poletje s Selikom, 2/3 del norveške nadaljevanke
17.40	Vili, povej..., kratki igrani film
18.00	Regionalni studio Koper
18.45	Pari, tv igrice
19.10	Otroci voščijo otrokom
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Zarišče
20.35	Bobenček
21.10	Osmi dan
22.25	TV dnevnik 3, VPS 2225 Poslovna borza Sova
23.00	Medvedja usluga, 12., zadnja epizoda angleske nanizanke
23.40	Dinastija Strauss, 6., zadnji del nadaljevanke

SLOVENIJA 2

14.30	Video strani
15.10	Svet na zaslonu
15.50	Ljudje in zemlja Sova, ponovitev
16.20	Ljubezen na prvi pogled, 9/10 del koproduk. nanizanke Detektivski valček
17.00	Dinastija Strauss, 5/6 del koprodukcijske nadaljevanke
18.40	Iz življenja za življenje: Da ne bi bolelo: Ljudje v belem
19.30	Dnevnik 2 Sport
20.10	Hans Fallada: Zelezni Gustav, 3/7 del nemske nadaljevanke Drugacno življenje?
21.05	Intervju
22.05	Videospon
23.00	Svet poroca
23.35	Video strani

KANAL A

09.00	MacNeil in Lehrer komentirata, oddaja v angleščini
10.00	CMT
10.15	Srečni Luka, risana serija
10.45	Koala, ameriška risana serija
11.00	Luč svetlobe, ponovitev 66. dela ameriške nadaljevanke
12.00	Matlock, am. nanizanka: Don, 2. del
13.10	Video strani
16.15	Najemnik, ponovitev am. akcijskega filma
18.00	Luč svetlobe, 67. del ameriške nadaljevanke
18.45	Jazzbina, ponovitev 46. oddaje
19.15	Koala, ameriška risana serija
19.40	CMT
20.00	Srečni Luka, risana serija
20.30	Kup lazi, ameriška kriminalka Igrajo: Ellen Burstyn, Teri Garr, Alan Bates, Sammi Davis, Ronald Hines, Daniel Benzali in drugi; režija Anthony Page.
22.10	Matlock, am. nanizanka: Don, 2. del
23.05	Jazzbina, 47. oddaja
23.45	CMT
00.00	Modro, ki vznemirja, erotična nanizanka

Obvestilo za gledalce Kanala A!

Gledalke in gledalce obvesčamo, da se konec leta selimo na Tivolsko 50. Zaradi selitve 3. in 4. januarja ne bo poročil in dopoldanskega programa. Opravičujemo se tudi zaradi nastajajočih motenj pri oddajanju programa in časovnih zamikih, ki nastajajo pri selitvi opreme.

Vsem gledalkam in gledalcem Kanala A želimo
vesel Božič in srečno Novo leto 1994!

KOPER

18.00	Studio 2 pogovor
-------	------------------

KOROŠKA

19.00	Zvezna dezela danes
-------	---------------------

RAI 1

6.45	Jutranja oddaja Unomat-tina, vmes(7.00, 8.00, 9.00, 9.30, 10.00) dnevnik, 7.35 gospodarstvo
9.35	Nan.: Ocetov pes
10.05	Film: La stella di Natale (kom., ZDA '86), vmes (11.00) dnevnik
12.00	Nan.: Nancy, Sonny & C.
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora in giallo - Tutto in famiglia (i. A. Lansbury)
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.05	Variete: Prove e provini a Scommettiamo che...?
14.50	Otroski variete
15.10	Mladinski variete: Uno per tutti, vmes risanke, aktualnosti, zanimivosti
17.30	Mikrofon je Big!
18.00	Dnevnik 1, kino
18.15	Nan.: Brillantina, 19.00 Don Fumino
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Film: Piccole donne (dram., ZDA '49, r. M. Le Roy, i. J. Allison, P. Lawford, E. Taylor)
22.50	Dnevnik
22.55	Koncert: Simfonije Čajkovskega (6. del)
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Dok.: Potovanje po reki
1.00	Film: Pelle alla conquista del mondo (dram., Danska '87, i. M. von Sydow)

RAI 2

6.30	V kraljestvu narave
6.55	Spoznavajmo biblijo
7.00	Male in velike zgodbe
8.15	Nan.: Lassie
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Risanke ter komicni filmi
	Laurela in Hardyja
10.30	Kronike v živo
11.45	Dnevnik
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo in vreme
13.40	Nad.: Beautiful, 14.20 Santa Barbara
15.10	Kronike v živo: Detto tra noi (vodi P. Castelli)
17.15	Dnevnik 2
17.20	Pogum življenja
18.20	Sport
18.45	Nan.: Hunter
19.35	Vreme, devnik in sport
20.20	Variete: Ventieventi
20.40	Nan.: Amico mio - Non te ne andare (i. Massimo Dapporto, Katharina Bohm)
22.25	Aktualno: Dosje
23.20	Dnevnik in vreme
23.35	Variete: Indietro tutta! (vodi renzo Arbore)
0.35	Pregled tiska, kino
0.55	Film: Più veloce della luce (kom., ZDA '80)

RAI 3

6.25	Pregled tiska
6.45	Jutranja odd. Laltrarete
7.00	Odpri sola
7.30	Odd. o kulturi Tortuga
9.30	DSE: Kemija v laboratoriju, 10.00 dok. Turcija
10.30	DSE: Parlato semplice
12.00	Dnevnik 3 iz Milana
12.15	Aktualne oddaje
13.45	Znastveni dnevnik
14.00	Dezelne vesti, dnevnik
14.50	Glasba: Operne arije
15.20	Dok.: Rita da Cascia
16.05	Sport: kolesarstvo, nogomet, 17.20 Derby
17.30	Nan.: Vita da strega
18.00	Dok.: Geo
18.35	Sport, Insieme, vreme
19.00	Dnevnik, Dezelne vesti
19.50	BlobCartoon, 20.05 Blob
20.30	Film: L'uomo venuto dalla pioggia (krim., Fr.-It. '70, r. R. Clement, i. C. Bronson, M. Jobert)
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Dok.: Nel paese dei sordi
0.40	Dnevnik in vreme
1.00	Fuori orario

RETE 4

6.45	Film: Ma non per me
8.30	Nad.: Piccola Cenerentola, 9.00 Anima persa
9.30	Dnevnik TG 4
9.45	Variete: Buona giornata
10.00	Nad.: Soledad, 10.30 Febbre d'amore, 11.15 Quando arriva l'amore, 12.30 Celeste, 13.00 Sentieri, vmes (11.55) TG 4
13.30	Dnevnik TG 4
14.00	Nad.: Sentieri, 14.30 Primo amore, 15.00 La signora in rosa, 15.30 Cuore selvaggio
16.45	Kviza: Gioco delle coppie, 17.35 La verità
17.30	Dnevnik TG 4
18.00	Funari News, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Film: Greystoke (pust., VB '83, i. C. Lambert)
23.00	Film: Ma che sei tutta matta? (kom., '86, i. R. O'Neal), 23.30 dnevnik

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Film: Avventura nel mondo perduto (fant., 2.)
11.15	Nan.: Robinsonovi
11.45	Aktualno: Forum
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.40	Kviz: Sarà vero?
15.00	Agenzia matrimoniale
16.00	Otroski variete
17.55	Dnevnik
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: Canzoni sotto l'albero
22.40	Aktualna odd.: Spazio 5 - Eno leto sporta (vodi Enrico Mentana)
23.25	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) dnevnik
1.30	Sgarbi quotidiani

ITALIA 1

6.30	Pregled tiska
9.15	Nanizanke
12.15	Aktualno: Tu, Italia
12.30	Odpri studio
12.45	Otroski variete
14.30	Variete: Non à la RAI
16.15	Nan.: I ragazzi della prateria
17.15	Variete: Mitico
17.40	Aktualno: Luogo comune
17.50	Studio sport
18.00	Nan.: Scorch, 18.30 Bay-side School, 19.00 Il principe di Bel Air
19.30	Odpri studio
19.50	Radio Londra
20.00	Variete: Karaoke (vodi Fiorello)
20.35	Film: Chi è Harry Crumb? (kom., ZDA '89, i. John Candy, J. Jones)
22.40	Film: I magnifici sette (western, ZDA '60, i. S. McQueen, Y. Brynner)
1.00	Sgarbi quotidiani

TELE 4

13.30	19.30, 23.10 Dogodki in odmevi
15.35	Caffè dello sport
20.30	Film

MONTECARLO

14.00	19.30, 22.30 Dnevnik
11.45	Variete: Donne e dintorni
14.05	Film: Gran Premio ('44)
16.20	Variete: Tappeto volante
20.30	Nogomet: Bologna-Juventus, 23.45 kosarka
1.15	Film

Koper

13.00	Mannix
13.50	Mascevanje po korzisko, franc.-ital. komedija
	Igrajo: Louis de Funes, Francis Blanche in drugi; režija Jean Cherasse.
15.05	Tretja evropska noč jazza, 2. del
16.00	TV novice
16.05	Carobna svetilka
17.00	Ponedeljkov sportni pregled, ponovitev
18.00	Studio 2, pogovor
18.45	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.30	Mannix
20.20	Dragnet
20.45	Kennedy, 6. in zadnji del ital.-am. nadaljevanke
	Igrajo: Martin Sheen, John Shea, Geraldine Fitzgerald in drugi; režija Jim Goddard.
22.20	TV dnevnik
22.35	Stanje stvari - kultura
23.15	Jezero pripoveduje, dokumentarna oddaja
23.35	Dragnet

Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Pri Huxtablovih
09.30	Zadnji cesar, 2. del
13.00	Cas v sliki
13.10	Mogambo, am. pustol. film, 1953
15.00	Otroski program
15.15	Morjeplovec Sindbad
15.45	Cez galaksijo in potem na levo
16.35	Operacija, Dunarea, 4. del
17.10	Clara, 4. del
18.00	Cas v sliki
18.30	Baywatch-Kopaliski moštri iz Malibuja, 2.del
19.22	Znanost
19.30	Cas v sliki
20.15	Univerzum:
	Reke iz leda
21.00	Animo-zivali in ljudje
21.20	Na lastno nevarnost
22.10	Kje si bil, očka?, ameriški tv film, 1991
23.40	Cas v sliki
23.45	Ator - gospodar ognja, italijanski film, 1982
01.15	Noč lovca, ameriški film, 1955
02.40	Porocila
	Tisoč mojstrov

Avstrija 2

11.20	Tisoč mojstrov
11.30	Luč v temi
13.00	Družinske vezi
14.15	Narava iz cloveske roke, 2. del
15.00	Pogresana žena, avstrijska komedija
16.25	Cirque Soleil, cirkuska umetnost iz Kanade
16.45	Palača na Ringstrasse, 4. del
17.30	Orientacija
18.00	Pri Huxtablovih:
	Ribiska sreča
18.30	Da ali ne
19.00	Zvezna dezela danes
20.00	Kultura
20.15	Kavbojke in rdece vrtnice, 2., zadnji del
21.07	Habsburzani, 8. del
22.00	Večerni studio
22.35	Divje palme, 2. del
23.20	Malteski sokol, ameriška kriminalka, 1941
00.55	Porocila
	Tisoč mojstrov

Hrvatska 1

10.00	Porocila
10.05	Solski spored
	Moje telo
10.30	Zivljenje po Georgesu
10.45	Hanibal Lučić in njegova doba
11.15	Tecaj ameriske anglesčine
11.35	Krokodili, oddaja za otroke
12.00	Porocila
12.15	Luč svetlobe, 120. del
13.00	Cek je že odposlan, ameriški film, 1986
	Igrajo: Brian Dennehy, Anne Archer, Hallie Todd, Michael Bowen, Chris Hebert, Kathy Malsink in drugi ; režija Joan Darling.
14.30	Monofon
15.25	Poslovne informacije
15.30	Ucimo se o Hrvaski:
	Narodni park Kornati
16.00	Porocila
16.05	Glavni odmor, otroški program
16.30	Obnova Hrvaske
17.00	Hrvaska danes
18.00	Porocila
18.05	Kolo sreče
18.35	Santa Barbara, 596. del ameriske nadaljevanke
	T.J. dvori milijonarjevi hcerki Buffy, da bi ga vzela s seboj na otvoritev podeželskega kluba.
19.30	Dnevnik 1
20.15	Hrvaska v letu '93
22.15	Porocila
22.20	Akustikoteka, glasbena oddaja
23.05	Slika na sliko
00.05	Porocila v angleščini
00.10	Sanje brez meja

Hrvatska 2

08.50	TV-koledar
09.00	Zasedanje Sabora, prenos
16.35	Krokodili, oddaja za otroke
17.00	Skrivnosti, 28/65 del
17.25	Cassidy, pon. 1/4 dela avstralske nadaljevanke
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
	Sport
20.15	Popolna tujca, 16/22 del amer. humoristicne nanizanke
20.45	Cassidy, 2/4 del avstralske nadaljevanke
21.40	Rojstvo Evrope, 7., zadnji del dokumentarne oddaje
	Zaloge nafte
22.40	Dokazi, 2/16 del ameriške nanizanke
23.35	Pepsi DJ Mag
00.10	Video strani

Madžarska

06.03	Dobro jutro
09.00	Cez dan
09.30	Riviera, serija
10.00	Friderikusov nepolitični talk-show
11.30	Igra
12.00	Opoldanski zvon
12.07	Pojavi v zivalskem svetu
12.45	Tom Sawyer kot detektiv, spevoigra
14.40	Cudovite zivali
14.55	Balet
16.00	Dnevnik
16.15	Tele video '93
16.25	Oblast in strast, serija
17.15	Matere
17.40	Za boljši jezik
17.50	Spored za otroke
18.25	Bobnov sov
18.50	Katoliška kronika
19.07	Pravljica
19.30	Dnevnik
20.25	Moja zgodba, serija
21.20	Resna glasba, podelitev mednarodnih nagrad
22.20	Mediamix, sporočilo Josepha Pulitzerja

	TV SLOVENIJA 1 LONČEK, KUHAJ! Krepilni napitek	17.10
--	---	--------------

Tole je recept za zajtrk, primeren za prave zaspance, saj je lahko narejen v minuti. Za 2 del krepilnega napitka potrebujete pol banane, 1/8 l mleka, 1/2 jušne žlice ovsenih kosmičev, 1/2 jušne žlice kokosove moka oz. kosmičev, 1 žličko kvasa in 1 jušno žlico limoninega soka.

Kuhala bosta Janez Vinšek in detel (Peter Dougan in Karel Brišnik). Urednica serije je Irena Struna Arko.

	TV SLOVENIJA 1 KAMNITI LISJAK, ameriški mladinski film	10.20
--	---	--------------

Režija: Harvey Hart

igrajo: Buddy Ebsen, Joey Cramer, Belinda Montgomery
Ameriški film Kamniti lisjak sodi med novejšje mladinske filme, nastal je 1987. leta, hkrati pa nadaljuje v marsičem dobro tradicijo mladinskega žanra. Junak filma je dvanašleten deček, ki s svojim dedom živi na ranču neke v wyominski divjini. Dedek mu sicer občasno omenja "čudesa" mestnega sveta, toda mlček ne more razumeti, da obstajajo takšni ljudje, kot so konjederči, ker je zelo navezan na svojega psa Morgana. V svojem vsakdanu ne pozna drugega kot naravo, mehanjanje letnih časov in drobne vsakdanje opravke. Tistega leta pritisne zima že septembra. Da je dečkov položaj še hujši, zadene deda kap. Zdaj mora in hoče deček sam skrbeti za ranč, na katerem se je rodil in preživel toliko lepih let. Priskrbeti mora krmo za govedo. Ker je v dedovi skrinji premalo denarja, proda nekaj krav. Toda tako pridobljeni denar ne zadošča. Naslednja možnost je bančno posojilo, toda bankir ostaja neomajan. Njegova zadnja prilžnost je dirka s sanmi, ki jo vsako leto organizirajo meščani bližnjega mefeca. Toda ali bo lahko njegov razposajeni kuža premagal kar pet hitrih in močnih ovčarjev, ki vlečejo sani Kamnitega lisjaka - Indijanca, o katerem krožijo grozljive in strašljive govorice in ki se je zaradi vsega, kar je doživel njegov narod, zakrnil v neprodiren molk? Junak filma pa v svojem boju s Kamnitim lisjakom ni sam, njegova srčnost in odločnost, da reši dedov ranč, sta v meščanih predramila navdušenje in simpatije za najmlajšega udeleženca tekmovanja.

	TV SLOVENIJA 1 BAŽILJKO SLIŠI GLAS, ameriška lutkovna oddaja	09.55
--	---	--------------

Oddaja je posvečena spominu Jimena Hensona, ustvarjalca, ki je oživil Muppetke in brez kogar ne bi bilo tudi te oddaje. Bažiljko in prijatelji gredo skupaj na taborjenje. In ker je sredi noči Bažiljko nekaj slišal, ga je postalo grozno strah. Zato, da bi se pomiril, mu ostali začnejo pripovedovati zgodbe. Bažiljko se pomiri, ko ugotovi, da ni razumel vzroka, ki je pripeljal do hrupa in se spravi v posteljo, toda...

	TV SLOVENIJA 1 PRAVLJICE IZ MAVRICE, Zvonček z Rožnega grička	09.00
--	--	--------------

Še eno pravljico iz serije PRAVLJICE IZ MAVRICE imamo za vas. Oglejte si zgodbo o zvončku z rožnega grička, ki je imel obilo dela z bujenjem njegovih prebivalcev. Pa nikar ne mislite, da so lenuhi. Ne, to pa ne! Prej nasprotno. Zelo delavni in marljivi so, le zjutraj jih je težko zbuditi. Sicer pa, naj vam kar zvonček sam pove svojo zgodbo.

Oddajo smo posneli po pravljici Janeza Bitenca, scenarij sta napisala Igor Palčič in Boštjan Korbar. Igrali so Janez Albreht, Zvone Hribar, Tomaž Gubenšek, Marko Okorn, Vojko Zidar, Roman Končar, Robert Walti, Boštjan Kisovec in Ženja Tomažinčič. Scenografija, kostumografija in likovna upodobitev Eka Vogeltnik, koreografija Jana Kovac, glasba Lado Jakša. Urednica serije je Irena Struna Arko, režirala jo je Andreja Humar Gruden.

	TV SLOVENIJA 1 BOBENČEK, glasbena oddaja	20.40
--	---	--------------

Zadnji letošnji BOBENČEK, ki bo po novem letu na sporedu v okviru Sobotne noči (vsako četrto soboto v mesecu na začetku Sobotne noči okoli 22.35 na II. mreži TVS), bo ponudil samo rubriko Nostalgija. Zaradi programskih sprememb bo oddaja nekoliko krajša.

Tako smo se v Nostalgiji posvetili eni od dam slovenske popevke, Majdi Sepe. Med prijetnim pogovorom pri njej doma nam je povedala marsikaj o svoji mladosti, glasbeni karieri in dosežkih. V našem arhivu smo našli precej posnetkov, med njimi tudi take, ki jih že dolgo nismo videli. Pogovor z Majdo Sepetovo je vodila Damjana Golavšek, režiser oddaje pa je bil, kot vedno, Slavko Hren.

RADIO SLOVENIJA 1 / DANES OB 17.45

Taborniška preizkušnja

VILI POVEJ, mladinski film

Ko začnemo pri nas na Televiziji Slovenija snemati film za otroke in to je postalo v okviru Otroškega in mladinskega programa že prava redkost, smo prepričani, da bo začelo deževati. In glej ga smenta, po več kot treh vročih in suhih mesecih, se je na naš prvi snemalni dan vtilo. Dezevatni ni prenehalo do zadnjega dne. Najbrž nam je tako usojeno. Če pa smo že imeli z dežjem smolo, smo imeli več sreče s scenarijem. Jože Rode, ki je napisal kratko zgodbo, ki je bila med tremi, ki so prišle v zaključni izbor, v Zenevi izbrana za najboljšo, je dogajanje postavil v poletni čas, vendar igra dež pomembno vlogo. Zato so glavni junaki, Robi, Vili, Hedika in ostali, ves čas bolj mokri kot suhi. Malo zaradi tečnega dežja, malo pa zaradi vlog, zaradi katerih smo jih namakali. Vili in Robi se namreč potegujeta za Hedikino naklonjenost. Lahko bi zapisali tudi, da sta vanjo rahlo zatreskana. Vili je na orientacijskem tekmovanju glavni

mojster v preizkusnji z lokom, vendar, če so okoliscine tako "neznosne", včasih tudi zgreši. Če je to slučajno ali namenoma, si boste lahko ogledali, ko bo film dokončan. Dež nam je nagajal, če pa ni padal takrat, ko smo ga potrebovali, so nam ga mora-

li pričarati gasilci. Skratka nikoli ni prav. Mogoče bi moral film nositi naslov Premalo in preveč dežja... Snemali smo v enem od slovenskih najlepših kraskih kotičkov: v Rakovem Skočjanu. Najbrž ste že obiskali Mali in Veliki naravni most.

	RAI 1 PICCOLE DONNE, ameriški film, 1949	20.30
---	---	--------------

Med secesijsko vojno se sestre March Meg, Jo, Amy in Beth dnevno srečujejo s srečnimi in težavnimi trenutki, saj imajo ljubečo mater, a oče je daleč v vojski... Film je tretja verzija znanega istoimenskega romana, ki ga je napisala ameriška pisateljica Louise M. Alcott. Režiral je Mervyn Le Roy, igrajo: Margaret O'Brien, June Allyson, Elizabeth Taylor (na sliki). Film pa ne dosega kvalitete Cukorjeve verzije iz leta 1933.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

07.00 Awake on the Wild Side; 10.00 Video; 13.00 Greatest Hits; 14.00 Video; 16.30 Coca Cola Report; 16.45 MTV v kinu; 17.30 Dial MTV; 18.00 Soul of MTV; 18.30 Music Non Stop; 20.00 Bon Jovi; Post, Present & Future; 20.30 Večer s skupino Bon Jovi; 22.00 Greatest Hits; 00.00 Hit List UK; 02.00 Video; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 12.00 Sally Jessy Raphael; 13.30 Paradise Beach; 14.00 Barnaby Jones; 15.00 The Rhineman Exchange, 2. del; 16.00 Drugičen svet; 16.45 DJ Kat Show; 18.00 Star Trek; 19.30 Paradise Beach; 20.00 Rescue; 20.30 Growing Pains; 21.00 Vse razen ljubezni; 21.30 Designing Women; 22.00 Melrose Place; 23.00 Star Trek; 00.00 Nedotakljivi

PRO 7

04.50 Serije, ponovitve; 09.20 Ponos in strast, pon. am. pustol. filma; 11.35 Vse čisto normalno; 12.05 Roseanne; 12.35 Tisoč milj prahu; 13.35 Superpolicijska v New Yorku, ital. komedija; 17.00 Risanke; 18.25 Ršeni fant in dve dami; 18.55 Ulična poznanstva; 19.25 Roseanne; 20.00 Poročila; 20.15 Mike Hammer-Umor ne zadostuje, am. tv film; 22.15 T.J. Hooker; 23.15 Friday Foster-V mreži črnega pajka, am. kriminalka; 00.45 Poročila

PREMIERE

07.00 Romeo; 08.00 Lepota brez meja; 08.45 Zdravnik-navaden bolnik; 10.45 Sence prefeklosti; 10.55 Hsard'n Funny; 13.15 Kino '93; 15.10 Tom Sawyer in Huckleberry Finn- Vrnitev v Hannibal, am. kriminalka; 16.45 Tina Turner-Koncert v Phoenixu, Arizona; 17.45 Nevestin oče, am. komedija; 19.30 Dirk Bach Show; 20.15 Smrtonosni spomini, am. tv shrljivka; 21.45 Miss Arizona, ital. madz. film; 23.40 American Football NFL; 00.40 Boomer-Napad na Hollywood

SAT 1

09.05 Ponovitve serij; 13.10 Doktor Trapper John; 14.10 Sosed; 14.40 Vesoljska ladja Orion; 15.40 Vesoljska ladja Enterprise; 16.45 Tvegajti; 17.20 Pajal na vse; 18.00 Regionalna poročila; 18.30 Pet krat Pet; 19.00 Poročila; 19.30 Kolo sreče; 20.15 Zlata parada popevk; 21.10 Z-govorimo o zločinu, magazin; 22.00 Ugovarjani; 23.00 Pie-

glova TV reportaža; 23.40 Electric Blues, zadnji del britanske erotične serije; 00.50 Ponovitve

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Golf, letni pregled; 11.00 Atletika, SP iz Stuttgarta; 13.00 Eurogol, magazin; 14.00 Avtomobil, Nascar serija; 15.00 Eurofun, tedenski magazin; 15.30 Hokej; 17.00 Ameriški nogomet: San Diego Chargers-Miami Dolphins; 18.30 Eurogol, magazin; 19.30 Športna poročila; 20.00 Motosport, rally Pariz-Dakar, vrhunci 1. etape; 23.00 Boks, dvoboji profesionalcev; 00.00 Snooker; 01.00 Športna poročila

RTL

09.10 Serije, ponovitve; 12.00 Opoldanski magazin; 14.10 Čas hrepenenja; 17.00 Kdo je sef?; 17.30 Družinske vezi; 18.45 Poročila; 19.10 Eksplozivno; 19.45 Dobri časi, slabi časi; 20.15 Columbo: Počivaj v miru, gospa Columbo, am. tv kriminalka; 22.15 Quincy; 23.10 Umor je napisala; 00.10 Lov - Moriska igra, am. akcijski film

SKY MOVIES PLUS

15.00 Man About The House; 17.00 For Your Eyes Only; 19.10 Once Upon A Crime; 21.00 The Bear; 23.00 Defenseless

MOVIE CHANNEL

15.00 Yabba-Dabba Doo Celebration; 17.00 The Magic Snowman; 18.50 Fried Green Tomatoes; 21.00 The Addams Family; 23.00 For The Boys

FILMNET +

14.00 Queen: We Will Rock You; 16.00 K-TV; 18.00 Genghis Khan, am. pustol. film; 20.10 The Two Jakes; 22.25 The Cocaine Cartel

SUPER CHANNEL

05.30 Verska oddaja; Novice; Gospodarstvo; Super Shop; 18.00 Današnji Show; 19.00 Poročila; 19.30 Eco Record; 20.00 Prva oseba; 21.00 Showcase; 22.00 Poročila; 22.30 Gospodarstvo; 22.45 Market Wrap; 23.00 Show, vodi Jay Leno

CNN

05.00-22.00 World News; 06.30 MoneyLine; 10.30 World Report; 11.30 Business Report; 12.30 Business Day; 13.30 Business Asia; 14.00 Larry King Live; 16.30 Cnn & Co; 19.00 World Business Today; 20.00 International Hour; 22.00 World Business Today Update; 22.30 Showbiz Today

RADIO

Slovenija 1

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 21.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevnikov odmev; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.00 Do 13-ih; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Ekološki kotiček; 17.00 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Slov. zemlja v pesmi in besedi; 20.35 Minute za; 21.05 Premiere; 21.50 Intermezzo; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 23.05 Liter. nokturno.

Slovenija 2

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutrana kronika; 8.00 Gospodarski vestnik; 8.40 Koledar prireditve; 10.40 Pri-morski val; 11.00 Novosti založb; 12.00 Opoldne; 12.40 Štajerski val; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Tema popoldneva: Šolstvo; 17.50 Šport; 19.30 Štos - Še v torek objuamo spomine; 21.00 Zgodnja dela; 22.20 Stoletje improvizirane glasbe.

Slovenija 3

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasba; 10.05 Sodobna umetnost; 11.05 Človek in zdravje; 11.35 Izbrali smo; 13.05 Enajsta šola; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Big Band RTS; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Ljudsko izročilo; 16.40 Esee; 16.55 Najnarodi pojo; 18.00 Koncerti; 19.33 Arje in monolog; 20.00 Literarni večer; 20.45 S koncertov; 22.05 Pretok idej; 22.25 Glasba našega časa; 23.55 Lirični utrinek; 24.00 Nočni pr.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 Dnevnik; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.15 Vsak dan je dober dan; 9.00 Servisne informacije; 9.15 Utrinki, zanimivosti; 9.45 iz odvetnikov pisarne; 11.00 Hladno, toplo, vroče; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 Kaj je novega?; 15.30 Dogodki in odmevi - prenos RS; 16.00 Glasba po željah; 16.35 iz kulturnega sveta; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 iz kulturnega sveta, 2. del; 19.00 Dnevnik; 19.30-23.15 Večerni program Modrega vala RK.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 7.45 Ulica velikih vrtov; 8.05 Horoskop; 8.10 Prireditve; 8.40 Igrajte z nami; 8.50 Dobro jutro otroci; 9.05 Razgovor s

psihologom; 9.45 Po izbiri; 10.00 Pregled tiska; 11.00 Randevous 12.00 Souvenir d'Italy; 13.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Kramljanje; 16.00 Ob 4.; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Sledimo ritmu; 20.00 Nočni pr.

R. Glas Ljubljane

5.15, 7.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.30 Loto; 8.15 Napoved; 9.25 Kam danes; 11.00 Anketa; 12.00 BBC novice; 12.15 Novinarjev gost; 13.55 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Spoznajmo se; 17.00 Anketa; 18.15 Tema tedna; 20.00 Labirint znanja; 21.30 Tanori torek; 1.00 Sat. progr.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.40 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 9.20 Tema dneva; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 13.00 Pesem tedna; 17.00 Na vrtiljaku z Romano; 17.50 Koristne informacije; 18.50 Radio jutri.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniaturre; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Pod Pekrsko gorco; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 17.45 Šport; 20.00 Študij in glasba; 21.00 Kulturno umetniški program.

Radio Študent

11.00 Vzlig; 12.00 Kondicija dvojiškega sistema; 14.00 OF; 17.00 Joculator; 17.30 Technica elaboratum; 19.00 Tolpa bumov; 22.27 - Stripcore; 20.00 Underground International; 21.00 Hard'n Heavy; 24.00 Sat.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Dezelna kronika; 8.10 Skozi tanci-ko moka; 8.30 Soft music; 9.00 Iz studia z vami; 9.15 Odprta knjiga: Svinja (P. Voranc, pripoveduje Štefka Drolo); 10.30 Intermezzo; 11.45 Okrogla miza; 12.45 Božične pesmi; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Dezelna kronika; 14.10 Aktualnosti; 16.00 Mlad val; Gastronomikviz; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; Simfonični orkester RTV Slovenija; 18.00 Božanska komedija: Pekel (prevod in priredba A. Capuder, r. S. Verč, 13. del); 18.40 Slovenska lahka glasba; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Glasba po željah; 17.45 Paf boom; 18.30 C'est la vie; 20.30 Smeh in glasba.

Radio Koroška

18.10-19.00 Partnerski magacin.

CELJE / »LASTNINJENJE«

Stanovanja za gotovino

Djuro V. prodajal družbena stanovanja podjetja v stečaju

Ceprav je imelo celjsko podjetje Industrija in trgovina Celje (ITC) ze nekaj casa zaposlenega le enega delavca, direktorja, zdaj pa je v stečaju, je vendarle poslovalo. Tudi nezakonito. Direktor Djuro V. si je namreč kar po svoje razlagal pravico najemnikov itecejevih stanovanj do odkupa po znižani ceni. V nekaj več kot dveh letih je tako s tremi interesi sklenil pogodbe o odkupu, nato pa hotel denar kar sam pobrati. Ze res, da je imel ITC ze od oktobra 1991 blokiran ziro račun, toda direktorjevi posli so bili tako nenavadni, da ga bodo slejkoprej morali v roke vzeti sodniki. Direktor ITC je tako s prejšnjim direktorjem L. E. avgusta 1991 sklenil pogodbo o odkupu družbenega

stanovanja za znesek 898.000 tolarjev in ceprav L. E. kupnine ni nikoli poravnal, mu je Djuro V. hotel omogočiti, da bi se L. E. lahko vknjizil kot novi lastnik stanovanja. Letos julija je enako pogodbo sklenil se z gospo M. J. in ta mu je avgusta in septembra v več obrokih denar izplačala kar v gotovini in na roke. Djuro V. pa tega ni prikazal v poslovnih knjigah podjetja. Malce teze se je za odkup družbenega stanovanja za gotovino dogovoril z gospo S. S., ki mu je najprej v gotovini izplačala 57.000 tolarjev, preostalega dela kupnine 682.000 tolarjev pa ni hotela izročiti kar direktorju ITC in je denar nakazala na blokiran ziro račun preko SDK.

Brane Piano

LOGATEC / KULTURNA DEDIŠČINA

Notranjski vrnjena identiteta

Novi stenski koledar za leto 1994, ki ga je v prednovoletnih dneh v nakladi 4000 izvodov izdala logaška krajevna skupnost Naklo, je tokrat posvečen stavbarstvu Notranjske. Svojevrstno kulturno dediščino te, doslej nekoliko zapostavljene, slovenske pokrajine, ki se vse do današnjih dni ohranja v urbanih naseljih, grascinah, cerkvah, utrdah in preprostih notranjskih domacijah, so avtorji v sliki in besedi predstavili skozi časovni pregled značilne arhitekture notranjske krajine in njenih posebnosti. Avtorji so posegli tudi na obrobje teh vplivov, ki jih je moč najti v nekdanjih naseljih Vrhnike, Ajdovscine, Idrije - tja do Postojne in Ilirske Bistrice. Različni vplivi, ki so se skozi

stoletja prepletali ob pomembni prometnici na poti proti morju in v nasprotni smeri, so v teh krajih do današnjih dni zapustili svojevrstni pečat vectiscletne »furmanske« tradicije, številnih obrambnih utrd, cerkva in naselij ter zgradb v značilni arhitekturi, ki je skozi stoletja nastajala v teh krajih. Logaški koledar je plod večmesnih priprav in zbiranja gradiva, ki jo je opravila posebna strokovna skupina pod vodstvom prof. dr. Petra Fistr. V seriji tematskih koledarskih izdaj pa vsako leto posvečajo največ pozornosti spoznavanju značilnosti in lepote Notranjske v želji, da bi ji v slovenskem prostoru povrnilo identiteto nekdanje slovenske pokrajine.

Roman Bric

POSTOJNA / ŠOLSTVO

Konec zapletov pri plačilu prevozov

Občina je hotela prihraniti pri šolarjih

Odlocitev občinskega sekretariata za družbene dejavnosti, da z začetkom letošnjega šolskega leta občina ne bo več plačevala avtobusnih prevozov tistim šolarjem, ki se od doma v solo vozijo manj kot stiri kilometre, je med njihovi stari in učitelji povzročila precej razburjenja pa tudi zaskrbljenosti. Prav zaradi tega so ukrep, s katerim so v občinskem proračunu hoteli prihraniti nekaj tolarjev, že z novembrom odpravili.

Po zakonu o osnovnih solah je občina iz sredstev občinskega proračuna dolžna plačevati stroške prevoza le tistim vozačem, ki se v osnovno solo vozijo iz krajev, oddaljenih več kot stiri kilometre. Tistim, ki so oddaljeni manj, prevoza torej ni dolžna plačevati,

kljub temu pa je v večletni dosednji praksi v tej občini veljalo, da so iz proračuna prispevali polovico denarja tudi za »polvozače«. Drugo polovico cene pa so bolj ali manj redno plačevali njihovi stari.

Nepricakovani ukrep občine je povzročil, da so nekateri avtobusni prevozniki solarje prevzali kar zastoj, saj sole denarja od staršev niso zbrale. Drugi prevozniki pa otrok brezplačno niso hoteli voziti, zato so učenci (če jih v solo niso peljali stari) največkrat krenili na pot kar peš. Ker gre v več primerih za glavne ceste brez pločnikov (Rakitnik - Prestranek, Drskovce, Parje - Pivka), ki so za mlade pešce se kako nevarne, so na občini kmalu domleli, da je problem resen in zelo

nevaren in da je boljše čim prej zaceti znova plačevati.

Sicer pa prevozi solarjev predstavljajo razmeroma velik strošek za nekatere občinske proračune. V postojnski občini bodo letošnje zanje morali odsteti blizu 25 milijonov tolarjev, kar pomeni 7, 5 odstotka vseh sredstev za družbene dejavnosti. Od 2322 osnovnošolcev v občini se jih v solo vozi 520 oziroma 22, 5 odstotkov. Kljub temu pa občina sodi med tiste v Sloveniji, ki za prevozi kilometer plačujejo najmanj, in sicer 62 tolarjev. Takšna cena pa je tudi posledica dolgotrajnih pogajanj med prevozniki (Avtopromet Gorica, Slavniki Koper in zasebni prevozniki) in občinskim sekretariatom. (M. G.)

GORNJA RADGONA / ELRAD

Bodo po stečaju podjetja delavci ostali na cesti?

Nezaupanje se je naselilo v vse pore ljudi. Zadnje serije afer, divjih privatizacij in vseh mogocih malverzacij so prav gotovo vplivale na dejstvo, da so poslanci na seji občinske skupščine odločno zavrnili ponujeno pomoč za ohranitev uspešnih enot delniške družbe Elrad, ki je pred stečajem. Po določenem odporu poslancev občinske skupščine je predsednik vlade Miha Vodenik po predhodnem posvetovanju z drugimi člani Izvršnega sveta z dnevnega reda umaknil predlog, da bi z občinskim prispevkom 1, 5 milijona

tolarjev iz Elrada, ki je v stečaju, ustanovili novo podjetje, v katerem bi zaposlili 230 delavcev. Kot se je pokazalo, so se poslanci najbolj bali, da se ne bi ujeli v kako zanko morebitnega nezakonitega lastninjenja, zato bo v Elradu 230 delavcev (pred dnevi, ko so delali zadnjikrat, jih je bilo skupaj blizu 600) ostalo brez dela.

Ob informaciji o lastninjenju Radgonskega sejma in ob vseh mogocih interpretacijah o lastnikih je znano le, da se s primerom ukvarjajo tudi inspeksijske službe SDK, UNZ in druge.

Boris Hegedüs

NEGOVA / NOVA ŠOLA

Malica na šolskem hodniku

Za gradnjo nove šolske stavbe bi potrebovali 120 milijonov tolarjev

Krajevna skupnost Negovala sodi med najbolj nerazvite KS v občini Gornja Radgona. Največji problem je dotrajanost zgradbe osnovne sole. Tam se v dveh izmenah od sedme do 17 ure gnete 180 otrok iz Negove in okoliskih vasic. Del pouka poteka v poslopju iz leta 1783, del pa v stavbi iz leta 1905. Zato se je vlada občine Gornja Radgona odločila za zidavo nove sole. Predstavila je že svoje načrte za prostorsko razširitev negovske sole, zdaj pa pričakujejo, da jih bo občinski parlament potrdil.

Ce se to zgodi, v kar nihce ne sumi, bodo dela ste-

kla že maja prihodnjega leta. Po besedah Miha Vodenika, predsednika radgonske vlade za ta objekt, bi do začetka šolskega leta 1995/96 potrebovali približno 120 milijonov tolarjev. Ze v proračunu za prihodnje leto je v Gornji Radgoni predvidenih trideset milijonov tolarjev, v naslednjem letu pa naj bi občina zagotovila dodatnih 29 milijonov. 7, 5 milijona naj bi prispevali stari učencev ter drugi krajski tega šolskega okoliša, ostalo pa naj bi prispevala država.

»Za delo in za ostale skupne dejavnosti so pogoji obupni. Zato zdaj pričaku-

jemo izgradnjo nove stavbe, v kateri bi bilo 1200 kvadratnih metrov novih površin. To bi uporabili za učence na predmetni stopnji, razredni pouk pa bi ostal v stari stavbi iz leta 1905. Ostati pa bo morala tudi zgradba stara 210 let, ker je spomeniško zascitena. Poleg učilnic naj bi v novi stavbi dobili tudi kuhinjo z jedilnico, kajti sedaj otroci malicajo stoje na hodniku. Poleg pa bi se bila knjižnica, ki bi bila namenjena tudi krajanom,« nam je povedala ravnateljica negovske sole Dragica Starovastnik.

Oste Bakal

JESENICE / GOSTINSTVO

Zaradi težav nov odlok o delovnem času v lokalih

Na pobudo jeseniškega izvršnega sveta so na Sekretariatu za gospodarstvo in negospodarstvo občine Jesenice pripravili osnutek novega odloka o poslovnem času na področju gostinstva in turizma v občini. Nov odlok bistveno ne spremeni delovnega časa posameznih gostinskih lokalov, razen tega, da se pri tem pojavljajo nekatere nove oblike, kot so specializirane okrepčevalnice in penzionci, nekatere pa so izpuščene kot na primer bifeji. V novem odloku so predlagane tudi nekatere dopolnitve, kot je delovni čas gostinskih vrto-
v, ki naj bi bil enak kot

delovni čas gostinskega obrata, h kateremu vrt sodi, nočnih barov v sklopu hotelov, gostinskih obratov v stanovanjskih objektih in ostalo, cesar prejšnji odlok ni vseboval. Člani izvršnega sveta so omenjeni osnutek odloka sprejeli, vsi pa so se strinjali, da je bil nov osnutek o delovnem času različnih lokalov v občini nujen, saj se je v zadnjem času zlasti v središču Jesenic pojavljalo vse več težav, ki so se nanasale prav na tiste lokale, ki imajo neprimeren delovni čas. Osnutek odloka mora potrditi tudi občinska skupščina.

Mateja Faletić

Skrivnostna novoletna stojnica

MARIBOR - Stojnice na mariborskem novoletnem sejmu so opremljene s tablicami, na katerih je ime oziroma podjetje prodajalca. Ena izmed stojnic pa ima to ime napisano dokaj skrivnostno. Le majhni crki V in Z ter velik napis Slivnica. Za stojnico, ki ponuja okrasne aranžmaje in poslikane svilene rute, pa so običajno trije mladi fantje in njihov vzgojitelj ali vzgojiteljica.

Ko jih vprašam, od kod prihajajo, pojasnijo, da iz Vzgojnega zavoda Slivnica. In ceprav deluje njihova tablica skrivnostno ali skorajda sramežljivo, nimajo nič proti, če njihovo dejavnost predstavimo v Republiki. V Vzgojnem zavodu Slivnica pri Mariboru je namreč okoli 30 mladoletnikov, starih od 15 do 19 let. Vecina jih je v zavodu zavoljo vzgojnega ukrepa sodišča (za dobo od šest mesecev do treh let), slaba cetrtina pa zavoljo socilanih razmer.

Fantje so že pred dvema letoma ugotovili, da lahko

Novoletna stojnica gojencev Vzgojnega zavoda Slivnica (Foto: Janko Štruc)

koristno izrabijo prosti čas, poleg tega pa se kaj zaslužijo za poletni oddih na morju. V hortikulturnem krožku so pod vodstvom vzgojiteljice Zdenke Rojc pričeli izdelovati okrasne božične in novoletne aranžmaje. V okolici zavoda je namreč na voljo veliko rastlinja, ki ga lahko naberejo, posušijo, v decembru pa ga posrebrijo in pozlatijo. Njihovi aranžmaji so iz naravnih materi-

alov - z izjemo dodanih sveč in papirnatih pentelj. Sprva so aranžmaje imeli le za darila in kakšno priložnostno prodajo znotraj zavoda, letos pa jim je kramarski sejem brezplačno odstopil stojnico nasproti Skol-bara. Ponudbo aranžmajev so dopolnili še s svilenimi ruticami. Kupijo bele rutice, nato pa jih ročno poslikajo.

Pravijo, da jim prav za

lepe pisane rutice marsikdo izreče kak vzpodbuden kompliment. Sicer pa marsikateri mimoidoči vpraša, od kod prihajajo, in vsakomur lepo povedo, od kod so. Ljudje jim običajno rečejo, naj vztrajajo na takšni poti. Pohvalijo se tudi radi, da so si znanje za pripravo okrasnih aranžmajev pridobili tudi med obiskom razstave v Volčjem Potoku.

Janko Štruc

NOVO MESTO

Tokrat sneg ni presenetil cestarjev

Po podatkih meteorološke postaje v Novem mestu ga je do včeraj jutraj zapadlo 39 cm. Ob temperaturi malo pod ničlo se vedno sneži, vendar se moker sneg poseda. Večjih težav tokrat sneg ni povzročil, razen skode, ki jo lahko pričakujejo sadjarji zaradi lomljenja vej.

Zimskih služb in ostalih udeležencev v prometu tokratni sneg ni presenetil, saj so cestarji ponocni vse lepo očistili, tako da so zdaj normalno prevozne. Trenutno zaradi tega ne prihaja do zastojev, avtobusi vozijo brez zamud, po podatkih UNZ Novo mesto tudi ni prišlo do večjih nesreč. Najbolj se snega veselijo otroci, ki so začeli s počitnicami in v smučarskem centru na Gacah, kjer je zapadlo 60 centimetrov snega, tako da so spet pognali naprave. (J. Z.)

NOVICE S CELJSKEGA

Načrt izkopa dosežen

VELENJE - Do božičnih praznikov, ko so izpolnili letošnji načrt izkopa premoga, so v Rudniku lignita Velenje nakopali tri milijone 950 tisoč ton lignita. Večji del je sel v so stanjsko termoelektrarno, manjši pa v prosto prodajo. Tudi prihodnje leto naj bi v Saleski dolini nakopali okoli stiri milijone ton lignita. (B. P.)

Božiča ni več

MOZIRJE - Na četrtkovem zasedanju so poslanci mozirske skupščine izrekli nezaupnico predsedniku občinskega izvršnega sveta, Alfredu Božiču, in s tem vsej mozirski vladi. Tako je občina, ki jo že dalj časa vodi kar vršilec dolžnosti župana, zdaj ostala tudi brez vlade. Za nezaupnico Božiču so se poslanci odločili kljub temu, da mu se niso dokazali nedovoljenih poslov, v katere naj bi bil vpleten. Prevladalo je prepričanje, da mandatar, ki že dve leti niza sume drugega za drugim na svoj rovaš, ne more več uživati njihovega političnega zaupanja. (B. P.)

Glin na poti rešitve

CELJE, NAZARJE - Gorenju Glin - lesni industriji iz Nazarij - je na celjskem sodišču uspela prisilna poravnava dolgov z upniki. Temu sta sicer nasprotovala velenjsko Gorenje in tamkajšnja Ljubljanska banka, toda za poravnavo je bila večina izmed 138 upnikov, ki jim Glin dolguje 25 milijonov mark. Tako se je Glin za zdaj izognil stečaju, saj mu bodo upniki polovico dolgov odpisali, drugo polovico pa bo skupaj z obrestni moral povrniti v letu dni. Direktor holdinga Glin Joze Korber je z dogovorom zadovoljen, saj po njegovem Glin in njegova hčerinska podjetja lahko izplavajo iz težav. Imajo namreč zanimive proizvodne programe, v letu dni so število zaposlenih zmanjšali s 1100 na 800, zadnje tri mesece pa so poslovali brez tekočih izgub. Pri nujni dokapitalizaciji holdinga in šestih družb pa si želijo več pomoči Sklada za razvoj, ki je njihov lastnik. (B. P.)

!! *Kultura na barvnih straneh, štiri strani
gospodarstva, več strani tržaške in goriške
kronike, rubrike, znanje, razvedrilo...
Veste kaj berem? Primorski, moj dnevnik! !!*

Tudi letos bo prednaročnina na Primorski dnevnik ostala nespremenjena - **300.000 lir**, kljub podražitvi časopisov. S prednaročnino boste torej prihranili **150.000 lir** in imeli možnost, da objavljate še naprej vaše čestitke in male oglase brezplačno. Naročnike čaka letos še dodatno presenečenje: lepa slovenska knjiga. Za vse novoporočence v letu '94 bo naročnina brezplačna.

Cena naročnine **300.000** bo veljala, le če se naročite do **31. januarja 1994**. Naročnino lahko vplačate na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici, pri vseh raznašalcih ter v vseh slovenskih bančnih zavodih.

Primorski dnevnik
Moj dnevnik.

NOGOMET / DOSLEJ V AMATERSKIH PRVENSTVIH

Naše enajsterice doslej s spremenljivo srečo

Kaj menijo nekateri naši nogometni funkcionarji

Nogometna amaterska prvenstva se počasi blizajo koncu prvega dela. V promocijski, prvi in drugi ligi manjkata se dve koli, medtem ko je prvi del prvenstva v tretji ligi že končan, vendar mora Breg se odigrati zaostalo srečanje s Servolo 9. januarja. Sedaj so na vrsti počitnice, ki bodo trajale do 9. januarja. Toda že 6. januarja bo na sporedu tekma osmine finala deželne pokala med Vesno in Bregom. Situacija naših enajsteric, gledano v celoti, ni najboljša: Juventina, Primorje, Gaja in Dolina so v spodnjem delu lestvice, na drugi strani pa se Zarja, Vesna in Sovodnje potegujejo za vrh. Ostale ekipe: Kras, Primorec, Breg in Mladost pa niso v celoti izpolnile napovedi izpred prvenstva.

Za kratek komentar o trenutni situaciji smo povprašali nekatere predstavnike slovenskih ekip, enega za vsako ligo. Postavili smo jim naslednja vprašanja:

1. Kako ocenjujete dosedanje rezultate svoje ekipe? 2. Kaj menite o ostalih slovenskih enajstericah? 3. Kaksne so vaše želje in napovedi za prihodnje leto?

Dario Kante (predsednik Primorja): 1. Naše prvenstvo ni preveč pozitivno in zaradi stalnih poškodb nismo nikoli nastopili v popolni postavi, kar je brez dvoma vplivalo na rezultate. 2. Mislim da je Juventina solidna ekipa, ki ne bi smela imeti težave, da ostane v ligi, kljub kazni. Glede Zarje in Vesne

Derbijev tudi letos ne manjka, (na sliki KROMA dvoboj Zarja - Vesna)

smatram, da bosta ekipi protagonista prvenstva. Vendar morata za napredovanje pokazati kaj več, morda morata biti celo dva razreda pred drugimi. Glede druge amaterske lige pa je Primorec solidna enajsterica, Kras pa igra preveč nihajoče. 3. Upam da se bomo rešili, kar bo brez dvoma lažje, če nas ne bodo stalno pestile poškodbe. Na srečo so pri mladinskem nogometu uspehi boljši. Izkazalo se je, da je politika združevanja edina možna pot in po tej poti moramo nadaljevati.

Franč Cattonar (predsednik Vesne): 1. Do sedaj je bilo prvenstvo uspešno, saj smo se vedno obdržali pri vrhu. 2. Zarja je solidna ekipa, ki morda se ni pokazala vsega potenciala. Glede drugih slovenskih ekip pa moram reči, da jim sledim le po časopisu in zato ne bi mogel oceniti

njihovih rezultatov. 3. Upam, da bo v naslednjem letu končno nared igrisce v Križu, tako da nam bo uspelo sestaviti tudi mladinsko ekipo, kar je nujno potrebno za obstoj društva.

Gianni Marson (predsednik Sovodnje): 1. Zelo sem zadovoljen z našimi dosedanjimi rezultati, prvenstvo je bilo doslej zares uspešno. 2. Mislim, da Gaja ni tako slaba ekipa, kot kažejo rezultati, npr. proti nam so igrali zelo dobro in mi smo se morali posteno namučiti, da smo zmagali. Mladost je pričela prvenstvo dobro, nato pa se ji je nekaj zataknilo. Juventina bo imela nekaj težav zaradi penalizacije. 3. Za naslednje leto zelim, da bi nadaljevali po tej poti, kar bo več, bo dobrodošlo.

Silvester Koren (načelnik nogometne sekcije Brega): 1. Prven-

stvo je za nas negativno, saj smo mislili, da bomo z lahkoto odpravili vse nasprotnike, a smo se motili. 2. O Dolini, ki igra v naši skupini, imam le pohvalne besede. Za ostale slovenske ekipe pa mislim, da zmore Mladost več, medtem ko me je Zarja navdušila in mislim, da delajo pri društvu vsi zelo dobro. Primorec in Kras bi brez dvoma zmogli kaj več, medtem ko je razvidno iz rezultatov, da pri Primorju nekaj ne gre. 3. Trenutno preživljamo pri sekciji kritične trenutke, a vsi si prizadevamo, da bi prebrodili te težave. Glede mladinskega sektorja pa imam le pohvalne besede. Združevanje, samo na mladinskem področju, je gotovo pozitivna pobuda, zato zelim, da bi nadaljevali po tej poti.

Edvin Bevk

IZBOR / V LJUBLJANI

Športnika Slovenije sta Igor Majcen in Brigita Bukovec

LJUBLJANA - Plavalec Igor Majcen in atletinja Brigita Bukavec med posamezniki, kanuisti na divjih vodah 3 X C1 v individualnih ekipnih sportih in rokometna reprezentanca Slovenije v ekipnih sportih so slovenski športniki leta 1993, ki so jih slovesno proglasili v ljubljanskem Cankarjevem domu. Posebno priznanje za življenjsko delo pa je kanuistu Andreju Jelencu ob koncu njegove kariere izročil predsednik Društva športnih novinarjev Slovenije Oto Giacomelli.

Sportnike leta je izbral izvršni odbor DSNS. Lanskoletna dobitnika priznanja za športnika med individualnimi ekipnimi sporti, veslaca Iztok Cop in Denis Zveglj. Najboljšo ekipo v kolektivnih sportih je razglasil kapetan lanskoletnih dobitnikov, kosarkarske reprezentance Slovenije, Peter Vilfan, in sicer rokometno reprezentanco Slovenije, ki je na saredozemskih igrah v Franciji osvojila bronasto odličje, v boju za laskavi naslov pa so bili se kosarkarji Smelta Olimpije in reprezentanca.

Igor Majcen

Brigita Bukovec

Nominirani so bili se kegljaci mariborskega Konstruktora in ponovno tudi letos Iztok Cop in Denis Zveglj. Najboljšo ekipo v kolektivnih sportih je razglasil kapetan lanskoletnih dobitnikov, kosarkarske reprezentance Slovenije, Peter Vilfan, in sicer rokometno reprezentanco Slovenije, ki je na saredozemskih igrah v Franciji osvojila bronasto odličje, v boju za laskavi naslov pa so bili se kosarkarji Smelta Olimpije in reprezentanca.

Strelca Rajmunda Debeveca je kot športnika leta nasledil Igor Majcen, ki si je na EP v Sheffieldu v disciplini 1500 metrov priplaval bronasto kolajno. Ljubljanski plavalec je bil na SI drugi, na prvem SP v kratkih bazenih v Palma de Mallorci pa je zasedel peto mesto. Najhujša Majcnova tekmeča sta bila kanuist Andrej Jelenc in Raymond Debevec. Kegljacica Marika Kardinar je za najboljšo sportnico leta 1993 razglasila atletinjo Brigito Bukavec, ki je v teku na 100 metrov z ovirami na sredozemskih igrah osvojila zlato, na SP v Stuttgartu pa se je uvrstila v polfinale. Posebno priznanje ob koncu sportne kariere je prejel Andrej Jelenc, ki je na SP v minulih desetih letih osvojil devet kolajn, med njimi sta bili tudi dve zlati. Jelenc se je v imenu dobitnikov zahvalil za priznanja. V izboru so steli rezultate od decembra 1992 do decembra 1993, največji uspehi alpskih smučarjev pa so uspešna najava dosežkov sportnikov za leto 1994.

Priznanje tudi za S. Kokorovca

Nas najboljši športnik, Poletov kotalkar Samo Kokorovec je dobil se eno priznanje. V ponedeljek je namreč v Ljubljani prejel plaketo Sportne zveze Slovenije, ki jih ta podeli najuspešnejšim športnikom in trenerjem minule tekmovalne sezone. Priznanje je prejel tudi trener Poletovega kotalkarja Peter Brlec. Poseben sprejem za najboljšo slovenske sportnike in njihove trenerje je priredil tudi predsednik republike Slovenije Milan Kučan.

KOŠARKA / NA TURNIRJU »E. CERNICH«

S tržaško reprezentanco tudi Oberdan in Uršič

Laskavo priznanje za oba Borova igralca

Pokrajinska kosarkarska reprezentanca Trsta je premočno zmagala na tradicionalnem kadetskem turnirju za memorial E. Cernich. S tržaško selekcijo sta nastopila tudi Borova kosarkarja Tom Oberdan in Marko Uršič.

Trzaska vrsta je v polfinalu premagala reprezentanco Pordenona s 101:86 (39:37), v finalu za 1. mesto pa se gorisko postavilo s 121:90 (56:58). Na prvi tekmi je Oberdan dosegel 6, Uršič pa 2 točki. Oba pa sta igrala po približno 15 minut. Na drugem srečanju sta oba naša kosarkarja stopila na igrisce v drugem polcasu in igrala po 10 minut. Oberdan je dosegel 5, Uršič pa 2 točki. Njuno dodamo, da je tretje mesto na tem turnirju

Tom Oberdan

Marko Uršič

osvojil Pordenon, ki je v malem finalu odpravil videmsko selekcijo z 99:71. Za najboljšega kosarkarja turnirja so izbrali Pordenončana Piccina, najboljši strelca pa je bil Gorican Nanut (60 točk).

Za oba naša predstav-

nika je bil nastop na tem turnirju lepa izkušnja in seveda tudi lepo priznanje.

Njun izbor v pokrajinski selekciji je obenem tudi laskavo priznanje za Borovo društvo in za vso našo košarko.

KOŠARKA / TURNIR V MADRIDU

Spodbudna igra Stefanela

Dejan Bodiroma najboljši igralec
Dobro se je obnesel tudi Jan Budin

Košarkarji tržaškega Stefanela se vračajo iz Madrida s pomembnim drugim mestom, ki so ga osvojili na velikem mednarodnem turnirju, na katerem so nastopili se domaći ekipi Real in Estudiantes ter brazilsko izbrano mostvo.

Po zmagi prvi dan proti Estudiantesu (88:86) je trzasko mostvo v 2. kolu izgubilo proti ekipi Brazilian All Stars s 76:87. V 3. kolu pa so Tanjevičevi fantje premagali kar eno najboljših ekip v Evropi sploh, madridski Real, s katerim igra tudi slavni Sabonis, s 96:86. Za najboljšega igralca turnirja so izbrali »stefanelovca« Dejana Bodiroma. Turnir je presenetljivo osvojila brazilska selekcija, ki je povrh nastopila se brez svojega najboljšega predstavnika Oscarja Schmidta.

S trzasko ekipo je igral

tudi Jan Budin, ki se je lepo odrezal. Na prvi tekmi proti Estudiantesu je dosegel 6 točk, proti brazilski izbrani vrsti je dal tri točke (met za tri), proti Realu se sicer ni vpisal med strelce, startal pa je kar v prvi peterki.

Po prvenstvenem porazu v Milanu z Recoarom je marsikdo zavihal nos, čes da ni priporočljivo igrati na turnirju v Madridu, saj so igralci že dovolj utrujeni. Po zelo dobrem nastopu na tej prireditvi pa je mostvo dobilo novega elana za izredno pomembno prvenstveno srečanje proti Bucklerju, ki bo v četrtek, 1. januarja ob 15. uri. Za to tekmo vlada seveda v Trstu veliko zanimanje. Predprodaja vstopnic bo v Trstu, v komercialnem centru »Il Giulia« v sredo, 29. in v četrtek, 30. t.m. od 10.00 do 19.00 in v petek, 31. t.m. od 10.00 do 16.00.

Deželni stage v Zgoniku

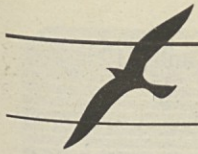
Jutri se bo zaključil tridnevni deželni stage v namiznem tenisu. Sklicalka je deželni selektor Matjaz Serčer, ki je izbral na osnovi aktualnih lestvic najperspektivnejše predstavnike dežele, zal pa se iz videmskega in goriskega konca vabilu ni odzval noben povabljenec. Na skupnih treningih tako sodeluje le petnajst igralcev in igralke iz trzaskih pokrajine med katerimi zasledimo veliko število iz Krasa, ki so doslej segali po medaljah na deželnih preizkušnjah (Andrea Radini, Peter Santini, Ivana Stubelj, Bojan Simoneta, Daša Bresciani, Jasmin Kralj, Nina Milic, Gorazd Milic). Dalje predstavniki Bora Cunja: Elisa Columi, Jurij Verc in Mitja Bratos, nekaj mest pa so zasedli se drugi klubi: San Giovanni iz Pordenona, iz trzaskih Chiadina, Fincantierja in iz Gatto nero. Naporni treningi so v zgoniski telovadnici od 9. do 17. ure, s premorem za kosilo. (J.J.)

Obvestila

SPDT smučarski odsek prireja v januarju smučarske tecaže v Ravasclettu-Zoncolanu. Prijave in informacije pri P. Fachinu, tel. 634648, ali v uradu ZSSDI, tel. 635627.

SZ JADRAN
obvesca, da bodo med prazniki kosarkarski treningi za letnike 1979/80/81 v telovadnici doma Ervatti pri Briscikih od 16.30 do 18.00, v četrtek, 30. t.m., v ponedeljek, 3.1.94 in v torek, 4.1. V sredo, 5.1. pa bo trening v Repnu od 15.30 do 17.00. Od petka, 7.1. bodo treningi po normalnem urniku.

SZ JADRAN
obvesca udeležence turnirja v Riminiju, da je zbor igralcev v ponedeljek, 3.1.94 ob 7.55 na železniški postaji v Trstu. Vlak odpelje ob 8.15, prihod v Rimini je predviden ob 14.08. Povratek v Trst bo v četrtek, 6.1.94 ob 12.25 (na železniški postaji).

PARIZ / DAKAR-PARIZ

Cilj je letos Eurodisney

Prevozili bodo 13 tisoč km

PARIZ - Danes bo start ene izmed najbolj slikovitih motorističnih dirk na svetu, rallyja Pariz - Dakar - Pariz. Udeleženci te manifestacije bodo v 20 dneh prevozili skupno 13.379 km. Pot jih bo peljala po Franciji, Spaniji, Maroku, Mavritaniji in Senegalu. Piloti bodo sklenili svoj trud 16. januarja, cilj pa bo v Eurodisneyu.

Letos se bo rallyja skupno udeležilo le 265 vozil: 98 avtomobilov, 97 motociklov in 70 kamionov. Stevilo nastopajočih se je od leta 1988 prepolovilo.

Favoriti med avtomobilisti so letos Francoza Bruno Saby in Jean Pierre Fontenay ter Nemec Erwin Weber in Japonec Kekihiro Shinozuka. Ker tokrat ne bo na startu pilotov Yamahe France, so med motociklisti favoriti predstavniki Cagive, in sicer Italijana Edy Orioli in Alessandro De Petri, Spanca Carlos Mas in Jordi Arcarons ter Francoz Jean Christophe Wagner.

ETAPE: 28.12.: Pariz - Bordeaux km, 835 km; 29.12.: Bordeaux - Granada, 1.130 km; 30.12.: Granada - Rabat, 615 km; 31.12.: Rabat - Agadir, 655 km; 1.1.94: Agadir - Tan Tan, 588 km; 2.1.: Tan Tan - Dahkla, 953 km; 3.1.: Dahkla - Nouadhibou, 570 km; 4.1.: Nouadhibou - Nouakchott, 485 km; 5.1.: Nouakchott - Dakar, 476 km; 6.1.: prost dan v Dakarju; 7.-8.1.: Dakar - Boutilimit - Atar, 1.160 km; 9.1.: Atar - Nouadhibou, 680 km; 10.-11.1.: Nouadhibou - Bir - Anzarane - Tan Tan, 1.245 km; 12.1.: Tan Tan - Ouazazate, 804 km; 13.1.: Ouazazate - Melilla, 915 km; 14.1.: Motril - Chateau Lastours, 1.230 km; 15.1.: Chateau Lastours - Eurodisney, 958 km; 16.1.: Eurodisney - Champs Elysees - Eurodisney, 80 km.

Dražen Petrović najboljši košarkar leta

MILAN - Hrvat Dražen Petrović in Rusinja Natalija Zasluskaja sta dobitnika letosnjega »Euroscarja«, priznanja italijanskega sportnega dnevnika »La Gazzetta dello Sport« za najboljšega košarkarja, oz. košarkarico v Evropi. Pri anketi je letos sodelovalo 125 košarkarskih strokovnjakov iz 28 držav.

Za Drazena Petrovića, ki je letos preminul v tragicni nesreči v Nemčiji, je bila to že četrta zmaga na 15 izvedbah. Na drugo mesto se je uvrstil Toni Kukoč, na tretje pa Arvidas Sabonis in Detlef Schrempf.

NOGOMET / ANKETE

Baggio napovedal da bo ostal zvest Juventus do l. 1997

V idealni svetovni enajsterici štirje Brazilci in trije Italijani

TORINO - »Moja prihodnost je pri Juventus. Z vodstvom kluba se dogovarjamo za podaljšanje pogodbe, verjetno do leta 1997.« razmišlja drugi dan po osvojitvi »zlate zoge« najboljši letošnji evropski nogometaš Roberto Baggio, ki je nasledil lanskega zmagovalca Nizozemca Marca Van Bastna. Baggio je šele tretji italijanski dobitnik prestižne trofeje v zadnjih 38 letih. Pred njim je to uspelo le se Gianniju Riveri (1969) in Paolu Rossiju (1982), toda ob tem ne gre zanemariti dejstva, da je v zadnjih dvanajstih letih naslov desetkrat pripadel nogometašu, ki igra v najvišji italijanski ligi, od letosnjih sedmih

najbolje uvrščenih pa jih igra v Italiji pet.

Končni vrstni red ankete, ki jo je med snikarji stare celine izvedel francoski tednik »France Football«, je naslednji: 1. Roberto Baggio (Ita, Juventus) 142 točk; 2. Dennis Bergkamp (Niz, Inter) 83; 3. Eric Cantona (Fra, Manchester United) 34; 4. Alen Boksić (Hrv, Lazio), 5. Michale Laudrup (Dan, Barcelona) 27; 6. Franco Baresi (Ita, Milan) 24; 7. Paolo Maldini (Ita, Milan) 19; 8. Emil Kostadinov (Bol, Porto) 11, 9. Stephane Chapuisat (Svi, Borussia Dortmund) in Ryan Giggs (Wal, Manchester United).

Znani francoski sportni dnevnik »L'Equipe« pa je včeraj objavil tudi idealno svetovno enajsterico za leto 1993. V njej so trije italijanski nogometaši, največ pa je Brazilcev, ki sicer branijo barve evropskih klubov. Postava je naslednja: Peter Schmeichel (Dan, Manchester United), Jorginho (Bra, Bayern München), Rivaldo (Bra, Paris Saint-Germaine), Franco Baresi (Ita, Milan), Paolo Maldini (Ita, Milan), Michale Laudrup (Dan, Barcelona), Mauro Silva (Bra, La Coruna), Josef Guardiola (Spa, Barcelona), Roberto Baggio (Ita, Juventus), Alen Boksić (Hrv, Lazio), Romario (Bra, Barcelona). Največ točk je prejel Italijan Paolo Maldini (90), sledita pa mu Romario (85) in Baggio (83).

NOVICE

Mike Gartner kot 6. v klubu 600

NEW YORK - Napadalec New York Rangersov Mike Gartner je v nedeljo na srečanju proti ekipi New Jersey Devils prispeval dva zadetka k zmagi Newyorčanov z 8:3 prispeval in tako kot sedmi igralec v zgodovini NHL presegele mejo 600 zadetkov. Pred njim so se v »klub 600« vpisali še: Gordie Howe (801), Marcel Dionne (731), Phil Esposito (717), Bobby Hull (610) in se vedno aktivni Wayne Gretzky, ki ima v letošnji sezoni vse možnosti, da po številu zadetkov premaga tudi legendarnega Howa. Wayne je doslej dosegel že 780 zadetkov, torej le 21 manj kot Gordie Howe.

Sicer pa so Los Angeles Kings v gosteh premagali predmestne rivala Anaheim Mighty Ducks s 3:2, v floridskem derbiju pa je Tampa Bay v gosteh premagal floridske »Panterje« s 3:1. Poleg Gartnerja je v nedeljo najbolj blestel igralec St. Louisa Brendan Shanahan, ki je sam premagal Chicago Blackhawks, saj je dosegel vse tri zadetke, izid pa je bil 3:2 za St. Louis Blues. Ostali izidi: Hartford Whalers - Ottawa Senators 3:2, New York Islanders - Buffalo Sabres 4:3, Washington Capitals - Pittsburgh Penguins 7:3.

Sijajen dosežek mladih

PARIZ - V zabaviščnem parku Disneyland se je končalo evropsko prvenstvo v pospešenem šahu za posameznike v starostnih kategorijah do 12 in do 14 let za dečke in deklice. Odigranih je bilo devet kol po švicarskem sistemu. Slovenski predstavniki so dosegli imeniten uspeh, saj se je v konkurenci 34 držav Helena Rižnar v kategoriji deklic do 14 let uspela uvrstiti na peto mesto, z malce več sreče pa bi gotovo stala na zmagovalnih stopnicah. Pri deklicah do 12 let je bila Darja Kaps odlična deveta, Uros Kavčič v kategoriji dečkov do 12 let je končal na 11. mestu, Niko Praznik pa je v kategoriji dečkov do 14 let zasedel dvajseto mesto.

Jeseničani so se ponovno okrepili

LJUBLJANA - Enaintridesetletni napadalec kazahstanskega državnega prvaka Torpeda iz Ust Kamenogorska in center prvega napada kazahstanske državne reprezentance Igor Beljajevski bo kot peti tujec okrepil vrste državnih prvakov, hokejistov Acronov Jesenic. Zaigral naj bi že 2. januarja na derbiju proti Celjanom v Mestnem parku, po vsej verjetnosti pa bo v prvem ruskem napadu zamenjal Konstantina Rackova. Beljajevski je v sezoni 1992/93 za svoje mostvo, ki je na 5. mestu med 24 ekipami v visji ligi SND, odigral 42 tekem in ob 11 zadetkih prispeval se 15 podaj, kar ga je po učinku uvrščalo na tretje mesto v ekipi in na 14. mesto med centri v ligi Skupnosti neodvisnih držav. (P. B.)

Zmagal Šved Hellman Grlic državni prvak

KRANJSKA GORA - Več kot uro in pol po predvidenem začetku druge vožnje veleslaloma za državno prvenstvo (do zamude je prišlo zaradi izpada električne energije) se je tekmovanje nadaljevalo. Zmagal je Šved Tobias Hellman (1:59.03) pred Grlicem (1:59.39) in Koblarjem (1:59.44). Četrto mesto oziroma tretje v državnem prvenstvu je osvojil Pavlovčič (1:59.65). Četrtri v DP je bil Ravter (1:59.94), vodilni po prvi vožnji Jure Kosir pa je na koncu s časom 1:59.96 osvojil peto mesto.

NBA / NA ZAHODU VODI NEW YORK, NA VZHODU PA HOUSTON

LA Lakers in Boston v globoki krizi

Tokrat najuspešnejša David Robinson (Spurs) 46 točk in Kenny Smith (Warriors) 41

Nekateri so že hudomušno komentirali, da je mostvo Houston Rockets v krizi, ker je zgubil kar dvakrat zapored prav v trenutku, ko se mu je ponujala priložnost, da ize-naci rekord zacetnih zmag. Toda Rocketsi so v Los Angelesu spet zaigrali v velikem slogu in premagali Lakerse kar s 25 točkami naskoka. Življensko tekmo je odigral Kenny Smith, ki je z 41 točkami (16:24 pri metu iz igre) tudi izboljšal lastni »career high«. Se boljše od Smitha je zaigral David Robinson, ki je praktično sam poskrbel za zmago San Antonia na račun Bostona (peti zaporedni poraz). Temnopoliti center Spursov je dosegel kar 46 točk, 9 skokov in se 5 blokad, pri Celticsih pa sta največ točk zbrala McDaniel (18) in Gamble (17). Izredno ize-

načena in napeta vse do zadnje sekunde je bila tekma med Portlandom in Golden Statom, za določitev zmagovalca pa je bil potreben tudi podaljšek. Warriors so potrdili, da želijo biti med letošnjimi glavnimi protagonisti in so se uveljavili z dvema točkama razlike. Sprewell je dosegel 33 točk, vedno boljše pa igra »rookie« Webber, ki je tokrat dosegel 24 točk. Tudi v Clevelandu so Cavaliersi sele po podaljšku premagali Indiano. Daugherty je dosegel 27 točk, Price pa 21 (v podaljšku). Cleveland je po seriji petih porazov zmagal četrtri zapored, za Pacerse pa se nadaljuje črna serija porazov, saj je Indiana zgubila vse štiri zadnje tekme. V New Jerseyu je domača ekipa kljub odsotnosti Colemanu tesno premagala Atlanto, v dvobojih

med slabšimi ekipami pa sta Miami in Denver premagala Sacramento oziroma Minnesota.

Izidi nedeljskih tekem: Lakers - Houston 93:118; San Antonio - Boston 99:85; Portland - Golden State 106:108*; Cleveland - Indiana 107:103; New Jersey - Atlanta 91:87; Miami - Sacramento 109:95; Denver - Minnesota 100:97.

V **Vzhodni skupini** se za prvo mesto potegujejo New York (17 zmag in 6 porazov), Atlanta (17-7) in Chicago (17-8), medtem ko preseneča slaba uvrstitev Indiane (10-15) in Detroita (8-16). Na **Vzhodu** pa so pri vrhu Houston (23-3), Seattle (20-3) in Phoenix (18-5), presenecata Golden State (14-11) in Denver (12-13), vse nizje pa se potapljajo Lakersi (9-18). (V.Jogan)

BILJARD / 5 KEGELJČKOV

Biljardni asi spet za zeleno mizo

Prvak Mannone, Zito, Belluta in Nocerino ponovno glavni favoriti

Najboljši biljardni igralci v disciplini 5 kegeljčkov so se takoj po božiču zbrali v Tarantu, kjer se že te dni merijo v prvi preizkušnji nove sezone. Lanska prva izvedba (deset preizkušenj in master za najboljših osem uvrščenih) se je končala z zmago Italijana Salvatoreja Mannoneja, ki je v finalnem dvoboju na mastersu v Cannesu tesno premagal mladega argentinskega asa Gustava Zita.

Na desetih kvalifikacijskih preizkušnjah se bo po izločilnem sistemu pomerilo kar 64 igralcev (lani 32), ki bodo vsakič prejeli točke za posamezne uvrstitve. Najboljših osem bo ob koncu sezone nastopilo se na zaključnem mastersu, od koder bo izšel tudi nov svetovni prvak. Sku-

pni nagradni sklad znaša skoraj dve milijardi lir. Za vsako preizkušnjo je predvidenih 150 milijonov lir (20 milijonov za zmagovalca, 10 za finalista, 8 za vsakega polfinalista, itd., v mastersu pa si bodo razdelili še 350 milijonov lir). V primerjavi s preteklo sezono so uvedli tudi zanimivo novost, saj bo vsak igralec imel na razpolago le 30 sekund za vsak udarec, medtem, ko doslej ni bilo časovne omejitve, tako da bo igra seveda hitrejša in zanimivejša za gledalce. Glavni favoriti so seveda lanske najboljši posamezniki: Italijani Riccardo Belluta, Salvatore Mannone, Vitale Nocerino in Carlo Cifalà ter Argentinci Gustavo Zito, Nestor Gomez in Gustavo Torregiani. (VJ)

ZDA '94 / VSEGA JE KRIVA NEUMNA ŽOGA

Kvalifikacijski sistem ne zadene vedno v polno, mnoge velesile so ostale doma

Najbolj bodo udeleženci pogrešali Angleže, proti katerim vsi radi igrajo

LAS VEGAS - Od prvega svetovnega nogometnega prvenstva do danes se je število članic v svetovni nogometni zvezi povečalo s tako naglico, da so morali vodilni moške kmalu uvesti nov način tekmovanja. Cikel bojev za svetovnega prvaka tako ne traja več le mesec dni v eni od držav, ampak dve leti širom po svetu. Vse prijavljene reprezentance sveta morajo danes skozi ozko »sito« - kvalifikacije, ki jih preživi le 24 najuspešnejših. Namerno ne bomo trdili najboljših, ker so prav kvalifikacije za SP pokazale, da je to res se vedno najboljši in najlažji sistem za izbiranje sodelujočih. Vendar glede na sodelujoče na SP 1994 lahko ugotovimo, da kvalifikacijski sistem ne zadene vedno v polno. Med vsakimi kvalifikacijami za SP je kot po pravilu prihajalo do presenečenj. Sedemdeseta leta so pretekla v znamenju spodsljajev Angležev, osemdeseta Nizozemcev. V nasprotju od prejšnjih let smo letos opazili pravcati »pokol« favoritov. Spisek tistih, ki so ostali brez vstopnic ali vizuma za nastop na ameriški celini, je ne samo impozanten, ampak pravzaprav presenetljiv.

V ZDA ne bo dvakratne zmagovalke svetovnih prvenstev v letih 1930 in 1950 - re-

prezentance Urugvaja. Južnoameričani so tokrat prepustili mesto Boliviji, in čeprav v zadnjih letih niso blesteli, je njihov slog zaradi mešanice južnoameriskega zonglerstva in evropske moči prava paša za oči. Zgodovina se je ponovila tudi Anglezem. Svetovni prvaki iz leta 1966 nikakor niso znali urediti svoje vrste v najpomembnejših tekmah. Veliko so pripomogle poškodbe ključnih igralcev, se največ pa otoška javnost zameri trenerju Taylorju. Brez Angležev SP ni »tisto pravo«, saj številni zvezdniki trdijo, da igrajo najraje prav proti njim. Njihova nogometna miselnost je čista, vedno je prisotna težnja po nadigravanju, kar je se posebej pomembno za tako druženje, kot je SP. Kot zanimivost lahko ob zaostanku Anglije dodamo še to, da so prav igralci ponosnega Albiona na zadnjem SP preživeli na igrišču največ minut, kar se dodatno potrjuje dejstvo, da so na travi prvenstveno zaradi nogometa in da ne poznajo taktiziranja.

SP '94 bo minilo tudi brez zadnjega evropskega prvaka - Danske, ki je vsaj po miselnosti nogometa povsem blizu Anglezem. Dance so podobno kot Angleže mucile poškodbe ali pa podcenjevanje nekaterih na-

sprotnikov. Drugič zapored na SP ne bomo spremljali Francije, ki ima ta čas zagotovo eno najboljših mostev na svetu, vendar sta bila dovolj dva spodsljaja (proti Izraelu in Bolgariji) in »petelini« so utihnil. Omenjenim reprezentancam bi lahko dodali se reprezentanci Poljske in Madzare, ki sta po drugi svetovni vojni veljali za svetovni velesili. Če spisku dodamo se Portugalsko ali Skotsko, prav tako vedno atraktivni mostvi, in če omenimo se mostva nekdanje Jugoslavije, lahko opazimo, da so vrste tistih, ki krojijo nogometna gibanja, domala zdesetkane. Namesto njih bodo svoje znanje na SP 1994 prodajala taká mostva, kot so Svica, Bolivija, Grčija, Norveška in se nekatere afriške ali azijske države.

Na koncu lahko dodamo, da je zoga okrogla in se zaradi dinamičnih zakonitosti rada hitro izmakne, če je ne nadzorujeta. Prav to se je zgodilo nekaterim nogometnim velikanom. Zoga sama po sebi ne bo stala ob njihovih nogah, se posebej, ker število tistih, ki bi jim jo radi odvzeli, narašča. Zoga pač ne razume, kdaj bo atraktivnost nogometnih turnirjev trpela in kdaj ne!

Iztok Golob

gospodarstvo in finance

TRENDI / IL SOLE 24-ORE O GOSPODARSTVU FJK

Povprečje, ki skriva zaostajanje Trsta

Nosilec rasti pristaniškega prometa je Tržič

ELIO FORNAZARIC

»Pristanišče in ladjedelstvo, boom« je naslov daljšega clanka, ki ga je milanski gospodarski dnevnik Il Sole-24 ore objavil v nedavni prilogi, posvečeni Furlaniji-Juljski krajini. Pristanišču pripada prvo mesto v Italiji kar zadeva promet z lesom, v zadnjem času se uveljavlja tudi v prometu z avtomobili japonske in ruske izdelave, splošen pretovor blaga pa bo do konca leta za beležil nov rekord in presegel tri milijone ton. Tudi krajevno ladjedelstvo doživlja zelo ugoden trend in ima zagotavlja dnevnik - zagotovljeno delo za tri leta vnaprej.

Clanek se kajpak nanasa na Tržic, kjer v zadnjem času res beležijo viden napredek v nekaterih gospodarskih dejavnostih, čeprav so drugi sektorji v težavah. Vzporedni zapis, ki v isti prilogi obravnava trzasko pristanišče, pa je neprimerno manj evforičen, kar na žalost povsem ustreza dejanskemu stanju, saj v našem pristanišču blagovni pretovor ze dalj časa praktično stagnira. Clanek se torej omejuje na to, da poudarja pomen tukajšnjega kontejnerskega prometa in prometa s trajektnimi ladjami. Pisec namreč podčrtuje, da bo trzaska luka do konca leta verjetno pretovorila 150 tisoč TEU (lani jih je 134.000) in upajmo, da bo res tako, čeprav doslej objavljena mesečna poprečja resnici na ljubo na tem področju ne razodevajo posebnega napredka v primeri z lanskim letom. Se bolj previdno pa gre ocenjevati ugotovitve, ki se nanasajo na napredek prometa z ladjami roll on - roll off; ta je sicer v zadnjem času res občutno narasel, vendar gre za pojav, ki se bo prej ali slej nujno unesel. Največ prometa na tem področju sestavljajo turski in drugi tuji tovornjaki, ki jih je na Trst preusmerila vojna na Balkanu, ne pa sama gospodarska racunica. Kakor hitro pa se bo Balkan umiril, bo dober del tega pro-

meta ponovno presel na ceste.

O trzaskem ladjedelstvu priloga milanskega dnevnika povsem molči in bolje je tako. Zanimiv pa je sestavek, ki obravnava splošno ekonomijo naše dežele. Predsednik deželne industrijske zveze Gianfranco Zoppas v njem poudarja, da se pri nas kljub splošni neugodni konjunkturi v večji ali manjši meri »držijo« le tista podjetja, ki vzdržujejo poslovne odnose s tujino, saj jim pri tem pomagata tako oslabiljena lira kot tudi propustnost ustreznih trgov: podjetja, ki so usmerjena le na notranje trzišče, se nasprotno soočajo z vse hujšimi konjunkturnimi problemi. Zanimiv je tudi clanek, ki obravnava gospodarski položaj Gorice in v katerem avtor ugotavlja, da bo mesto po vstopu Slovenije in nekaterih vzhodnoevropskih držav v Evropsko unijo izgubila dosedanje vlogo poslovnega mostu in da bo morala zato temeljito pretehtati svojo razvojno strategijo.

Predzadnja priloga, ki jo je bil Il Sole-24 ore posvetil Furlaniji-Juljski krajini januarja 1993, je obsežno poročala o problemih, možnostih in perspektivah nekaterih zalednih držav, zlasti Slovenije, zdajšnja (16. in 18. decembra) pa pogloblja predvsem možnosti za povečanje blagovne menjave in proizvodnega sodelovanja, ki jih bodo na teh trgih omogočile nove pospeševalne strukture, kot so urad ICE za Vzhodno Evropo s sedežem v Trstu, finančna družba Finest v Pordenonu in družba Informest v Gorici. Tudi italijansko predsedovanje Srednjeevropski iniciativi v letu 1994 naj bi prispevalo k hitrejšemu razvoju gospodarskega sodelovanja in blagovne menjave z zaledjem. Pričakovati je torej - zaključuje Il Sole - 24 Ore - da bo delez severovzhodne Italije v celotni italijanski menjavi z Vzhodom v bližnji prihodnosti se znatno narasel.

PORDENON / ZAMRZNITEV VELIKIH JAVNIH DEL

Počasna rimska birokracija jemlje delo

S sprostitvijo investicij bi lahko v gradbeništvu za več let zagotovili okrog 700 delovnih mest

MARKO WALTRITSCH

PORDENON - Pred nekaj dnevi je predsednik združenja italijanskih industrijcev (Confindustria) Luigi Abete predsedniku republike Scalfaru izročil zajetno dokumentacijo, iz katere izhaja, da je rimska vlada že pred časom nakazala veliko denarja za javna dela od Alp do skrajnega konca Sicilije, tega denarja pa sploh ne uporabljajo. Tisoci milijard lir so bili proračunsko že nakazani, državna birokracija pa ni se prizgala zelene luči za uresničitev teh projektov. Denar ostaja v blagajni, podjetja so brez dela, delavci pa na cesti. Ko bi birokrati sprostiti postopke, bi lahko takoj slo na delo nekaj deset tisoč gradbenih delavcev.

Prav gradbeni sektor je sedaj v Italiji med najbolj prizadetimi. Država se vedno ni sprostila ze odobrenih investicijskih

sredstev. Zaradi strahu pred podkupninami in obtožbami namrec javne uprave ne oddajajo novih del v zakup. Zaradi gospodarske krize stagnira vsa gradbena dejavnost, brez dela pa je ze kakih sto tisoč gradbenih delavcev. Zanje ni dela, za podjetnike ni zaslužka, v državno blagajno se ne stekajo davki, zavod za socialno skrbstvo pa ne vnovci denarja. Zavrtja je tudi vsa ostala gospodarska dejavnost in tako se zacarani krog sklene.

Precej ze odobrenih javnih del ostaja na papirju tudi v Furlaniji-Juljski krajini. Vzemimo za primer pordenonsko pokrajino, kjer so odobrena dela v skupni vrednosti več kot 460 milijard lir. V nekaterih primerih veliko ze zgrajenih naprav ne morejo

izkoriscati, ker niso bila izvedena zaključna dela. Sem sodi v prvi vrsti izgradnja jezua pri Ravdisu, za katero so ze porabili nekaj stotin milijard lir, potrebujejo pa jih se 260. Kot v drugih primerih, je tudi to finansiranje blokirano v Rimu. Brez zaključnih del pa koristi, ki bi jih prinasala celotna infrastruktura, ne bodo mogli imeti. Povrh je zmanjkala tudi zaposlitvena perspektiva za 250 delavcev, ki bi bilo na jezua zaposlenih za dobo starih let.

Podobno je z drugimi javnimi gradnjami v pordenonski pokrajini. Med največje infrastrukture, ki jih je treba zgraditi, sodi nekaj deset kilometrov avtoceste med Sacilejem in Coneglianom. Gre za dokončanje avtoceste med Por-

denonom in Coneglianom, ki bi omogočila avtocestno povezavo med vsemi industrijsko pomembnimi kraji zahodne Furlanije in vzhodnega dela Veneta. Dovolj je potovati po sedanji državni cesti, da ugotovimo, kako gost je promet po njej in kako veliko je število malih in srednjih podjetij na tem območju. Za infrastrukturo bi vsekakor potrebovali 130 milijard lir, za stiri leta pa bi imelo delo 150 delavcev. Ko bi bil Rim finansiral vsa predvidena dela na območju Pordenona, bi pa bi imelo polno zaposlitev za dobo 3 do 4 let več kot 700 delavcev.

Podobno je tudi drugod v deželi in seveda po vsej državi. Razloge je iskati predvsem v teh birokratskih zapletih, zaradi katerih ostaja brez dela nekaj deset tisoč delavcev samo na gradbenem področju.

BANKE / ZADNJI IN NEPREKLICNI ROK JE 31. DECEMBER

Varčevalci naj preverijo, ali so banki posredovali davčno števiko

Večina jih je to zakonsko obveznost že izpolnila, pozabljivcem pa pole globe grozi tudi avtomatični kazenski postopek s poravnavo sodnih stroškov

BORIS SIMONETA

ugotavljajo, da so nekateri na to pozabili, kar velja zlasti za pooblaščenice, ki se računov običajno ne poslužujejo in ne opravljajo operacij v prvi osebi.

V primeru, da bo imetnik tekočega računa, ki ni sporočil davčne številke, opravil dvig prek bankomata ali poravnal račun s kreditno kartico oziroma cekom, bo bancni zavod dolzan to placilo zavriniti. Predlozitelj, ki je nudil ko-

rentistu blago oziroma

storitev, bo tako ostal brez denarnega nakazila.

Ta nerodnost bi nedvomno spravila v zadrego obe strani, kar pa ni največje zlo. Banka bo namreč prisiljena cek protestirati, kar nima samo formalnih posledic, temveč sproži avtomatično tudi kazenski postopek. Zakon namreč predvideva uvedbo sodnega postopka zaradi kazenskega prekrška proti fizični osebi, ki je izdala cek, s katerim iz katerega koli razloga (nekritja

ali formalne pomanjklivosti) ni mogoče vnovčiti navedenega zneska. Za prvi tovrstni pekršek je obsodba pogojna in tudi globa ni pretirana (znaša od 200 do 500 tisoč lir), če pa pristevamo se poravnavo sodnih stroškov, nas ta pozabljivost stane najmanj okrogel milijon lir.

Ne bo torej odveč, če se enkrat preverimo, ali smo bancnemu zavodu posredovali svojo davčno številko in osebne podatke: tako se bomo zagotovo izognili nevsečnosti, ki bi nas sicer drago stale.

BTP

BUONI DEL TESORO POLIENNALI S TRILETNO IN PETLETNO ZAPADLOSTJO

■ Obveznice BTP se koristijo od 1. januarja 1994; triletna zapadejo 1. januarja 1997, petletne pa 1. januarja 1999.

■ Obveznice dajejo letno 8,50% bruto obresti, izplačljive v dveh posticipiranih šestmesečnih obrokih.

■ Obveznice so dodeljene z dražbo, ki je rezervirana bankam in drugim pooblaščenim operaterjem.

■ Dejanski letni donos BTP znaša 7,58%, če bodo obveznice prodane po ponujeni ceni.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi, in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

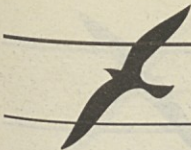
■ Obveznice se lahko rezervirajo pri okencih Banca d'Italia ali pri bančnih zavodih do 13.30 dne 29. decembra.

■ Obveznice BTP se koristijo s 1. januarjem: ob vplačilu (3. januarja) bo treba plačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do tedaj dozorele obresti. Te bodo zasebniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudijo banke.

MENJALNIŠKI TEČAJI

27. december 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	76,55	76,85	10,79	10,89	7,70	7,83
Avtotoiša Ljubljana*	76,60	76,80	10,80	10,90	7,65	7,75
Ažur Grosuplje	76,70	77,00	10,83	10,94	7,67	7,86
Banka Vipava Nova Gorica	76,55	76,80	10,82	10,93	7,77	7,82
Bobr Trzin	76,60	76,95	10,80	10,95	7,70	7,83
Come 2 us*	76,60	76,90	10,84	10,90	7,71	7,85
Dom caffè Domžale*	76,50	77,00	10,86	10,96	7,60	7,90
Eros Ljubljana*	76,75	76,90	10,80	10,90	7,68	7,85
Eros Kranj*	76,75	76,90	10,80	10,90	7,68	7,85
Hida	76,85	76,90	10,86	10,89	7,77	7,82
Hipotekarna banka Brežice*	76,15	77,25	10,80	10,95	7,68	7,85
Hram Rozice Mengeš*	76,70	77,00	10,87	10,98	7,70	7,85
Ilirika Slovenj Gradec	76,55	76,90	10,82	10,88	7,76	7,84
Ilirika Postojna	76,40	76,90	10,70	10,86	7,70	7,80
Ilirika Sežana	76,70	76,90	10,72	10,90	7,76	7,80
Ilirika Jesenice	76,55	76,80	10,80	10,89	7,70	7,83
Idila Sečovelje*	76,63	77,03	10,70	10,87	7,70	7,85
Komercialna banka Triglav	76,73	77,73	10,87	10,96	7,69	7,89
Kompas Hertz Celje*	76,40	76,75	10,83	10,89	7,71	7,79
Kompas Hertz Velenje*	76,60	76,90	10,83	10,89	7,71	7,79
Kompas Hertz Idrija*	76,60	76,90	10,83	10,89	7,71	7,79
Kompas Hertz Tolmin*	76,60	76,90	10,83	10,89	7,71	7,79
Kompas Hertz Bled*	76,60	76,90	10,83	10,89	7,71	7,79
Kompas Hertz Nova Gorica*	76,60	76,90	10,83	10,89	7,71	7,79
Kompas Hertz Maribor*	76,60	76,90	10,83	10,89	7,71	7,79
Kompas Holidays	76,75	76,90	10,80	10,90	7,75	7,90
Kreditna banka MB d.d.*	75,97	76,90	10,80	10,93	7,77	7,90
Klub Slovenijales	76,70	76,80	10,84	10,90	7,67	7,78
LB banka d.d.	76,74	77,14	10,85	10,97	7,73	7,89
LB splošna banka Celje	75,95	77,00	10,85	10,96	7,80	7,90
LB splošna banka Koper*	75,39	76,89	10,68	10,90	7,65	7,84
LB komercialna banka NG	75,55	77,10	10,69	11,21	7,50	7,80
LB banka Zasavje, Trbovlje	75,80	77,00	10,78	10,95	7,75	7,88
Ljudska banka d.d. LJ	76,60	76,85	10,83	10,88	7,70	7,86
Libertas Koper*	76,55	76,95	10,73	10,87	7,70	7,84
Ma Vir	76,50	76,90	10,80	10,94	7,70	7,89
Madai Nova Gorica, Šempeter*	76,55	76,80	10,81	10,90	7,76	7,80
Media*	76,80	77,00	10,87	10,90	7,75	7,80
Moneta Ljubljana	76,85	76,90	10,86	10,90	7,78	7,82
Niprom I, II Ljubljana	76,75	76,90	10,87	10,92	7,78	7,83
Otok Bled	76,51	76,75	10,81	10,87	7,70	7,83
Petrol Ljubljana*	76,85	76,90	10,87	10,91	7,73	7,83
Pigal Solkan*	76,50	76,85	10,77	10,90	7,72	7,80
Pigal Ilirska Bistrica*	76,20	76,75	10,73	10,90	7,68	7,78
Pigal Kobarič*	76,20	76,75	10,73	10,90	7,68	7,78
Poštna banka Slovenije*	75,53	76,88	10,55	10,89	6,54	7,83
Primario Ljubljana*	76,80	76,95	10,82	10,90	7,72	7,81
Probanka Maribor	76,30	76,95	10,81	10,95	7,70	7,87
Publikum Ljubljana	76,80	76,84	10,86	10,89	7,74	7,79
Publikum Celje	76,40	76,73	10,81	10,86	7,70	7,80
Publikum Krško	76,40	76,90	10,75	10,98	7,56	7,80
Publikum Maribor	76,30	76,74	10,80	10,87	7,68	7,85
Publikum Metlika	76,50	77,00	10,75	10,95	7,65	7,90
Publikum Mozirje	76,45	76,88	10,75	10,92	7,70	7,83
Publikum Novo mesto	76,50	77,00	10,75	10,95	7,65	7,80
Publikum Tolmin	76,60	76,95	10,83	10,92	7,68	7,79
Publikum Sevnica	76,45	76,99	10,81	10,89	7,68	7,78
Publikum Šentilj	75,45	76,89	10,65	10,93	7,68	7,85
Publikum Šentjur pri Celju	76,50	76,90	10,81	10,86	7,70	7,80
Publikum Trebnje	76,60	77,00	10,87	10,92	7,65	7,83
Publikum Zalec	76,55	76,85	10,81	10,86	7,70	7,80
Roja Ljubljana	76,40	76,90	10,85	10,95	7,65	7,85
Shalaby Koper	76,50	76,90	10,80	10,90	7,70	7,80
SKB d.d. **	75,98	76,18	10,80	10,83	7,69	7,71
Slovenska investicijska banka*	76,40	77,00	10,75	10,90	7,45	7,95
Slovenijaturist zel. pos. Ljubljana*	76,70	76,90	10,70	10,90	7,65	7,85
Slovenijaturist Maribor*	76,45	76,75	10,84	10,86	7,30	7,65
Slovenijaturist Jesenice	76,55	76,85	10,80	10,88	7,68	7,80
SZKB d.d. Ljubljana	76,50	76,83	10,79	10,89	7,60	7,84
Tartarus Postojna	76,09	76,89	10,73	10,87	7,70	7,83
Tori Ljubljana	76,70	77,10	10,84	10,96	7,65	7,90
UBK Ljubljana	75,90	76,95	10,75	10,90	7,60	7,83
Upimo Ljubljana	76,81	76,88	10,87	10,90	7,79	7,83

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

* želi vsem svojim strankam in poslovnim partnerjem
* obilo sreče in uspehov v letu 1994. *

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 252 z dne 27. decembra 1993 — Tečaji veljajo od 28.12.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	87,8803	88,1447	88,4091
Avstrija	040	šiling	100	1081,6677	1084,9225	1088,1773
Belgija	056	frank	100	365,4231	366,5227	367,6223
Kanada	124	dolar	1	97,3676	97,6606	97,9536
Danska	208	krona	100	1947,2758	1853,1532	1958,9946
Finska	246	marka	100	2268,5896	2275,4158	2282,2420
Francija	250	frank	100	2231,7050	2238,4203	2245,1356
Nemčija	280	marka	100	7625,0607	7627,9445	7650,8283
Grčija	300	drahma	100	—	53,1210	53,2804
Irski	372	funt	1	—	185,7404	186,2976
Italija	380	lira	100	7,7039	7,7271	7,7503
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	2,0000	—
Japonska	392	jen	100	116,3576	116,7076	117,0577
Nizozemska	528	gulden	100	6785,2351	6805,6521	6826,0691
Norveška	578	krona	100	1753,3467	1758,6226	1763,8985
Portugalska	620	escudo	100	74,6817	74,9064	75,1311
Švedska	752	krona	100	1562,4597	1567,1612	1571,8627
Švica	756	frank	100	8964,4653	8991,4396	9018,4139
Velika Britanija	826	funt sterling	1	194,5374	195,1228	195,7082
ZDA	840	dolar	1	129,5750	129,9649	130,3548
Evropska Skupnost	955	ECU	1	146,9222	147,3643	147,8064
Španija	995	peseta	100	92,4775	92,7558	93,0341

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 28. DECEMBRA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIV I 5. OKTOBRA 1993:					1,300,000	738,588	760,166	1,498,754
23		113,6289%	116,9487%	115,2888%	130,000	73,859	76,017	149,875

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

23. DECEMBER 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	9,00	10,00
Avstrija	Posojilnica Borovlje	9,00	9,60
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	9,20	9,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	9,00	9,70
Italija	Kmečka banka Gorica	12,30	12,95
Italija	Tržaška kreditna banka	12,90	13,00

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

27. DECEMBER 1993			v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni		
ameriški dolar	1644,00	1694,00		
nemška marka	975,00	995,00		
francoski frank	284,50	293,00		
holandski gulden	864,00	894,00		
belgijski frank	46,50	48,00		
funt sterling	2470,00	2561,00		
irski šiling	2353,00	2436,00		
danska krona	248,00	256,00		
grška dramma	6,30	7,00		
kanadski dolar	1236,00	1280,00		
japonski jen	14,80	15,30		
švicarski frank	1140,00	1165,00		
avstrijski šiling	137,50	141,50		
norveška krona	223,00	230,00		
švedska krona	200,00	205,00		
portugalski escudo	9,20	9,75		
španska pezeta	11,60	12,20		
avstralski dolar	1114,00	1153,00		
madžarski florint	12,00	15,00		
slovenski tolar	12,40	13,00		
hrvaški dinar	0,15	0,22		

KMEČKA BANKA - GORICA

27. DECEMBER 1993			v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni		
ameriški dolar	1650,00	1695,00		
nemška marka	975,00	995,00		
francoski frank	285,00	295,00		
holandski gulden	865,00	885,00		
belgijski frank	46,50	48,30		
funt sterling	2480,00	2535,00		
irski šiling	2365,00	2420,00		
danska krona	249,00	256,00		
grška dramma	6,70	7,20		
kanadski dolar	1240,00	1270,00		
švicarski frank	1150,00	1170,00		
avstrijski šiling	138,00	142,00		
slovenski tolar	12,40	12,90		

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

23. DECEMBER 1993			v DEM	
valuta	nakupni	srednji	prodajni	
ameriški dolar	-	1,698	-	
francoski frank	-	29,355	-	
nizozemski gulden	-	89,280	-	
belgijski frank	-	4,815	-	
španska peseta	-	1,219	-	
danska krona	-	25,590	-	
kanadski dolar	-	1,277	-	
japonski jen	-	1,535	-	
švicarski frank	-	118,210	-	
avstrijski šiling	-	14,222	-	
italijanska lira	-	1,023	-	
švedska krona	-	20,605	-	

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun
deviznih prilivov in odlivov podjetij

Tečaji veljajo od 28. decembra 1993 od 00.00 ure dalje

država	valuta	enota	ZA DEVIZE	
			nakupni	prodajni
Avstrija	šiling	100	1097,5889	1099,0112
Francija	frank	100	2264,5537	2264,4882
Nemčija	marka	100	7717,0000	7727,0000
Italija	lira	100	7,8173	7,8275
V. Britanija	funt	1	197,4009	197,6567
ZDA	dolar	1	131,4822	131,6526

Opomba: Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje glede na trenutne tečaje na trgu deviz oz. poseben dogovor.

banka	valuta	nakupni	prodajni
Probanka Maribor	DEM	76,95	77,15
SKB Banka d.d.	DEM	77,00	77,15

Tečaji so okvirni. Pri konkretnih poslih je možno odstopanje.

NUMEROLOGIJA / ŠTEVILO OSEM

Število pravice in ravnotežja ⁽¹⁾

Osmerokotnik je simbol totalitete psihe

Število 8 je zelo močno število in je vedno število kozmičnega ravnotežja. V duhovnem pogledu je osem cilj iniciativ po prehodu skozi sedem stadijev ali nebes; tako osem označuje ponovno pridobljen raj. Število 8 pomeni regeneracijo, blagoslov, vstajenje, popolni ritem; osmi dan je dal novega človeka milosti. Po sedmih dneh posta in pokore je osmi dan postaja obilnosti in obnova. Kot 7+1 je število oktave in ponovni začetek. Pomeni tudi solidarnost in zaznamuje popolnost. Osem je vetrov in medsmerni v prostoru, predstavlja pa tudi pare nasprotnosti.

Geometrijsko je osmerokraka zvezda, osmerokotnik (oktogonal), dva prepletena kvadrata ali križ z osmimi kraki. Osmerokotnik je začetek preobrazanja kvadrata v krog in nasprotno.

V Jungovi analitični psihologiji je osmerokotnik priznan kot simbol totalitete psihe. Vsi simboli osmice se speljujejo na enak pomen: čisti ego; je simbol dinamičnega, uravnovešenega duha (duh je tukaj treba dojeti kot resnični Jaz, self, ald, atman).

Osmi dan prinasa Kristusovo vstajenje, enako kot človekovo. Medtem je število 7 število Stare zaveze, število 8 pripada Novi zavezi in napoveduje blazenost prihodnjega stoletja. Po svetem Avgustinu je vsako delo v tem življenju v zvezi s številom 4, ali z dušo, katere število je 3. Po sedmem dnevu nastopa osmi, ki označuje življenje pravičnika in kazni za brezbo-

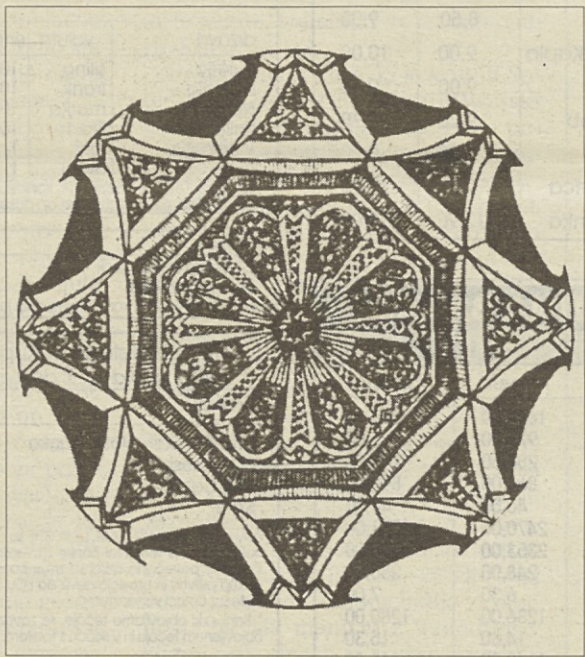
zne.

Po Platonu je svetleci se steber nebes obkrožen z osmimi sferami različnih barv.

Simbolizem oktave ima pomembno mesto v hinduistični ikonografiji in arhitekturi; svetišča so zgrajena po vzoru na mandalo, simboliko 8x8. V budistični tradiciji je osem simbol dobrega predznaka, vseh možnosti in dognanosti. V egiptovski tradiciji je število Tothov. V hebrejski - popolna inteligenca, sijaj in število Gospodovo (IHVH); svetišče je posvečeno za osem dni. V hermetični - carobno število Hermesovo; v hermetični teologiji je en glavni bog Toth/Hermes, izumitelj števil in geometrije, in osem stranskih. V krščanski - je osem blazenost, krstilnica pa je navadno osmerokotna kot simbol

regeneracije. V islamski - prestol; svet počiva na osmih angelih, ki ustrezajo osmerokotnemu prostoru in skupini crk v arabski abecedi. V japonski tradiciji - je osem množica in osem je bogov v nebesih. V kitajski - celota, dobra usoda, vse možnosti v manifestaciji, naslada človeškega obstoja; I Ching ima osem trigramov. V pitagorejski - solidarnost in stabilnost. V sumersko-semitski - carobno število Nebes. V taoistični - vse možnosti v manifestaciji, pri čemer »pa kua« predstavlja sile v pojavnem svetu; osem je taoističnih genijev ali nesmrtnikov. V mitu Indijancev Kechua, kjer se govori o izvoru dinastije Inkov, se omenja osem prvih prednikov, stiri brate in stiri sestre.

(Se nadaljuje)
Vera Segar

Osemkotna kupola mošeje v Cordobi

AVANTURA / SHISHA PANGMA

Na smučeh z osemfisočaka ⁽⁵⁾

Končno pripravljene za naskok na vrh

Tik pod velikim platojem, na vrhu strmega pobocja, moramo prečkati se ledene plosče. Če bi se tukaj »odpeljal«, bi drsel kakih stiri sto metrov navzdol in se ustavil v eni od ledeniških razpok nad taborom ena. Ko je tudi ta ovira srečno mimo, se znajdemo na začetku velikega platoja, pod vršno severno steno Shishe Pangme. Do konca platoja ne izgleda več daleč, vendar viden var in do tja lovimo sapo se skoraj cele tri ure. Visina je tu 6900 m, kar je za aklimatizacijo precej visoko. Pa se pihane, kar je v Tibetu redkost. Oblečen imam le pulover, saj je zaradi brezvetrja presenetljivo toplo. Na koncu ravnine me že čakata Matej in Izток. Izprosim si deset mi-

nut počitka. Tu pustimo posodo, hrano in plin, saj bomo na tem mestu prihodnjic postavili tabor dve. Počasi odsmučamo proti dolini. Sneg je globok, skorjast in prav nič užitka ni pri taksnem smučanju. Pred robom platoja se počakamo: Matej in Izток se dobro ustavita, jaz pa se jima »zlozim« ravno pred nogami. Sneg je mehak in ne nudi odpora, teren je raven, nahrbtnik težak in ko poskusam vstati, se mi zdi, da mi bo pljuča popolnoma razgnala.

Na strmeh pobocju pod platojem pa je tudi nekaj dobrega snega in tukaj je smuka res čudovita. Toda razmere se v trenutku spremenijo in do tabora ena ne smučamo več, ampak si na

Smučanje pod taborom ena (Foto: Urban Golob)

smučkah resujemo kožo. Tako pridemo v tabor stiri popolnoma izmzgani. Smučanje s 6900 m je za neaklimatiziranega človeka res hud napor. Zvečer se in Matejeve juhe nam spet pričarajo moč.

Zjutraj pomolimo glavo iz sotorja - spet lep sončen dan! Matej je ravnokar odsmučal proti depoju. Izток pravi, da se mu zdi, kot da klice Matej. Se enkrat pomolimo glavo ven,

Odgovori na vprašanje, kdo so največji pivci čaja, so različni. Nobenega dvoma pa ni, da so na vrhu vsekakor Kitajci in da je čaj enako cenjen na Vzhodu in Zahodu. Tudi Angleži so pri samem vrhu, saj po nekaterih podatkih Anglez povprečno porabi okoli pet kilogramov čaja letno in nobenega dvoma ni, da so bili Angleži tisti, ki so si izmislili rek: Pot do neba vodi preko čajnika. Preden se lotimo receptov, se se malo pomudimo pri potovanju čaja po svetu.

Arabci so za čaj izvedeli v 9. stoletju, prvi evropski zapis o čaju iz leta 1285 pa je povezan z Marcom Polom, čeprav je Evropa spoznala čaj sele v obdobju velikih potovanj in geografskih odkritij. Angleži naj bi po nekaterih virih spoznali čaj leta šestnajstpetdeset in se takoj ogreli tako za vroč kot tudi hladen čaj: obvezno pripravljen v čajniku in serviran v porcelanskih skodelicah. »Čaj ob petih« je že druga zgodba, pa tudi tista o čaju za dva si zasluži posebno pozornost. No, ko je čaj po morju prišel v Evropo, so hkrati prispele tudi prve karavane čaja iz Kitajske v Rusijo, od tod pa so ga poslali v druge države. V Ameriko so ga prinesli Nizozemci, zanimiv pa je tudi dogodek, ki je prišel v svetovno zgodovino čaja znan kot Boston Tea Party ali po nase »bostonska čajanka«. Severna Amerika je bila tedaj angleška kolonija. S posebno odredbo je Anglija zvisala davek na čaj, ki so ga izvažali v kolonije. Ko so leta 1773 priplule tri britanske ladje s čajem v Boston, je nekaj meščanov, preoblečenih v Indijance, ves tovor vrгло v morje...

BI SKODELICO ČAJA?

Pot do neba vodi preko čajnika

Za novo leto si lahko pripravimo »čaj belih snežink«

Za praznične dni toplo priporočamo recept, ki ga lahko z majkeno domisljije vsak po svoje poimenuje, čeprav mu lahko zelo preprosto recemo »Čaj novega pričakovanja«. Brez indijskega čaja Orange Pekoe ne bi slo. Mimogrede, ta vrsta čaja nima nič opraviti z oranžami, kot na Stajerskem radi pravijo pomarančam. To ime izhaja iz holandske kraljeve hiše »Orangen« in pomeni »kraljevski«. »Pekoe« pa v kitajščini pomeni »bele snežinke« in označuje mlade, ne-

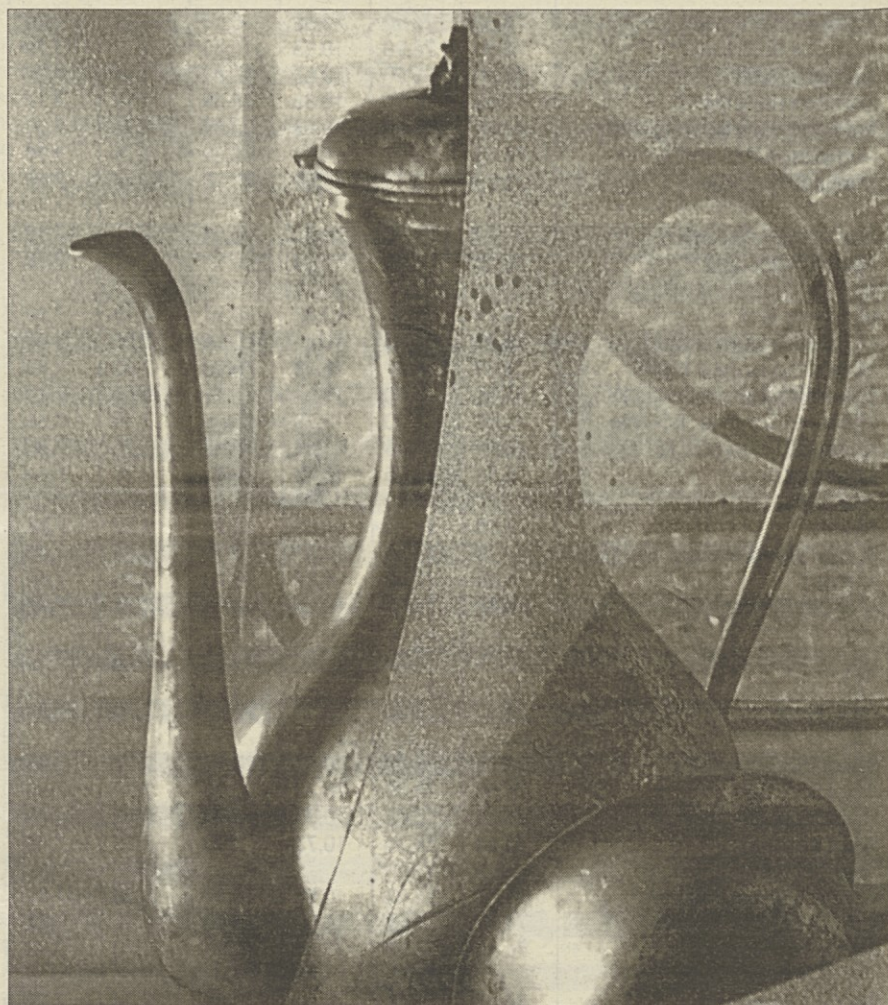
zne puhaste listice. Kaj, ko bi mu namesto »čaj novega pričakovanja« rekli »čaj belih snežink«? Če bo seveda novo leto belo...

Takole ga lahko pripravite: za vsako skodelico čaja vzemite zlicko čaja Orange Pekoe. Prelijte ga z vročo vodo, pokrit naj počiva tri do pet minut. Sladkor, rum, limonov in pomarančni sok posebej premesajte in tudi to naj počiva dobrih pet minut. Medtem počivajte tudi vi. Segrejte se toliko časič vina kolikor zlick čaja ste vzeli, najboljšje je belo pol-

suho vino, primesajte vroč čaj in vse skupaj prilijte k mešanici sladkorja, ruma, limonovega in pomarančnega soka.

In potem ... potem lahko prepevate pesem Čaj za dva ali pa tisto: Ko pride polnoč, ko gorijo le se sveče, voščim ti, voščim ti, obilo sreče...

In ne pozabite: čajnika ne drgnite s praski. Naj v njem kar lepo ostane vonj po čaju, le splaknite ga in kot Angleži boste lahko spet stopili na pot do neba... (K. L.)

Danes godujejo

Nedolžni otroci

Praznik nedolžnih otrok, ki ga Cerkev obhaja 28. decembra, je tesno povezan s praznikom Kristusovega rojstva - božicem.

O smrti nedolžnih betlehemskega otrok, ki jih je dal pomoriti judovski kralj Herod, pripoveduje Matejev evangelij:

Ko je bil Jezus rojen v Betlehemu, pridejo modri z Vzhoda v Jeruzalem in govorijo: »Kje je judovski kralj, ki se je rodil? Videli smo namec, da je vzšla njegova zvezda in smo se mu prišli pokloniti.« Ko kralj Herod to sliši, se prestraši in ves Jeruzalem z njim. In zbere vse duhovnike in pismonke ter jih sprašuje, kje naj bi se Kristus rodil. Odgovore mu, da v Betlehemu v Judeji,

kakor je pisano po preroku. Tedaj je Herod poklical modre in jih poslal v Betlehem, da poizvedo za detetom: »In ko ga najdete, mi sporočite, da se mu pridem tudi jaz pokloniti.« Vendar so bili modri potem, ko so se poklonili Jezusu, v spanju opomnjeni, naj se ne vračajo k Herodu. Opomnjen pa je bil v spanju tudi Jozef, naj vzame dete in njegovo Mater ter zbeži v Egipt, kajti Herod bo dete iskal, da bi ga pogubil. In res se je Jozef umaknil v Egipt, kjer je ostal do Herodove smrti. Herod pa se je potem, ko je spoznal, da so ga modri prevarali, silno razsrdil in dal v Betlehemu in okolici pomoriti vse dečke, mlajše od dveh let.

Naskok na vrh

Dva dni polezavanja v bazi je za nami. Odpocili smo si, kolikor se pac da na teh visinah, se najedli in zbrali se zadnjo motivacijo za odločilni vzpon. Vzpon na vrh.

Zjutraj ne hitimo preveč z odhodom na goro. Dobro smo aklimatizirani in zato bomo potrebovali krajši čas do tabora ena na visini 6300 m.

(Se nadaljuje) (U. G.)

STARE SLOVENSKE LJUDSKE ŠEGE IN NAVADE

Podobno rodi podobno

V navadi je bilo, da so na večer pred novim letom vedeževali z vlivanjem svinca - Pregovor pravi: kakor na novo leto, tako vse leto

Magija in religija si ze od nekdaj podajata roki. V preteklosti je želel človek s čaranjem poseči v svojo usodo sam, mimo nadnaravnih, božanskih sil. Krščanstvu ni uspelo spremeniti skrivnostnih pripomočkov in simbolnih dejanj, ki si jih je človek umislil v ta namen. Nevidne, človeku nevarne duhove je v srednjem veku s pomočjo bele in črne magije spreminjal v sebi prijazne sile. Iz 16. stoletja je znana ljudska pripovedka o »črnosolcu« Faustu, ki je sklenil pogodbo s hudičem. Goethejeva podoba Fausta - v Sloveniji ga poznamo kot študenta iz Trente - je postala v 19. stoletju pripodoba za blodečega in nemirnega evropskega človeka.

Sege, ki imajo korenine v poganstvu, so se ohranile do danes. Tako je treba na stare-

ga leta dan, kot imenujejo »ortodoksni« Slovenci zadnji dan v letu, narediti obračun s samim seboj. Na starega leta dan so se skoraj povsod ponovili obredi svečnega večera. Ko se je tega dne pričel spuščati mrak, so pričeli na Stajerskem kropiti njive, vinograde in gozdove, skratka vse, kar je okoli hise. Izročilo iz Poljanske doline pravi, da teče točno opolnoči, samo za hip, v vsakem studentu čisto srebro. In če boste prišli k studentu pravčasno, si ga boste lahko nabrali zvrhan skaf. Zle sile, ki so v tem času krožile po okolici, so preganjali s hrupom, ki ga je povzročalo streljanje. Na drugi strani pa je bilo po vsej Evropi razširjeno verovanje, da je v tej noči mogoče prebuditi duhove rasti, ki bodo poskrbeli za dobro sadno letino. Obi-

čaj, da na večer pred prihajajočim novim letom odrežejo sadno drevje, ima korenine prav v tem verovanju. Pogost je bil tudi običaj, da so na večer pred novim letom vedeževali z vlivanjem svinca. Bujna domisljija je odkrivala v podobah, ki so nastajale ob polivanju raztopljenega svinca z vodo, poroko, smrt, bogastvo... Kdor pa je imel v tej noči v zepu praprotno seme, je razumel govorico zivali.

Silvestrski večer naj bi bil podoba veselih in zabavnih ur pred prihajajočim novim letom. Vrata bo novemu letu po starem prepričanju odklenil sv. Silvester s ključem, ki ga na nekaterih upodobitvah nosi v roki. Sprva obredne in prav nič spota-kljive sege, ki so bile značilne za zadnji dan v letu, so se v starem Rimu sprevrgle v pravo razuzdanost, ki so jo

podkrepili z bučnimi sprejeli nasemljencev. Obredne sege davnih prednikov so se izrodile v divje zabave, ki jih je cerkev nič kaj uspešno prepovedovala. Najdlje so se poganski običaji ohranili v Franciji, saj jih je se v 15. stoletju obsojala pariška bogoslovna fakulteta.

Ce je veljal ponekod na dan starega leta post, pa so postavili na mizo prvi dan novega leta povsod nekaj »boljšega«. Največkrat je bila to svinina, ki naj bi prinasala srečo. Ce bi po prepričanju nekaterih tega dne jedli perutnino, bi tvegali, da sreča odleti od hise. Darovanje vodi ter krašenje studentev in vodnjakov pa je najzanimivejša sega, značilna za ta dan. Običaj se je prav do danes ohranil zlasti na Stajerskem in v Poljanski dolini. V darovanje vodi so verjeli

naslednji. Dar je lahko kovanec ali rdeča jabolko, ki ga je potrebno vreči v vodo se pred sončnim vzhodom; neporočenemu dekletu zagotovi moza, pa tudi čisto in obilno vodo skozi vse leto. Kdor se s to vodo umije, ima celo leto rdeča lica, in kdo ve, če tudi gub ne odpravlja.

Se zlasti pa velja upoštevati zakonitosti čarodějne podobnosti ali »similia similibus«, so meni Staroslovenci. Pregovor namreč pravi, da kakor na novo leto, tako vse leto. Zato pazite, da bodo ure, ko se boste poslavljali od starega leta, vesele, da se v tem času ne boste jezili, pripravili ali celo jokali. Naj vas ne vznemirja niti oglušujoči poki petard, saj samo preganjajo zle duhove, ki bi se utegnili vmesati v vašo usodo.

Marjeta Smolnikar

NAGRADNA AKCIJA

V našem casniku lahko ob sredah in petkih spremljate nagradno akcijo BMW in v njej tudi sodelujete.

Z akcijo se pridružujemo kvizu »Labirint znanja«, ki je na sporedu vsak torek od 20. do 21.30 na valovih Radia Glas Ljubljane (100.2 in 99.5 MHz), v njem pa lahko sodelujete le s prijavnico, ki jo objavljamo vsak dan na tej strani.

Izpolnite prijavnico, jo izrežite in nalepite na dopisnico oziroma dajte v kuverto ter pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana. Če boste izzrebrani, se bo v torek zvečer pri vas oglašil telefon in nežni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint znanja...«. In potem boste odgovarjali na lahka in težka vprašanja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaz Sršen. Pravilni odgovori pa prinašajo čeden kupček denarja...

LABIRINT Z N A N J A

Ime in priimek: _____

Telefonska številka: _____

Naslov: _____

Glasbena želja: _____

Prijavnico pošljite na naslov:
RGL, Kopitarjeva 6, Ljubljana,
za LABIRINT ZNANJA

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Nekoliko se boste umirili ter se vrnili v stare, utečene tirnice. Na zunan boste videti zrelo resni, v notranjosti pa boste se naprej otroško razigrani.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Nasprotnikom se boste odločno postavili po robu in jih z nekaj pogumnimi in pametnimi potezami matirali. Vase odločnosti in moči bo deležen tudi vaš partner.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Nihali boste od ene ideje do druge, iz enega razpoloženja v drugo. To valovanje vam ne bo povzročalo večjih težav, vsaj ne na delovnem mestu.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Ne enacite se toliko s »svojim« podjetjem in sprejmite že enkrat dejstvo, da vodilni pač niso bili dovolj realni in so si postavili previsoke cilje.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Srečanje z »delikatno« osebo se neizbežno bliža. Priznali si boste, da si jo srčno želite, a se bojite njene hladnosti. Razplet bo lepši, kot si mislite.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Po novi, za vas neobičajni metodi boste na cilju, kot bi mignili. Vendarle si ne boste rekli: odslej naprej samo še tako, ampak: nikoli več tako.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Prihajajoče dneve boste doživljali kot priloznost za izražanje svoje umetniške žilice. Zanimarili boste banalne dejavnosti ter se posvetili ustvarjanju.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Zivahni in iznajdljivi boste, zato se boste lotevali tudi problemov, o katerih doslej niste upali niti razmisljati. Roke pa niso tako plašne kot glava.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Pritiska, ki vam ga pozroča nepokurjena energija, vam bo danes dovolj. Odzvali se boste ljubljani osebi ter pokurili svojo energijo na ognjišču strasti.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Vas optimizem bo prinesel vedrino tudi v domače ognjišče. Ne skušajte ga skaliti z zamislami o spremembah, ki domačim ne bodo vseč.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Po silnem robantenju med prazniki in podobnih neumnostih se boste naposled pokorili zahtevam časa in se odzvali kot največji ljubitelj običajev.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: V prepričanju, da je mogoče popraviti prav vsako napako, boste začeli brskati po preteklosti ter iskati dogodke, ki so vam pustili sled občutka krivde.

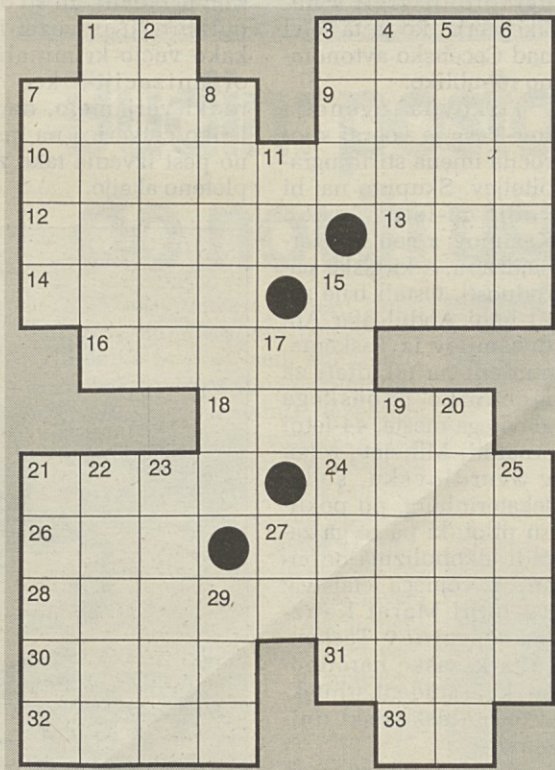
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. začetnici italijanske popevkarice Nannini, 3. mesto na južnem madžarskem, 7. orientalsko žganje, 9. zid med dvema odprtinama, ki sta blizu druga drugi, 10. vzporedni razred ali oddelek, 12. lošč, posteklina, 13. ime slovenske mladinske pisateljice Peroci, 14. ameriška filmska igralka (Bessie), 15. plinska zmes, ki obdaja Zemljo, 16. vaba, past, 18. ime palestinskega voditelja Arafata, 21. eno od imen hrvaškega skladatelja Jarnovica, 24. svetisče, hram, 26. ime slovenskega glasbenika Sossa, 27. ime slovenskega gledališkega igralca Bibića, 28. les v obliki hlovov, 30. antično ime reke Neretve, 31. Sokratov toznik, 32. severnoitalijanska knezja rodovina, 33. začetnici nemškega dramatika Kaisera.

Navpično:

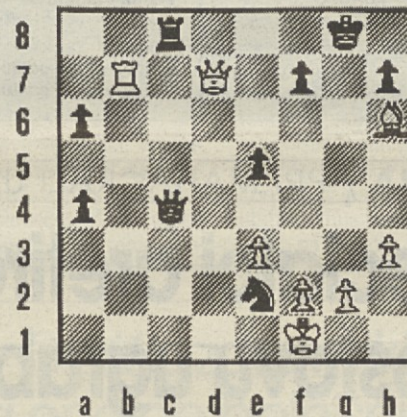
1. zdrobljeno kamenje za gradnjo cest in železnih prog, 2. priroda, 3. psiček, slovenski koroski pesnik (Fran), 5. leseno obušalo, 6. nekdanji belgijski ministrski predsednik (Paul Henri), 7. klic, poziv, 8. kaja, 11. enaka soglasnika, 15. začetna, nedokončna oblika cesa, 17. avtomobilska oznaka Karlovca na Hrvaškem, 19. zahodni del Londona, 20. oče, roditelj, 21. slovenski rokometas (Peter), 22. gorovje v Magrebu, 23. glavno mesto francoskega departmaja Deux-Sèvres, 25. znamka španskih avtomobilov, 27. originalno ime italijanske reke Pad, 29. nekdanji liberijski predsednik (Samuel).

Vodoravno: GN, Pecs, arak, sloop, paralelka, emalj, Elia, Love, zrak, zanka, Jaser, Mane, naos, Ati, Polde, hlobovina, Naro, Anit, Este, GK

RESITEV

ŠAH

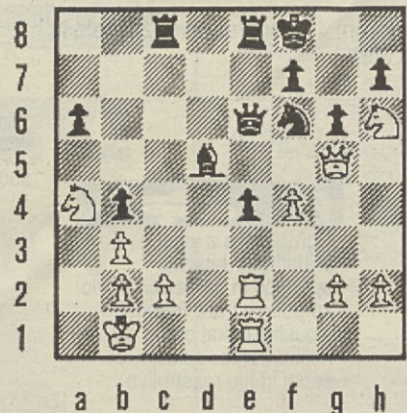

Igralec na potezi zmaga!

Položaj na šahovnici zahteva od reševalcev, da se najprej preizkusijo v vlogi belega, ki je na potezi, in izpeljejo zmagovito kombinacijo. Nato pa zamenjajo barve in tudi kot črni poisoče pot, ki vodi do zmage črnega. Nastala pozicija na šahovnici to dovoljuje in kar pridno se lotite reševanja!

Rešitev naloge

Pot do zmage belega vodi s potezo 1.Tc7!! Obe najmočnejši črni figuri sta sedaj pod udarom! Na 1...Tc7: 2.De8 mat. Po 1...Dc7: 2.Dg4+ Kh8 3.Dg7 mat! V kolikor je črni na potezi pa zmaga v nadaljevanju: 1...Sf4+! 2.Kg1 Df1+! 3.Kf1: Tc1+ 4.Dd1 Td1: mat!

Bulfson - Bloh / Moskva 1984

Bela skakaca na a in h liniji sta nekako odstranjena iz igre in črne figure delujejo bolj povezano in tudi motiv napada - beli kralj na daminem krilu - je aktiviral črnega, ki je na potezi. Odprta c linija je le ena možnost napada, drugo pa morate odkriti v analizi pozicije na šahovnici!

Rešitev naloge

Da bi lahko usmeril delovanje svojih figur na točko c2, se je črni odločil za žrtv kmeta 1...e3! 2.Te3: Le4! in aktiviranje belopoljnega lovca. 3.Sc5 Na 3.T1e2 Lc2! V partiji je sledilo: 3...Dc6! 4.Df6!! Lc2:+! s prednostjo črnega.

Silvo Kovac

JUTRI

Pisalo se je leto
1949

Prvi delavski svet v Jugoslaviji

V sodobnem svetu poznamo vrsto oblik sodelovanja delavcev pri upravljanju podjetij. Raznovrstnost teh oblik pa je dala tudi veliko različnih izrazov, ki naj bi označevali ideje, zahteve, gibanja in dosežke na področju udeležbe delavcev pri upravljanju podjetij.

V strokovni in politični literaturi najdemo dolgo vrsto izrazov, iz katere v zadnjem času izginjajo izrazi, kot so delavsko samoupravljanje, delavska kontrola, delavski sveti. Pa vendar ne gre prezreti obdobja, v katerem je bil tako ali drugače izražen delavski vpliv na upravljanje podjetij tudi preko tako imenovanih delavskih svetov.

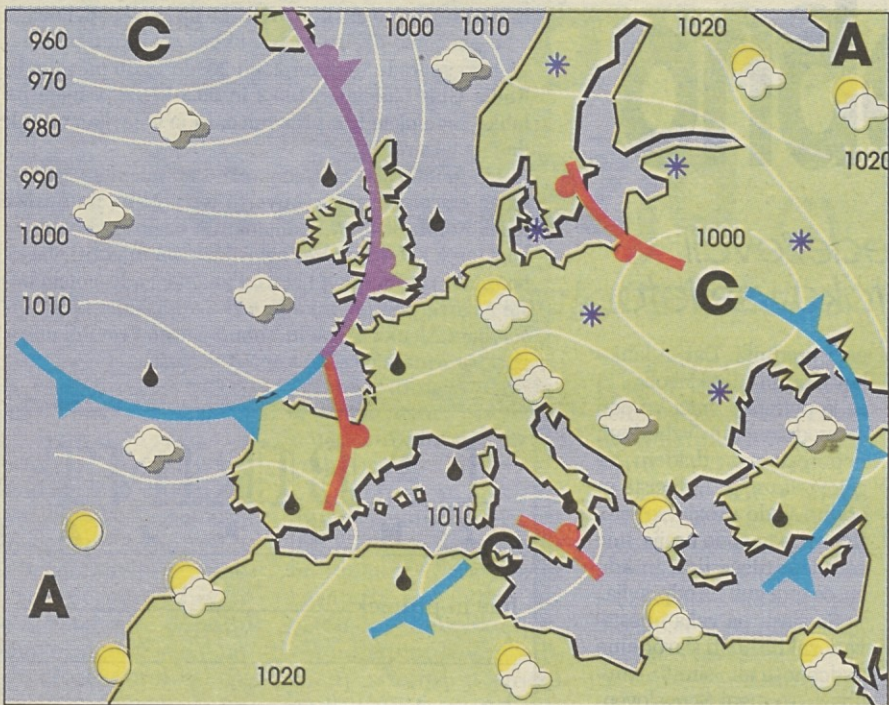
Kakorkoli so se delavski sveti »spridili«, ne gre prezreti datuma ustanovitve prvega delavskega sveta v povojni Jugoslaviji. Ustanovljen je bil 29. decembra 1949 v tovarni »Prvoborac« v Solinu pri Splitu.

PREBLISK

Slabo pri enakosti je to, da se želimo izenačiti samo s tistimi, ki so nad nami.

Henry Becque

EVROPA / PADAVINE

Vremenska slika:

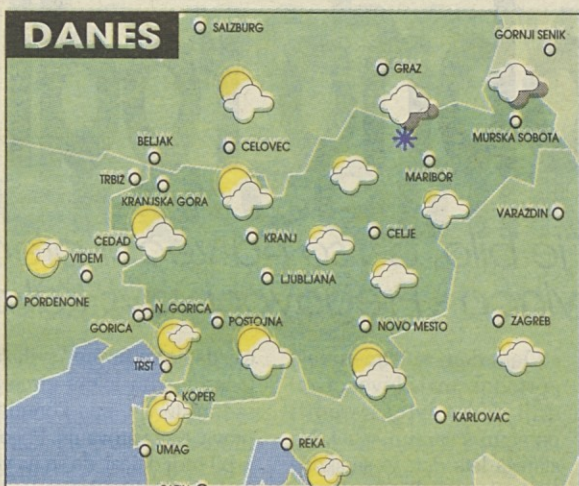
Nad Alpami se krepi greben visokega zračnega pritiska. S severozahodnimi vetrovi priteka k nam bolj suh zrak.

DOLŽINA DNEVA	SNEŽNE RAZMERE	SNEŽNE RAZMERE	PLIMOVANJE
Sonce bo vzšlo ob 7.44 in zšlo ob 16.24. Dan bo dolg 8 ur in 40 minut. Luna bo vzšla ob 16.14 in zšla ob 07.00.	FURLANIJA-JK	SLOVENIJA	Danes: ob 2.39 najnižje -10 cm, ob 8.24 najvišje 48 cm, ob 15.24 najnižje -65 cm, ob 22.06 najvišje 34 cm.
RAZMERE NA CESTAH	Piancavallo 50/100 cm	Soriska planina 50 cm	Jutri: ob 3.18 najnižje -13 cm, ob 9.00 najvišje 48 cm, ob 15.54 najnižje -67 cm, ob 22.36 najvišje 38 cm.
Ceste po vsej državi so mokre in spolzke. Promet povsod poteka tekoče. Za mejne prehode priporočajo zimsko opremo.	Forni di Sopra 60/100 cm	Stari vrh 20 cm	
	Zoncolan 60/80 cm	Liboje do 35 cm	
	Trbiz 60/150 cm	Golte do 40 cm	
	Nevejsko sedlo 75/185 cm	Pokljuka do 30 cm	
	Sauris 50/60 cm	Kandrske do 35 cm	
	VENETO	Logarska dolina do 15 cm	
	Sappada 40/70 cm	Velika Planina do 30 cm	
		Vogel do 45 cm	
		Krvavec do 40 cm	
		Rogla od 60 do 70 cm	
		M. Pohorje od 40 do 60 cm	

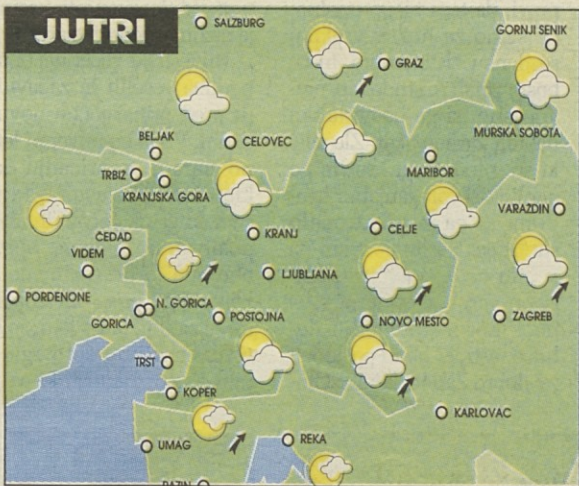
ALPE JADRAN / RAZJASNITVE

OBLAČNOST	DEZ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	MEGLA

Slovenija: Od zahoda se bo postopno razjasnilo, le v vzhodnih krajih bo dopoldne še zmerno do pretežno oblačno. Temperature bodo od -3 do 2 °C.

Sosednje pokrajine: Rahlo bo snežilo le se na Madžarskem in v vzhodni Avstriji. Drugod bo delno jasno.

V Sloveniji: V sredo bo suho vreme.

Obeti: Tudi v četrtek se ne bo padavin.

TEMPERATURE ALPE JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri	
LJUBLJANA.....	0/0
TRST.....	6/7
CELOVEC.....	-3/0
BRNIK.....	-2/0
MARIBOR.....	-1/1
CELJE.....	0/1
NOVO MESTO.....	0/0
NOVA GORICA.....	3/7
MUR. SOBOTA.....	0/0
PORTOROŽ.....	5/6
POSTOJNA.....	-2/-1
ILIRSKA BISTRICA.....	0/1
KOČEVJE.....	-1/0
ČRNOMELJ.....	1/1
SLOV. GRADEC.....	-2/-1
BOVEC.....	-1/-
RATEČE.....	-7/-2
VOGEL.....	-8/-6
KREDARICA.....	-14/-13
VIDEM.....	6/8
GRADEC.....	1/3
MONOSTER.....	-1/0
ZAGREB.....	-2/-
REKA.....	-6/-

TEMPERATURE PO EVROPI

včeraj ob 7. in ob 13. uri	
HELSINKI.....	-11/-6
STOCKHOLM.....	-4/-1
MOSKVA.....	-1/-3
BERLIN.....	1/1
VARSAVA.....	-3/4
LONDON.....	-1/3
AMSTERDAM.....	1/4
BRUSEL.....	3/3
PARIZ.....	1/4
DUNAJ.....	-1/1
ZÜRICH.....	-3/-1
ZENEVA.....	-4/1
RIM.....	4/13
MILAN.....	-4/5
BEOGRAD.....	6/9
BARCELONA.....	3/13
ISTAMBUL.....	11/14
MADRID.....	5/15
LIZBONA.....	11/14
ATENE.....	13/17
TUNIS.....	9/13
MALTA.....	8/16
KAIRO.....	14/21

RUSIJA / PRI MAHAČKALI USPEŠEN KONEC DRAME

Ruski specialci aretirali štiri ugrabitelje, ki so v Rostovu ugrabili skupino dijakov

Oblasti zaplenile dobršen del odkupnine, manjka le 400 tisoč dolarjev, ki naj bi jih razstresli med poletom nad Čečenijo - Zahteva po poletu v Iran je bila po vsem sodeč le pretveza

MOSKVA - V noči na ponedeljek in včeraj dopoldne so ruske varnostne sile aretirale vse štiri ugrabitelje, ki so v četrtek vdrli v gimnazijo v Rostovu na Donu in zajeli skupino dijakov ter njihovo profesorico Ljudmilo Selkovo.

Ob dveh ponoči po moskovskem času so ruski specialci aretirali prva dva ugrabitelja nedaleč od Mahackale, glavnega mesta Dagestanske avtonomne republike. Tam je namreč predsinocnjim pristal vojaski helikopter Mi-8 z ugrabitelji, potem ko

so v Mineralnih Vodah izpustili zadnje tri talce, dva dijaka in soferja avtobusa. Po pristanku nekaj kilometrov jugovzhodno od Mahackale so izpustili se pilota helikopterja in se razbežali v dveh skupinah. Prvo so, kot reče, aretirali ob 2. po-

noci po krajšem obo-roženem spopadu, dvojica je imela pri sebi 6, 5 milijona dolarjev, del odkupnine, ki so jo ruske oblasti plačale za osvoboditev talcev. Druga dva ugrabitelja so aretirali v prvih dopoldanskih urah, pri sebi sta imela se 2, 9 milijona dolarjev. Preostalih 600 tisoč dolarjev naj bi ugrabitelji vrgli s helikopterja, ko je ta letel nad Čečensko avtonomno republiko.

Tiskovna agencija Iter-Tass je včeraj sporočila imena starih ugrabiteljev. Skupino naj bi vodil 48-letni Arslan Kazimov, rojen v Azerbajdžanu, a kirgiske narodnosti. Ostali trije so: 21-letni Abdulgafar Abdudamilov iz Taskenta, student na fakultati za mehaniko uzbeskega glavnega mesta; 44-letni Anatolij Mihejev, rojen v Sverdlovsku, sedaj Jekaterinburg, po poklicu pilot, ki pa so ga zaradi alkoholizma odpustili iz vojnega letalstva; 19-letni Marat Kauzbekov, rojen v Taskentu, a kazaske narodnosti, ki je student arhitekture na taskentski univerzi.

Kot so včeraj sporočili dagestanske oblasti, je bila zahteva o poletu v Teheran le pretveza, s katero so hoteli preslepiti ruske oblasti. Se

več, preiskovalci so mnenja, da je za četverico se nekdo in da je celotno akcijo pripravila večja skupina. Trenutno se ni popolnoma jasno, ali so resnične trditve, da je četverica okužena z aidsom in ji je torej denar služil za zdravljenje. Preiskava bo morala razčistiti celotno ozadje ter predvsem ugotoviti, ali so bili ugrabitelji povezani s kako večjo kriminalno organizacijo, ker le redki verjamejo, da je lahko četverica na lastno pest izvedla tako zapleteno akcijo.

Med verskim obredom mučili in ubili 4 ženske

MANILA - Filipinska policija je prejšnji teden na otoku Panay odkrila iznakažena trupla starih žensk, ki so bile žrtve neke verske sekte. S hrljivo vest so sporočili sele včeraj, navedli pa so se, da so aretirali osem ljudi, pripadnikov verske sekte »Dios Amay«. Žrtve so bile stare od 26 do 50 let, vse so bile poročene, pripadniki pa so jih med verskim obredom strahovito mučili.

Ukradli rešilca, ki je šel po bolnika

LONDON - Neznanci so predsinocnjim v Uckfieldu, mestecu južno od Londona, ukradli rešilca. Vozilo so zdravnik, bolničar in sofer zapustili le za nekaj minut, ko so sli v bliznjem gostilno po bolnika. Ta je moral nato na nosilih počakati se nekaj časa, preden so iz bolnišnice poslali drugo vozilo.

Igralka v težavah, ker je poljubila Mandelo

NEW DELHI - Islamska fundamentalistična organizacija iz indijskega Bhopala je zahtevala, da se indijska igralka Shabana Azmi »javno opraviči«, zato ker je poljubila južnoafriškega voditelja Nelsona Mandelo in s tem žalila Indijo ter islam.

Razvoj drame s talci

Pustolovščina se začne v četrtek z vdorom 4 oboroženih moških v šolo in se zaključi v ponedeljek v prvih jutranjih urah.

Na letališču v Mineralnih Vodah ruski specialci s transporterjem nadzorujejo helikopter Mi-8, preden je odletel v dagestansko Mahackalo (Telefoto AP)